

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE
FAKULTA BIOMEDICÍNSKÉHO INŽENÝRSTVÍ
Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva

**Konflikt na Ukrajině a jeho vliv na změnu
bezpečnostní situace v České republice**

**The War Conflict in Ukraine and His Impact
on the Safety Situation in the Czech Republic**

Diplomová práce

Studijní program: Civilní nouzové plánování

Autor diplomové práce: Bc. Martin Kysela

Vedoucí diplomové práce: Ing. Jiří Halaška, Ph.D.

Kladno 2023

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: **Kysela** Jméno: **Martin** Osobní číslo: **511274**
Fakulta: **Fakulta biomedicínského inženýrství**
Garantující katedra: **Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva**
Studijní program: **Civilní nouzové plánování**

II. ÚDAJE K DIPLOMOVÉ PRÁCI

Název diplomové práce:

Konflikt na Ukrajině a jeho vliv na změnu bezpečnostní situace v České republice

Název diplomové práce anglicky:

The War Conflict in Ukraine and His Impact on the Safety Situation in the Czech Republic

Pokyny pro vypracování:

Předmětem diplomové práce bude analýza důvodů vzniku válečného konfliktu na Ukrajině a jeho vlivu na Českou republiku. V teoretické části se bude práce zabývat historickými skutečnostmi, které stojí za vznikem současného válečného konfliktu. Stěžejní část práce bude věnována vlivu tohoto válečného konfliktu na bezpečnostní situaci a související problematiku v České republice. V první části výzkumu bude provedena analýza hlavních rizik, která hrozí České republice ve spojení s válečným konfliktem na Ukrajině. Další výzkum bude proveden v Jihočeském kraji (JČK), kdy budou analyzována data získaná z oddělení krizového řízení krajského úřadu JČK, zejména s ohledem na skutečnost, jak současný konflikt ovlivňuje bezpečnostní situaci v JČK. Metodou výzkumu budou analýzy a komparace dat krizového štábu, polostrukturované rozhovory s příslušníky složek PČR, HZS a s členy krizového štábu krajského úřadu. Cílem bude dále navrhnout preventivní opatření pro zvládnání podobných krizových situací na krajské úrovni.

Seznam doporučené literatury:

- [1] BLANNING, Timothy Charles William, The Oxford History of Modern Europe, Oxford, United Kingdom: Oxford University Press, 2000, ISBN 9780192853714
- [2] KARAFFA, Vladimír, HRINKO, Martin, ZÚNA, Jaromír, Vybrané kapitoly o bezpečnosti, Praha: CEVRO, 2022, ISBN 978-80-87125-35-9
- [3] TRENCSENÝI, Balázs, KOPEČEK, Michal, GABRIJELČIČ, Luka Lisjak, FALINA, Maria, BAÁR, Mónika, JANOWSKI, Maciej, A History of Modern Political Thought in East Central Europe, Oxford, United Kingdom: Oxford University Press, 2018, ISBN 9780198737155

Jméno a příjmení vedoucí(ho) diplomové práce:

Ing. Jiří Halaška, Ph.D.

Jméno a příjmení konzultanta(ky) diplomové práce:

Datum zadání diplomové práce: **19.09.2022**

Platnost zadání diplomové práce: **20.09.2024**

doc. Mgr. Zdeněk Hon, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. MUDr. Jozef Rosina, Ph.D., MBA
děkan

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem „Analýza vybraných rizik a připravenosti ORP Milevsko na řešení mimořádných událostí a krizových situací“ vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů, které uvádím v seznamu bibliografických odkazů. Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

V Kladně dne 18.05.2023

.....

Bc. Martin Kysela

PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě bych rád poděkoval všem, kteří mi poskytli podklady pro vypracování této diplomové práce. Zvláště pak děkuji vedoucímu diplomové práce Ing. Jiřímu Halaškovi, Ph.D. za odborné vedení a za cenné rady, které mi poskytoval nejen při vypracování této práce, ale po celou dobu studia. Dále bych chtěl poděkovat Ing. Martě Spálenkové, vedoucí Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje v Českých Budějovicích za možnost absolvovat pod jejím vedením odbornou praxi a za umožnění přístupu k mnoha důležitým informacím a materiálům. V neposlední řadě je mou milou povinností poděkovat mým rodičům a blízkým za morální a materiální podporu, které se mi dostávalo po celou dobu studia.

ABSTRAKT

Tato diplomová práce s názvem Konflikt na Ukrajině a jeho možný vliv na změnu bezpečnostní situace v České republice se zabývá problematikou současného válečného konfliktu na Ukrajině a jeho vlivu na Českou republiku, a to v různých kontextech, které nelze od sebe oddělit.

V teoretické části se bude práce zabývat historickými skutečnostmi, které jsou důležité pro pochopení vzniku současné vyhrocené situace, dále pak samotnému průběhu války a jejímu možnému dalšímu scénáři, jak by se na základě dostupných informací mohl konflikt dále vyvíjet. Každá válka má vliv na blízké i vzdálenější okolí, má vliv politický, ekonomický a společenský, proto se v další části práce budu věnovat těmto oblastem, které mají negativní dopad na různé aspekty života a ovlivňují každodenní život obyvatel. Stěžejní část práce bude věnována vlivu tohoto válečného konfliktu na bezpečnostní situaci a související problematiku v České republice, kdy bude provedena analýza hlavních rizik, která hrozí České republice ve spojení s válečným konfliktem na Ukrajině. Ozbrojený konflikt vždy nejvíce zasáhne obyvatele napadené země, proto nemohu opominout ve své práci humanitární krizi, kterou válka způsobila.

Pro zvolený cíl práce, kterým bylo zmapování válečného konfliktu ve vztahu k České republice, bylo nutné získat podklady, na jejichž základě bylo možné plnit zvolený cíl práce prostřednictvím vhodným způsobem formulovaných výzkumných otázek. Podstatným zdrojem informací pro splnění zvoleného cíle práce, mimo studia teoretických zdrojů a absolvování odborné praxe na Oddělení krizového řízení Krajského úřadu v Českých Budějovicích, byl kvalitativní výzkum. Pro sběr informací jsem využil metodu polostrukturovaného rozhovoru a techniku osobního rozhovoru. Pro realizaci výzkumu jsem zvolil rozhovory s vybranými komunikačními partnery z Oddělení krizového řízení Krajského úřadu v Českých Budějovicích a příslušníky Policie ČR a Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje. Získané informace jsem využil pro zpracování SWOT analýza bezpečnostního postavení a role České republiky v návaznosti na válku na Ukrajině, kdy jsem pomocí této metody identifikoval silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby, které jsou spojené se současnou krizí způsobenou válkou na Ukrajině. Tím jsem získal ucelený náhled na válečný konflikt, který výstižně maximalizuje přednosti a příležitosti a minimalizuje své nedostatky a hrozby.

Výsledky mé diplomové práce mohou být využity k získání uceleného pohledu na řešenou problematiku vlivu válečného konfliktu na bezpečnost v České republice.

Klíčová slova: válečný konflikt, Ukrajina, humanitární krize, uprchlík, bezpečnostní situace, krizové řízení, Krajské asistenční centrum pomoci Ukrajině, Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje

ABSTRACT

This thesis, entitled "*The War Conflict in Ukraine and His Impact on the Safety Situation in the Czech Republic*," delves into the complexities surrounding the current armed conflict in Ukraine and its reverberations throughout the Czech Republic. The interrelated contexts in which these issues must be considered cannot be disentangled, and as such, this work seeks to provide a sophisticated analysis of the multifaceted implications of this conflict on Czech security.

In the theoretical part, the thesis will examine historical facts that are important for understanding the emergence of the current tense situation, as well as the course of the war itself and its possible further scenarios, based on the available information on how the conflict may develop. Every war affects both immediate and distant surroundings, with political, economic, and social consequences. Therefore, the following part of the work will focus on these areas, which have a negative impact on various aspects of life and affect the daily lives of inhabitants. The main part of the thesis will be dedicated to the impact of this armed conflict on the security situation and related issues in the Czech Republic, analyzing the main risks posed to the country in connection with the war in Ukraine. Armed conflict always affects the residents of the invaded country the most, and therefore, I cannot overlook the humanitarian crisis that the war has caused.

In order to achieve the goal of mapping the war conflict in relation to the Czech Republic, it was necessary to obtain materials that would enable the accomplishment of this objective through appropriately formulated research questions. A significant source of information for achieving the chosen goal, in addition to studying theoretical sources and completing an internship at the Crisis Management Department of the Regional Office in České Budějovice, was qualitative research. To gather information, I utilized the method of semi-structured interviews and personal conversation techniques. For conducting the research, I chose to interview selected communication partners from the Crisis Management Department of the Regional Office in České Budějovice, and members of the Czech Police and Fire Rescue Service of the South Bohemian Region. The information obtained was used to create a SWOT analysis of the security position and role of the Czech Republic in the war on Ukraine, which helped to identify the strengths and weaknesses, opportunities and threats associated with the topic of the war conflict in Ukraine in relation to the Czech Republic. This provided a

comprehensive view of the war conflict that maximizes its advantages and opportunities while minimizing its weaknesses and threats.

The results of my thesis can contribute to gaining a comprehensive perspective on the issue at hand, specifically the impact of warfare on security in the Czech Republic.

Keywords: war conflict, Ukraine, humanitarian crisis, refugee, security situation, crisis management, Regional Assistance Center for Help to Ukraine, Department of Crisis Management of the Regional Office of the South Bohemian Region

1 ÚVOD	12
2 CÍLE PRÁCE A VÝZKUMNÉ OTÁZKY	14
2.1 Cíle práce.....	14
2.2 Výzkumné otázky.....	14
3 PŘEHLAD SOUČASNÉHO STAVU	15
3.1. Stručná historie východní Evropy	15
3.1.1 Historie Ukrajiny	15
3.1.2 První civilizace na Ukrajině	16
3.1.3 Ukrajina od novověku do 20. století	16
3.1.4 Vznik novodobé Ukrajiny	19
3.1.5 Hladomor na Ukrajině v letech 1932-1933	21
3.1.6 Ukrajina a druhá světová válka	22
3.1.7 Vztah historie Ukrajiny k současné situaci	23
3.2 Vývoj konfliktu na Ukrajině	24
3.2.1 Začátek konfliktu.....	24
3.2.2 Válka na Donbase – r. 2014	26
3.2.3 Druhý minský protokol a zvolení Volodymyra Zelenského	28
3.2.4 Ruská invaze na Ukrajinu – r. 2022	29
3.2.5 Bitva o Kyjev a počáteční ruský postup.....	30
3.2.6 Ukrajinská protiofenziva	31
3.2.7 Kvalifikovaný odhad ztrát	33
3.3 Možný vývoj války na Ukrajině.....	37
3.3.1 Klíčová ofenziva	37
3.3.2 Ukrajina získá zpět svou zemi.....	38
3.3.3 Konec války je v nedohlednu	38
3.3.4 Válka nemůže skončit jinak než porážkou Ruska.....	39

3.3.5 Stále stejný scénář	40
3.4 Surovinová, energetická a ekonomická krize v Evropské unii	41
3.4.1 Hlavní dopady války na ekonomickou situaci v Evropské unii	41
3.4.2 Význam Ruska pro Evropskou unii před začátkem války	42
3.4.3 Suroviny produkované Ukrajinou a Ruskem	44
3.4.4 Závislost Evropské unie na dovozu fosilních paliv.....	46
3.4.5 Následky výpadku dovozu některých surovin	47
3.4.6 Energetická náročnost a závislost na ruských komoditách	49
3.5 Ukrajinci uprchlíci v Evropě a ČR.....	51
3.5.1 Ukrajinci uprchlíci v Jihočeském kraji – KACPU	53
3.5.2 Komunitní centra a jejich služby ukrajinským uprchlíkům	54
3.5.3 Pomoc ukrajinským uprchlíkům od jihočeských radnic	55
3.5.4 Ukrajinci uprchlíci v jihočeských školách	57
3.5.5 Zaměstnanost uprchlíků z Ukrajiny v ČR a Jihočeském kraji	58
3.5.6 Návrat ukrajinských uprchlíků zpátky do vlasti.....	60
4 METODIKA.....	61
4.1 Použité metody a techniky výzkumu	61
4.2 Charakteristika výzkumného souboru	62
5 VÝLEDKY	63
5.1 Rozhovory s komunikačními partnery	63
5.2 Vyhodnocení rozhovorů.....	65
5.3 Vyhodnocení dat získaných z Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje.....	74
5.4 Vliv uprchlické krize na bezpečnost v České republice.....	78
5.5 Vliv války na Ukrajině na vzdělání, ekonomiku a nezaměstnanost v České republice	86
5.6 SWOT analýza bezpečnostního postavení a role České republiky v návaznosti na válku na Ukrajině	94
6 DISKUZE.....	109

7 ZÁVĚR.....	114
8 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	118
9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	119
10 SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ	125
11 SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK	128
12 SEZNAM PŘÍLOH	129

1 ÚVOD

Pro svou diplomovou práci jsem si zvolil téma válečného konfliktu na Ukrajině. V dějinách nastávají situace, kdy je zřejmé, kde se nachází dobro a kde zlo a současná válka na Ukrajině je toho příkladem. Řada expertů nevěřila, že Rusko podnikne vůči Ukrajině frontální útok, poněvadž by škody převážily nad případnými vojenskými nebo politickými zisky. Rusové uvěřili vlastní propagandě, že budou na Ukrajině vítáni jako osvoboditelé, a místo toho narazili na tvrdý odpor. Je pozoruhodné, jak špatně Putin a jeho okolí odhadli situaci ohledně jednotnosti a akceschopnosti Evropské unie a NATO. A pokud je Evropa opravdu společenstvím, jež se zakládá na hodnotách lidských práv, svobody a demokracie, pak tato válka není pouze rusko-ukrajinský konflikt, ale je to skutečný střet civilizací a boj o Evropu. Putin rozpoutal útočnou válku, která je považována za zločin proti míru a útoky na civilisty jsou pak válečným zločinem.

Diplomová práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. V teoretické části práce, po nezbytném historickém exkurzu, je pro pochopení současného stavu nutné seznámit se se vzájemnou historickou vazbou Ukrajiny a Ruska. V další části teorie se budu zabývat samotným válečným konfliktem a jeho dalším možným vývojem. Nezanedbatelná část práce je věnována dopadům na široké oblasti života, které válečný konflikt v Evropě a v České republice zasáhl. V poslední části teorie diplomové práce se zaměřím na zmapování humanitární krize a následnou pomoc ukrajinským uprchlíkům, kdy se proti ruské invazi na Ukrajinu se u nás vytvořila široká jednotná fronta, což není v těchto situacích ve světovém měřítku obvyklé.

Praktická, výzkumná část diplomové práce obsahuje cíl diplomové práce, kterým bude vyhodnocení polostrukturovaných rozhovorů, jak slovní, tak grafickou formou, se zaměstnanci Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje v Českých Budějovicích a s příslušníky Policie ČR a Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje. Následně bude vypracována analýza získaných dat s ohledem na skutečnost, jak současný konflikt na Ukrajině ovlivňuje bezpečnost České republiky se zvláštním zřetelem na celkovou situaci v Jihočeském kraji. V neposlední řadě je jedním z cílů praktické části diplomové práce vypracování SWOT analýza bezpečnostního postavení a role České republiky v návaznosti na válku na Ukrajině, s jejíž pomocí identifikuji silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby České republiky v návaznosti na krizi způsobenou válkou na Ukrajině.

Prostřednictvím výzkumných otázek zjistím, jaký vliv měla a má válka na Ukrajině vliv na bezpečnostní situaci v České republice, budu se zabývat otázkou, zda a jak ovlivnila uprchlická krize činnost Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje a v neposlední řadě budu zjišťovat, zda byla pomoc ze strany České republiky poskytovaná příchozím migrantům dostatečná.

Nedílnou součástí mé diplomové práce bude diskuse, závěr, přílohy související s teoretickou a výzkumnou částí diplomové práce a citace zdrojů použitých v teoretické části diplomové práce.

2 CÍLE PRÁCE A VÝZKUMNÉ OTÁZKY

2.1 Cíle práce

1. Vyhodnocení polostrukturovaných rozhovorů s členy krizového štábu Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje v Českých Budějovicích a s příslušníky Policie ČR a Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje.
2. Analyzovat data získaná z Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje v Českých Budějovicích a od příslušníků Policie ČR a Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje s ohledem na skutečnost, jak současný konflikt na Ukrajině ovlivňuje Českou republiku se zvláštním zřetelem na situaci v Jihočeském kraji.
3. Analyzovat dopady války na Ukrajině na bezpečnost, ekonomiku, vzdělání a zaměstnanost v České republice.
4. SWOT analýza bezpečnostního postavení a role České republiky v návaznosti na válku na Ukrajině.

2.2 Výzkumné otázky

1. Jaký má vliv válka na Ukrajině na bezpečnost v České republice?
2. Ovlivnila uprchlická krize vyvolaná válkou na Ukrajině činnost Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje?
3. Byla pomoc ukrajinským uprchlíkům v České republice dostatečná?

3 PŘEHLAD SOUČASNÉHO STAVU

3.1. Stručná historie východní Evropy

3.1.1 Historie Ukrajiny

Nelze zcela pochopit současné vztahy Ukrajiny a Ruska ani současný válečný konflikt na Ukrajině, aniž bychom se podívali na historii Ukrajiny, její vývoj i historické vztahy k dnešnímu Rusku, které byly v minulosti velmi proměnlivé. Od vzájemného relativně klidného sousedství, přes spojenectví, vazalství, spolupráci i vzájemné konflikty. Občas se můžeme setkat s názorem, který tvrdí, že dnešní Ukrajina je uměle vytvořený stát, který vznikl až po Ruské občanské válce na začátku 20. let 20. století a byl zcela uměle vytvořen tehdy vznikajícím Sovětským svazem a vládoucí komunistickou stranou v čele s Vladimírem Iljičem Leninem. Tyto názory tvrdí, že Ukrajina vždy existovala pouze jako součást Ruska a pouze tak by měla existovat nadále. V této kapitole bude vysvětleno, z jakého důvodu tomu tak není a že dnešní Ukrajina existovala v jistých podobách i před tím, než se stala více či méně nejdříve spojencem, poté vazalem a následně v určité podobě součástí Ruska. Navíc bude v této kapitole vysvětleno, že území, které je v současnosti mezinárodně uznáváno jako součást Ukrajiny nebylo z velké části Ruskem, ani státními celky, ve které se Rusko postupně proměňovalo (Ruské impérium, Sovětský svaz, Ruská Federace), ovládáno z hlediska historie po dlouhou dobu a jednalo se spíše o přechodné držení než skutečnou součást Ruska. Je důležité zmínit, že část regionu, který je znám jako Halič, nacházející se v západní části Ukrajiny a který je v držení Ukrajiny přibližně z jedné poloviny, druhou drží dnešní Polsko, se stal součástí Ruska (Sovětského svazu) až v roce 1939. Jak je tedy patrné a jak bude vysvětleno v této kapitole, historické právo Ruska na Ukrajinu, potažmo na část Ukrajiny, které čas od času zaznívá, je přinejmenším velmi vágní. Pokud bychom vůbec brali v potaz, že něco jako historické právo na nějaký stát je legitimní důvod k vedení útočné války. (Čermák a Čermáková 2022)

3.1.2 První civilizace na Ukrajině

Historie lidského osídlení dnešní Ukrajiny je mnohem starší, než by se mohlo zdát. První civilizace, která se na dnešním geografickém území Ukrajiny nacházela, konkrétně v západní části této země a kterou lze historicky doložit, a to zejména archeologickými nálezy, je tzv. Cucuteni–Trypilská kultura, která se častěji označuje pod zkráceným názvem jako Tripolská kultura. Tato kultura obývala západ dnešní Ukrajiny přibližně od roku 5 000 př. n. l. Z tohoto údaje je patrné, že historie lidského osídlení Ukrajiny je velmi dlouhá a v tomto ohledu se moc neliší od zbytku Evropy. (Horký 2022)

3.1.3 Ukrajina od novověku do 20. století

Jak již bylo výše uvedeno, historie trvalého lidského osídlení na dnešním ukrajinském území sahá až do doby 5 000 let před začátek našeho letopočtu. Během starověku a středověku se na tomto území vystřídalo mnoho kultur. V některých částech dnešní Ukrajiny byly přítomni Řekové či Římská říše. Na území dnešní Ukrajiny se nacházela Mongolská říše, Krymský chanát či tzv. Zlatá horda, ale pro pochopení současného válečného konfliktu na Ukrajině i pro pochopení vztahů Ruska a Ukrajiny není potřeba znát celou dlouhou a mnohdy značně komplikovanou i místy těžko doložitelnou historii dnešního ukrajinského území. Vztahy dnešní Ukrajiny a dnešního Ruska se začaly utvářet na konci středověku a začátku novověku, a proto se i v této diplomové práci zaměříme podrobněji na historii Ukrajiny právě od tohoto období. (Novinky, 2023)

S pojmenováním „Ukrajina“ se setkáváme ve 12. století a v překladu do českého jazyka je možné konstatovat, že se jedná o „zemi na okraji“, kdy právě od 12. století bylo pod tímto pojmenováním označováno málo obydlené území na dolním toku řeky Dněpr. V následujícím století, tedy ve století 13. se do této oblasti začaly přesunovat různá etnika. Příslušníci těchto etnik se dostávaly i za řeku Dněpr, zůstávali „za prahy“ této řeky a ze slovního spojení „za prahy“ vznikl název Záporoží. Toto označení se zachovalo do současnosti, a kromě stejnojmenného pojmenování města je takto nazvána i součást Ukrajiny, tzv. Záporožská oblast. Nové kultury, které se dostávaly do Záporožské oblasti, byly z velké části uprchlíci, kteří pocházeli z Litvy, Polska a tehdejšího ruského knížectví, jednalo se hlavně o uprchlé nevolníky

a poddané. Tito nově přichozí se v Záporožské oblasti živili hlavně kořistními výpravami do jižních částí dnešní Ukrajiny z tohoto důvodu zakládali většinou kolonie, které byly vojensky organizované. Místní obyvatelé se kromě kořistních výprav živili také hospodařením a obchodováním. Ve svých kořistních výpravách se dostávaly až na Krymský poloostrov, který byl v té době ovládnut Tatarským chanátem, někdy též označovaným jako Krymský chanát. (Novinky, 2023)

Ve 13. století byl Kyjev dobyt Mongoly, a tato událost se stala předělem v dějinách celého východoslovanského světa, ale zejména Ukrajiny, přestože se východní nájezdníci nepokusili toto město natrvalo přisvojit ani těsně po roce 1240, ani v pozdější době. Trvalejší podoba a forma mongolské přítomnosti v prostoru jižní Ukrajiny se vytvářela jen pozvolna. (Rychlík, Zilynskyj, Magocsi, 2015)

Ve 14.–15. století nastal úpadek mongolské nadvlády, vzestup litevského velkoknížectví a postupné začleňování dnešní Ukrajiny do tohoto státu. (Rychlík, Zilynskyj, Magocsi, 2015)

Záporožská oblast se stala v 15. století po vzniku polsko-litevské unie označované též jako Polsko-Litevsko prakticky součástí tohoto velkoknížectví. V roce 1569 se Záporožské území stalo jihovýchodní pohraniční oblastí Polsko-Litevka. Místní obyvatelé, kteří byli označováni jako kozáci, sloužili v podstatě jako určitý nárazník a tvořili jakousi nárazníkovou zónu Polsko-Litevka proti dobovačným vpádům Tatarského Chanátu a později i proti Osmanským Turkům. I když byla Záporožská oblast a místní obyvatelé fakticky součástí Polského státu, tak měli získali poměrně rozsáhlou autonomii. Polský stát (Polsko-Litevsko) se však tuto autonomii snažil snížit a dostat místní kozáky pod svou pevnou kontrolu. (Novinky, 2023)

Spory místních kozáků s Polskem o míru jejich autonomie vedly k celé řadě povstání v Záporožské oblasti, a to od konce 16. století. K neúspěšnějšímu z celé této řady povstání došlo v roce 1648 pod vedením Bohdana Chmelnického, což byl polsko-ukrajinský šlechtic a také kozácký hejtman. Toto povstání v roce 1648 bylo také zároveň největším povstáním, které v záporožské oblasti vypuklo. Bohdanu Chmelnickému se podařilo polská vojska porazit a díky tomu založil, ve své podstatě, na dolním toku řeky Dněpr samostatný kozácký stát, který bývá označován jako Záporožská Sič. Záporožská Sič je považována ukrajinskými historiky za raně novověký ukrajinský stát. Místní kozáci jsou pak vnímáni jako Ukrajinci. (Novinky, 2023)

I když se podařilo nad Poláky místním kozákům vybojovat ve své podstatě nezávislost, věděli že se polským vojskům nebudou moci pravděpodobně trvale ubránit, a proto Bohdan

Chmelnický požádal o pomoc tehdejšího souseda, který sídlil na východě Ruska. Tehdejší ruský car Alexej Michajlovič s pomocí souhlasil. Tato pomoc ale nebyla zdarma, car Michajlovič ve své podstatě požadoval, aby se mu místní obyvatelé/kozáci podrobili. Kozácká šlechta souhlasila, a tak 18. ledna 1654 v čele s Bohdanem Chmelnickým v městě Perejaslavi přijali podmínky a tím i svrchovanost ruského cara. Za to jim byla poskytnuto spojení ze strany Ruska proti Polákům. Kozácká šlechta si však vymohla, že i přes přijetí svrchovanosti ruského cara jim bude v plném rozsahu ponechána samospráva. (Novinky, 2023)

Ruskými historiky bývá Perejaslavská rada, vykládána jako znovu spojení Ukrajiny s Ruskem. Ale na Ukrajině je tato událost interpretována jako spojení dvou států proti společnému nepříteli, jako spojení dvou nezávislých státních celků, které v tu chvíli spojoval stejný cíl. I když byla kozákům slíbena rozsáhlá autonomie, Rusko se snažilo prakticky od samého začátku tuto autonomii snižovat. Přibližně o století později od uzavření Perejaslavské rady za vlády ruské carevny Kateřiny II. byla autonomie slíbená kozákům prakticky úplně zrušena. (Novinky, 2023)

Válka mezi Polskem a Ruskem, které v důsledku Perejaslavské rady vypukla, skončila v roce 1667 tzv. kompromisním mírem. (Novinky, 2023) Polsko a Rusko si rozdělily Ukrajinu, hranici tvořil Dněpr a R a Rusko navíc získalo Kyjev ležící na pravém (polském) břehu. Dohoda neměla vliv na faktickou samostatnost krymského chanátu, který byl pod formální svrchovaností osmanského sultána. (Rychlík, Zilynskyj, Magocsi, 201

V důsledku rozpadu Polsko-Litevsko a následnému takzvanému trojímu dělení Polska (jeho území bylo rozděleno mezi Rusko, Prusko a Rakousko) a v rámci období mezi roky 1772-1795, které je známé jako tzv. ruské pronikání k Černému moři, se do Ruského vlivu dostala i větší část Ukrajiny na pravém břehu řeky Dněpr, avšak díky odlišnému vývoji tzv. levobřežní a pravobřežní Ukrajiny jsou rozdíly dodnes patrné. Část Ukrajiny na východ od řeky Dněpr se do určité míry jazykově a kulturně tzv. rusifikovala, a to do té míry, že v 19. století se menší část obyvatel začala přímo považovat za Rusy. Západní část Ukrajiny (pravobřežní) byla v rámci polského státu delší čas a byla tak silněji ovlivňována kulturními prvky západní Evropy. Oblastí, která má svá specifika, je z tohoto pohledu Halič, kterou při prvním dělení Polska získalo Rakousko a která v meziválečném období patřila Polsku. (Novinky, 2023)

Halič nikdy nebyla součástí Ruska. Teprve v důsledku dodatku k německo-sovětskému paktu o neútočení se její východní část v září 1939 dostala do Sovětského svazu, proto zde ruské vlivy byly vždy slabé. Pro ukrajinské obyvatele z Haliče byli Rusové stejně cizím slovanským

národem jako třeba Češi či Srbové. Dá se tak obecně konstatovat, že čím dále na západ Ukrajiny, tím je silnější ukrajinská identita a slabší vazby k Rusům a samotnému Rusku (Novinky, 2023)

Je zde důležité také zmínit poloostrov Krym, který se dostal do správy Ruska za vlády Kateřiny II. v roce 1783. V roce 1954 bylo v SSSR pompézně oslavováno třísté výročí Perejaslavské rady. Nikita Chruščov tehdy učinil gesto, které jej ovšem v rámci SSSR nic nestálo, vyčlenil Krym z Ruska a připojil jej k Ukrajině. (Novinky, 2023)

3.1.4 Vznik novodobé Ukrajiny

Novodobý ukrajinský národ vznikal postupně během 19. století, tj. ve stejné době jako většina národů ve střední a jižní Evropě. V té době v Ruské říši v první polovině 19. století ještě pro mnoho ukrajinských intelektuálů nebylo problematickou záležitostí být současně v teritoriálním smyslu Ukrajinem, a přitom se hlásit k národu ruskému. Takovým příkladem je klasik ruské literatury Nikolaj Vasiljevič Gogol, který je ukrajinského původu. (Novinky, 2023)

Jako nedostatečným poutem mezi Ukrajinci a Rusy se ukázalo spojení jazykové blízkosti a pravoslavné víry. Nejpozději od 40. let 19. století se ukrajinská identita začala postupně formovat v opozici k ruské identitě, ruská vláda proto zasáhla. (Novinky, 2023)

V průběhu 18. a 19. století můžeme nalézt doslova desítky vládních opatření v Ruské říši, které tak či onak utlačovaly ukrajinštinu. Za zmínku stojí alespoň dvě nejznámější: Valujevský cirkulář (1863) a Emský výnos (1876). Valujevský cirkulář byl rozkaz tehdejšího ministra vnitra Ruské říše Petra Valujeva ohledně zákazu vydávání náboženských a historických knih a učebnic v ukrajinštině. Kromě toho Valujev ve svém cirkuláři píše o tom, že žádný maloruský jazyk neexistuje, neexistoval a nemůže existovat“. Další rána přišla pro ukrajinštinu o 13 let později, kdy car Alexandr II. Podepsal takzvaný Emský výnos, který zakazoval ukrajinštinu v divadle, knihtisku, církvi atd. (Mokryk, 2023)

V carském Rusku nebyli Ukrajinci vnímáni jako svébytný národ a ukrajinština nebyla považována za samostatný jazyk, nýbrž za dialekt ruštiny. V zájmu spravedlnosti je třeba uvést, že ne všichni ruští vědci se s tímto názorem ztotožnili. Tak například Ruská akademie věd

se v roce 1905 vyslovila o ukrajinštině „Maloruštině“ jako zvláštním jazyku a doporučila jeho zavedení do nižších škol. (Rychlík, Zilynskyj, Magocsi, 2015)

V Haliči se mohl ukrajinský styl života rozvíjet relativně volně, ukrajinský jazyk byl zaveden do obecného i středního stupně vzdělávání, nicméně dominantní postavení v Haliči měli Poláci, a tak se zde ukrajinská národní identita formovala především v protikladu s identitou polskou. (Novinky, 2023)

Skutečnost je taková, že pro vznik národa není směrodatný jazyk, ale národní uvědomění jeho příslušníků. Dokud se sami obyvatelé Ukrajiny nezačali považovat za Ukrajince a neuvědomili si svou odlišnost od nejbližších sousedních národů – Poláků a Rusů, nelze hovořit o existenci svébytného ukrajinského národa. (Rychlík, Zilynskyj, Magocsi, 2015)

Podobně jako jiné národy začali Ukrajinci po vzniku první světové války uvažovat, zda by se nedala využít k prosazení jejich národních cílů, tj. vybudování autonomní Ukrajiny. (Rychlík, Zilynskyj, Magocsi, 2015)

Problematické ovšem bylo, že s ohledem na rusko-rakouský konflikt bojovali ve dvou proti sobě stojících armádách a ukrajinští politici dlouho neměli jasno, na jakou stranu se mají orientovat – zda na dohodové státy anebo na centrální mocnosti, tedy na Německo a Rakousko-Uhersko. Tuto situaci vyřešila bolševická revoluce v Rusku, po které v lednu 1918 vyhlásila Ukrajina samostatnou Ukrajinskou lidovou republiku. (Novinky, 2023)

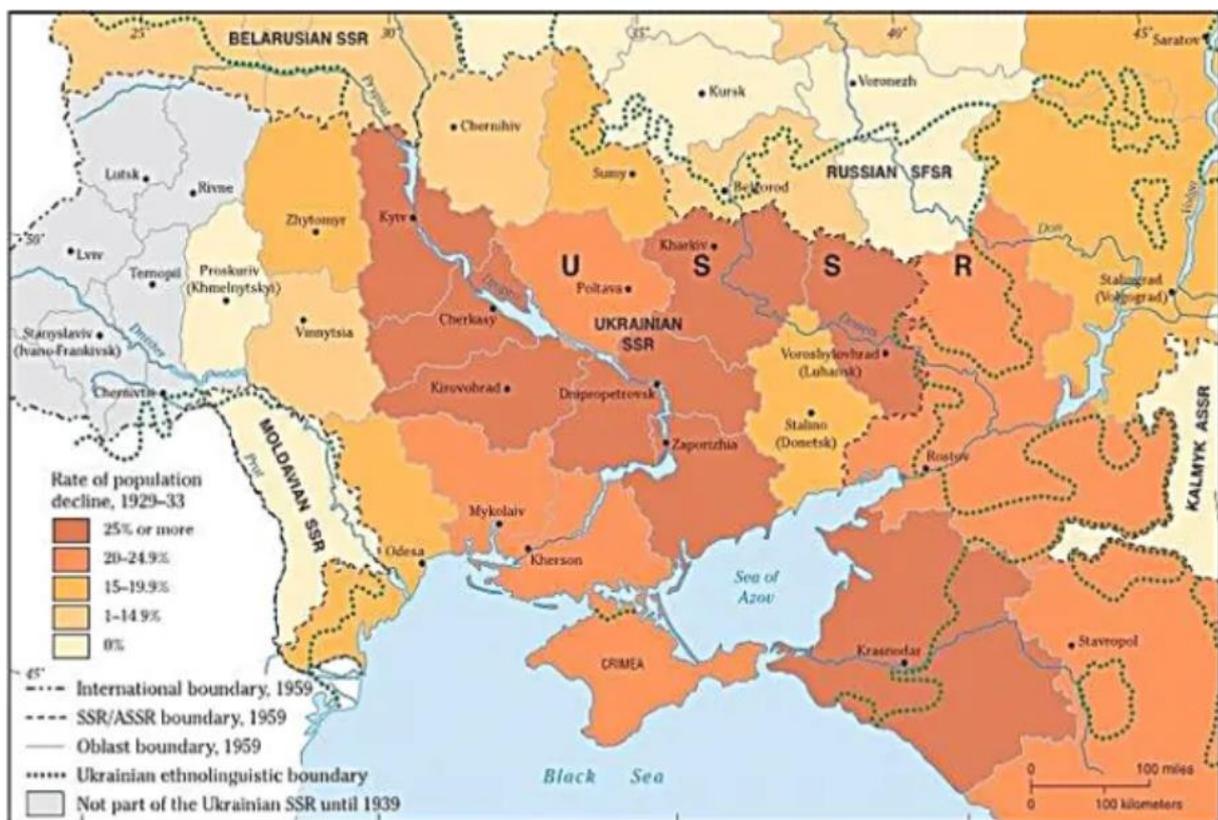
Po rozpadu Rakouska-Uherska, tedy na podzim roku 1918, haličtí Ukrajinci ve Lvově vyhlásili samostatnou Západoukrajinskou lidovou republiku. Dostali se tak do sporu s Poláky, kteří už od počátku považovali Halič za součást vznikajícího polského státu. V létě 1919 obsadila Halič polská armáda a připojila ji k Polské republice. Samostatná Ukrajina tedy měla krátkého trvání. Ukrajinská lidová republika, kde se po dobu její krátké existence vystřídal tři různé režimy, padla do rukou bolševiků, kteří zde zřídili Ukrajinskou sovětskou republiku (USSR), tak se stala svazovou republikou Svazu sovětských socialistických republik v roce 1922. (Novinky, 2023)

Je pozoruhodné, že období 1917-1922 je v ukrajinské historiografii obecně pojmenováno „první osvobozené hnutí“, v ruské naopak „občanská válka“. To je pouze jeden z mnoha příkladů, jak se liší optika vnímání různých historických událostí ze strany Ukrajiny a Ruska. (Mokryk, 2023)

3.1.5 Hladomor na Ukrajině v letech 1932-1933

Jednalo se o událost, jež formuje vztah Ukrajiny k Rusku dodnes a měla několik příčin. Těmito příčinami byly: rapidní industrializace, povinné odvozy vypěstovaných plodin, kolektivizace v zemědělských regionech SSSR a jeden z důvodů, který je dodnes spekulativní a ke kterému se obracejí spíše západní historici, zatímco v současném Rusku jej odmítají je, že ukrajinský hladomor byl z nemalé části zaviněn uměle a mělo se jednat o cílenou genocidu Ukrajinců stalinistickým režimem, která měla zlikvidovat ukrajinské národnostní cítění. Je však důležité podotknout, že ukrajinský hladomor byl sice největší, co se do rozsahu týče, počet obětí není dodnes jasný, většina historiků se shoduje na čísle 4 – 10,5 milionu lidí, ale jednalo se pouze o jeden z celé série hladomorů označovaných jako sovětský hladomor. Hladomor v letech 1932-1933 kromě Ukrajiny zasáhl také jižní Rusko, Kubáň a Povolží. (River 2020)

Následky hladomoru se podařilo překonat teprve v letech 1934-1935 díky poměrně dobré úrodě a určité změně v zemědělské politice, ta spočívala v povolení záhumenkového hospodářství. (Rychlík, Zilynskyj, Magocsi, 2015)

Obr. 1 – Hladomor na Ukrajině v letech 1932-1933 (Zdroj: Owlcation, 2023)

3.1.6 Ukrajina a druhá světová válka

V období mezi válkami se hybnou silou na Ukrajině stala Organizace ukrajinských nacionalistů (dále jen OUN), která bojovala od třicátých let 20. století v Haliči teroristickými metodami proti polskému státu. V srpnu 1939 došlo na II. sjezdu OUN k rozdělení na konzervativní část vedenou plk. Andrijou Melnykem a radikální křídlo vedené Stepanem Banderou, který se ale nemohl sjezdu osobně účastnit, protože si odpykával doživotní trest vězení za účast na atentátu na polského ministra vnitra Bronislawa Pierackého. Stepan Bandera se dostal z vězení po vypuknutí německo-polské války v září 1939. Melnyk prosazoval bezvýhradnou orientaci na nacistické Německo, Bandera však vycházel z přesvědčení, že žádný evropský stát nemá zájem, aby vznikla samostatná Ukrajina, byl ochotný s výhradami a za stanovených podmínek s Německem spolupracovat. Německo dne 22. června 1941 zaútočilo na Sovětský svaz a 30. června německé jednotky obsadily Lvov. Jaroslav Stecko, který byl Banderovým zástupcem, téhož dne vyhlásil obnovení samostatnosti ukrajinského státu a ustanovil prozatímní ukrajinskou vládu. Němci to ale odmítli a Bandera byl zatčen stejně tak jako mnoho dalších představitelů banderovské frakce OUN. Byl pak vězněn až do podzimu 1944 v koncentračním táboře Sachsenhausen. (Novinky, 2023)

OUN začala na území Ukrajiny organizovat vlastní ozbrojené síly a postupem času pohltila i několik dalších ukrajinských vojenských organizací včetně Ukrajinské povstalecké armády (dále jen UPA), převzala též i její název. UPA bojovala proti ustupující Rudé armádě, poté proti německým okupantům, a nakonec v roce 1944 opět proti Rudé armádě. V oblastech patřících před válkou Polsku, tedy ve Volyni a Haliči, se dostala i do konfliktu s podzemní polskou Zemskou armádou (Armia Krajowa – AK). (Novinky, 2023)

UPA ve Volyni a později i v Haliči rozpoutala ve snaze dosáhnout „etnicky čistého území“ masakry proti polským rolníkům. Tato skutečnost je největší skvrnou na její válečné činnosti, nicméně Bandera na této volyňské řeži žádnou vinu nenesl, v této době byl v koncentračním táboře. Je nutné též konstatovat, že banderovské křídlo nemělo nic společného s vytvořením ukrajinské divize SS-Gali-zien v r. 1944. Bylo to ukrajinská dobrovolnická divize, která bojovala proti Svazu sovětských socialistických republik na straně nacistického Německa. Vznik této divize, která bývá často vydávána za důkaz kolaborace UPA s nacisty, byl záležitostí melnykovské frakce OUN. Banderovci se od této akce distancovali a vyzvali členy divize, aby dezertovali a vstoupili do řad UPA. (Novinky, 2023)

OUN považovala demokratické zřízení za nefunkční systém a ukrajinský stát měl být postaven na základě integrálního nacionalismu, což byl filozofický a ideologický systém vytvořený v období mezi válkami D. Doncevem. Systém byl spojením různých myšlenkových směrů a některé z nich převzal od italského fašismu, nikoliv však od německého nacionálního socialismu. Při kritice ukrajinského hnutí a OUN bývá především zdůrazňován nedemokratický, z části fašizující program této organizace, dále pak spolupráce s nacisty za války. Nelze opominout i účast na etnických čistkách proti Polákům a částečně na některých místech, hlavně na počátku nacistické okupace Ukrajiny i proti Židům. (Novinky, 2023)

3.1.7 Vztah historie Ukrajiny k současné situaci

Oprávněnost kritiky činnosti UPA je ze strany současného Ruska oprávněná. Její program a zločiny nelze ničím omluvit, natož zpochybňovat. Nicméně činnost UPA za války nijak nemůže zpochybnit právo Ukrajinců na vlastní stát a právo zvolit si takový politický režim a orientaci svého státu, jaké uznají za vhodné. (Novinky, 2023)

Hlavním problémem prezidenta Putina a mnoha obyvatel Ruska je neschopnost akceptovat tu skutečnost, že výsledky druhé světové války již více než třicet let neplatí. Z toho, že Rudá armáda došla v roce 1945 do Berlína a do Prahy, dnes politicky nevyplývá pro střední Evropu žádný závazek, a z tohoto titulu nemůže Rusko také nic požadovat. Je to stejné jako že nemůže žádat nic z toho titulu, že v roce 1814 došla ruská vojska do Paříže. Žádný závazek nevyplývá ani z té skutečnosti, že Ukrajina byla v letech 1922-1991 součástí Sovětského svazu, protože ten již neexistuje. (Novinky, 2023)

Rusko se snaží Ukrajinu podrobit již po několik staletí, upírá Ukrajině právo na politickou existenci a Ukrajincům právo na svébytnost. V obrovské části ruské společnosti to berou zcela za své. Na jejich mapě světa Ukrajina jednoduše neexistuje Jsou v zajetí těch samých koloniálních stereotypů, které se v ruské kultuře a společnosti kultivovaly několik set let. Zcela jistě to není jen „Putinova válka“, je to válka Rusů a Ruska. (Mokryk, 2023)

3.2 Vývoj konfliktu na Ukrajině

Válka mezi Ruskem a Ukrajinou, začala defacto již v únoru 2014 skrytou invazí maskovaných ruských jednotek do ukrajinské autonomní republiky Krym. (Křížek 2023) (Britannica 2022)

Ruská federace se řadu let na tento konflikt připravovala. Měla tam černomořskou flotilu, financovala politické projekty a separatistická hnutí. Dnes je zřejmé, že různé tlaky a příprava na anexi začaly ještě v devadesátých letech. (Mokryk, 2023)

Konflikt se rozšířil v dubnu 2014, kdy Rusové a místní zástupné síly obsadily území v ukrajinském regionu Donbas. Během příštích sedmi let v bojích na východě Ukrajiny zahynulo více než 14 000 lidí na obou stranách. (Křížek 2023) (Britannica 2022)

Dne 24. února 2022 Rusko zahájilo totální invazi na Ukrajinu. Přestože ruské síly dosáhly v prvních dnech bojů značných úspěchů, ukrajinští obránci odrazili pokusy o dobytí Kyjeva a dalších velkých měst a brzy zahájili protiútoky na ruské pozice. (Křížek 2023) (Britannica 2022)

3.2.1 Začátek konfliktu

Od listopadu 2013 do konce února 2014 došlo k sérii demonstrací na kyjevském Majdanu Nezalezhnosti („Náměstí Nezávislosti“). Tato série demonstrací se stala známá jako Euromajdan. Protesty zahrnovaly několik odlišných fází, které vyvrcholily odstraněním prezidenta Viktora Janukovyče, což mělo za následek vzestup separatistických hnutí ve východních oblastech země. (Křížek 2023) (Britannica 2022)

Koncem listopadu 2013 tehdejší ukrajinský prezident Janukovyč naznačil ochotu podepsat asociační dohodu s Evropskou unií. Evropská unie na oplátku požadovala, aby propustil opoziční vůdkyni Julii Tymošenkovou z vězení a zahájil ústavní a právní reformy. Po návštěvě v Rusku se Vladimir Putin a Janukovyč rozhodli podepsat dohodu v Moskvě o vstupu do Euroasijské hospodářské unie. Zdálo se, že Ukrajina se stane členem Euroasijské hospodářské unie, což je ve své podstatě obdoba Evropské unie, vedená Ruskem, která v té době zahrnovala Rusko, Kazachstán, Bělorusko a vznikla 1. ledna 2015. (Křížek 2023) (Britannica 2022)

Během několika hodin po Janukovyčově rozhodnutí o vstupu do Euroasijské hospodářské unie vyšli první demonstranti do ulic. Byli to především mladí lidé, kteří byli na situaci upozorněni sociálními sítěmi a SMS zprávami, a brzy si na Majdanu založili tábor. Přestože účast v průběhu času kolísala, každou neděli se scházely na Majdanu protestující a na vrcholu protestů se v centru Kyjeva shromáždilo až 500 000 lidí. Úřady zpočátku nasadily pořádkovou policii Berkut bez vážných konfrontací, ale v noci na 30. listopadu 2013 byl vydán rozkaz k násilnému vyčištění náměstí. Desítky lidí byly zraněny a po tomto spackaném zásahu pořádkových sil, byly protesty obnoveny s ještě větší silou. (Křížek 2023) (Britannica 2022)

16. prosince 2013 Putin nabídl Ukrajině půjčky ve výši 15 miliard dolarů a snížení ceny plynu, aby vyrovnal schodek ve financích země, který byl způsoben téměř vyčerpáním jejich finančních rezerv. Ukrajinský parlament 16. ledna 2014 schválil protiprotestní zákony, které omezovaly svobodu slova a shromažďování, postavily mimo zákon některé nevládní organizace. Tímto zákonem byla prakticky nastolena diktatura Janukovyče a jeho vlády. Ačkoli byly tyto zákon zrušeny jen o 12 dní později, opatření demonstranty utvrdila v jejich snaze. (Křížek 2023) (Britannica 2022)

Vláda přivedla do Kyjeva gangy ozbrojených mužů z jiných měst, především Charkova a Doněcka. Zapalovali auta, mlátili demonstranty a unášeli prominentní novináře. Na straně opozice se vytvořily místní milice, založené částečně na pravicových skupinách, jako je Pravý sektor. Průměrnými demonstranty už nebyli studenti ve věku 20 let, ale otrlejší 30 a 40letí lidé, mnozí ze západní Ukrajiny. Pro-euromajdanští aktivisté převzali vládní budovy v Kyjevě a na celé Ukrajině. (Křížek 2023) (Britannica 2022)

18. února 2014 bylo při střetech s policií zabito více než 20 lidí, ale to byl jen náznak toho, co mělo přijít. O dva dny později se centrum Kyjeva stalo bojištěm. Vládní odstřelovači stříleli na demonstranty ze střech budov, zabili nejméně 80 lidí a stovky zranili. 21. února přijela do Kyjeva skupina ministrů zahraničí Evropské unie, aby zprostředkovali dohodu mezi Janukovyčem a vůdci parlamentní opozice. Strany se dohodly, že do 10 dnů vytvoří vládu „národní jednoty“ a zavedou ústavní reformy ke snížení pravomocí prezidenta a že ve své podstatě obnoví ústavu z roku 2004 a uspořádají nové prezidentské volby do 31. prosince 2014 a Janukovyč do prezidentských voleb zůstane prezidentem. Opoziční vůdci souhlasili s dohodou a Putin v telefonickém rozhovoru s americkým tiskem uvedl, že toto řešení vyhovuje po konzultaci jemu i tehdejšímu americkému prezidentovi Baracku Obamovi. Následující den však Janukovyč z Kyjeva uprchl. Parlament odpověděl tím, že ho zbavil úřadu, nařídil

propuštění Tymošenkové z vězení a jmenoval Oleksandra Turčynova úřadujícím prezidentem. Nové prezidentské volby byly vypsané na 25. května. (Křížek 2023) (Britannica 2022)

27. února 2014 vojáci, kteří byli přezdíváni „malí zelení muži“ pro nedostatek odznaků na jejich uniformách, převzali kontrolu nad parlamentem a vládní budovou v Simferopolu v ukrajinské autonomní republice Krym. Po četných nepravděpodobných popřeních ze strany Kremlu bylo později potvrzeno, že tito ozbrojenci jsou ruskými vojáky, tito vojáci na Krymu dosadili nového premiéra Sergeje Aksjonova, jehož strana v posledních volbách získala jen asi 4 % hlasů. Členové samozvané krymské milice, podporované 25 000 ruskými vojáky a námořníky patřící k ruské černomořské flotile v Sevastopolu, převzali vládní budovy a vojenská zařízení a donutili překvapené ukrajinské jednotky ke kapitulaci. Skrytá invaze a nelegální anexe Krymu získala lesk legitimacy široce kritizovaným referendem z 16. března 2014, během kterého bylo oznámeno, že více než 95 % voličů podpořilo připojení k Ruské federaci. (Křížek 2023) (Britannica 2022)

3.2.2 Válka na Donbase – r. 2014

Zatímco Rusko během jara 2014 upevňovalo svou kontrolu nad Krymem, malé skupiny ozbrojených mužů převzaly administrativní budovy ve východoukrajinských oblastech Doněck, Luhansk a Charkov. 11. května 2014 separatisté uspořádali referenda a vyhlásili vytvoření autonomních „lidových republik“ v Doněcku (DNR) a Luhansku (LNR), avšak separatistické hnutí v Charkově do značné míry zkrachovalo a nepodařilo se mu vyhlásit a udržet nezávislost. V Doněcké pánvi (Donbas) zesílily potyčky mezi Ruskem podporovanými milicemi a vládními silami a v bitvě o doněcké mezinárodní letiště byly zabity desítky proruských separatistů. (Marples 2022)

Petro Porošenko, bývalý ministr zahraničních věcí a ministr obchodu a hospodářského rozvoje, člen národní bankovní rady, 25. května 2014 vyhrál v prvním kole ukrajinské prezidentské volby, které se konaly bez účasti Krymu a velké části Donbasu. Porošenko slíbil, že posílí protiteroristickou operaci (ATO), aby znovu získal okupovaná území pod Ukrajinskou kontrolu. V separatistických regionech se mezitím nové vlády ujali polovojenské milice. Porošenko byl inaugurován 7. června a vzápětí představil návrh na obnovení míru v regionech ovládaných separatisty. Boje však pokračovaly a 13. června vládní síly získaly zpět město Mariupol. (Marples 2022)

Síly ATO osvobodily 5. července Slov'jansk, ale proruští separatisté si založily novou základnu a centrum své moci v Doněcku. Proruští separatisté jsou považovány za zodpovědné za sestřelení letu Malaysia Airlines MH17 u vesničky Hrabove 17. července 2014. Všech 298 lidí na palubě, z nichž většina byli občané Nizozemska, zahynulo. 14. srpna Strelkov dosavadní vůdce separatistů, údajně rezignoval na svou funkci a opustil Ukrajinu. Nizozemské vyšetřování později zjistilo, že letadlo bylo sestřeleno raketovým systémem Buk země-vzduch ruské výroby a jako podezřelí byli identifikováni čtyři jedinci, kteří byli všichni spojeni s Ruskem podporovanou vojenskou operací na východní Ukrajině. Nejvýraznější z nich byl Strelkov. V listopadu 2022 nizozemský soud uznal Strelkova a dva další vinnými z vraždy. (Marples 2022)

Do konce července 2014 EU a USA zvýšily sankce vůči Rusku, zmrazily bankovní účty a zakázaly cestování prominentním jedincům napojených na Ruskou vládu. Koncem srpna pravidelné ruské jednotky vstoupily na Ukrajinu a obklíčily ukrajinské jednotky u Ilovajsku, kde zabily stovky lidí. Navzdory drtivým důkazům o přímé ruské účasti v konfliktu Kreml trval na tom, že na Ukrajině nezasahuje. Poté, co separatistické síly otevřely novou frontu, která opět ohrožovala klíčové přístavní město Mariupol, se Porošenko rozhodl opustit operaci ATO. a 5. září 2014 se v běloruském Minsku sešli zástupci Ukrajiny, Ruska, Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) a obou odštěpeneckých republik, aby uzavřeli dohodu o příměří. Tato dohoda vstoupila v platnost a je známá jako též jako První minská dohoda nebo též Minský protokol. (Marples 2022)

Navzdory opakovanému porušování oběma stranami zůstal Minský protokol v platnosti. Porošenkova vláda čelila dvojímu úkolu: zavést radikální reformy a skoncovat s korupcí a zároveň se vypořádat s nepředvídatelným protivníkem v Moskvě. V pouličních bojích a v ukrajinských dobrovolnických praporech byli prominentní pravicoví militanti, kteří byli z voleb z velké části vyloučeni. Odhaduje se, že 700 000 uprchlíků uprchlo z Donbasu do Ruska a tisíce dalších byly vysídleny do jiných oblastí Ukrajiny. Do konce roku bylo v bojích zabito více než 4 700 lidí a více než 10 000 bylo zraněno. Když začala v roce 2014 zima a za přispění bezohledné dělostřelecké palby a omezenému přístupu k základním službám jako je teplo, voda a elektřina, vedla OSN k označení situace civilistů v DNR a LNR za „extrémně strašnou“. (Marples 2022)

V roce 2014 jednoduše začala další kapitola konfrontace. Po rozpadu SSSR Rusku chvíli trvalo, že se víceméně „dalo dohromady“ po otřesech devadesátých let. Jakmile se Rusko cítilo dostatečně silné pro útok a Ukrajina naopak byla slabá, tak se v Kremlu rozhodli zaútočit,

a to bylo na jaře 2014, tato válka trvala osm let, kde existovaly frontové linie, boje a ztráty na životech. Po osmi letech Moskvě došla trpělivost a pustili se do bezohledné eskalace, ale skutečně správné by bylo mluvit o začátku války v roce 2014. (Mokryk, 2023)

Události vzbudily velký zájem a velkomocenské nadšení v Rusku, kde se pro ně používalo označení „ruské jaro“. Souběžně začal být v Donbasu i jinde za podpory Ruska propagován projekt tzv. Novoruska, jehož realizace by znamenala rozdělení Ukrajiny, respektive oddělení její jihovýchodní části pod už zmíněným názvem. (Rychlík, Zilynskyj, Magocsi, 2015)

3.2.3 Druhý minský protokol a zvolení Volodymyra Zelenského

12. února 2015 se lídři Ukrajiny, Ruska, Francie a Německa dohodli na 12 bodovém mírovém plánu (nazvaný Minsk II), který mimo jiné navrhoval zastavení bojů, stažení těžkých zbraní, propuštění vězňů a odsun cizích jednotek z ukrajinského území. Podařilo se zajistit mír, i když ten byl opakovaně oběma stranami porušován a obě strany stáhly těžké zbraně až na začátku září 2015. Časté porušování příměří si však do konce roku vyžádalo přes 9 000 mrtvých a více než 20 000 zraněných. Ukrajinské úřady odhadly, že od začátku bojů v dubnu 2014 bylo zabito přes 2 000 ruských vojáků, ruští představitelé však nadále popírají jakoukoli účast na konfliktu. V květnu 2015 Putin podepsal dekret zakazující zveřejňování informací o úmrtích ruských vojáků během „zvláštních operací“. V prosinci 2015 ruští hackeři odpojili elektřinu asi 225 000 lidí na západní Ukrajině. (Fenwick 2022)

V roce 2019 byl zvolen prezidentem Ukrajiny Volodymyr Zelenskyj. Ve svém úspěšném televizním pořadu *Servant of the People* herec a komik ztvárnil člověka, který se vydal nepravděpodobnou cestou k prezidentskému úřadu. Zelenského protikorupční platforma mu získala širokou podporu a on drtivě porazil v roce 2019 dosavadního prezidenta Porošenka. Zelenskyj se zavázal dovést konflikt na Donbasu do konce, ale jeho úsilí se zkomplikovalo, když byl zatažen do politického skandálu ve Spojených státech. Americký kongres schválil vojenskou pomoc Ukrajině ve výši 400 milionů dolarů, ale Donald Trump zdržel uvolnění této bezpečnostní pomoci. V telefonátu se Zelenským 25. července 2019 Trump naznačil, že pomoc bude uvolněna pouze v případě, že by nám Zelenskyj „udělal laskavost“ tím, že podpořil dvojici nepodložených tvrzení o Trumpových politických oponentech. Zelenskyj nikdy neposkytl to, co po něm Trump požadoval, ale i tak finanční prostředky byly nakonec Ukrajině zpřístupněny v září 2019. Trumpův pokus vyvíjet tlak na zahraniční vládu za účelem osobního politického

zisku vedl Sněmovnu reprezentantů USA k zahájení obžaloby, a to v prosinci 2019. (Fenwick 2022)

V září 2020 Zelenskyj schválil novou strategii národní bezpečnosti, která jednoznačně označila Rusko za agresora a označila členství v NATO za jeden z klíčových cílů obrany a zahraniční politiky Ukrajiny. Předchozí prohlášení z Kyjeva ponechala značný prostor pro jednání s Moskvou, žádná jednání se však neuskutečnila. (Fenwick 2022)

3.2.4 Ruská invaze na Ukrajinu – r. 2022

Mezi říjnem a listopadem 2021 začalo Rusko hromadit vojáky a vojenskou techniku podél své hranice s Ukrajinou. Během následujících měsíců byly vyslány další síly do Běloruska (zdánlivě na společná cvičení s běloruskou armádou), do Ruskem podporované separatistické enklávy Podněstří v Moldavsku a na Rusy okupovaný Krym. Do února 2022 západní obranní analytici odhadovali, že až 190 000 ruských vojáků obklíčilo Ukrajinu a varovali, že se blíží ruská invaze. Putin tato obvinění odmítl a tvrdil, že doprovodné nahromadění ruského námořnictva v Černém moři bylo dříve naplánovaným cvičením. Zatímco západní vůdci konzultovali jak se Zelenským, tak s Putinem ve snaze odvrátit ruskou invazi, která se zdála nevyhnutelná, Putin vydal požadavky, které zahrnovaly de facto právo veta nad rozšiřováním NATO a nevpouštění jakýchkoliv sil NATO do zemí, které nebyly jejími členy před rokem 1997. To by ve své podstatě znamenalo odstranění bezpečnostního deštníku NATO z východní a jižní Evropy a také z pobaltských států. Tyto návrhy byly jednoznačně zamítnuty. Britské a americké zpravodajské služby také podnikly bezprecedentní krok, a to odtajnění utajovaných informací o ruských záměrech. (Welfens 2023)

21. února 2022 Putin odpověděl uznáním nezávislosti samozvaných lidových republik Doněck a Luhansk. Putin nařídil ruským vojákům vstoupit na ukrajinské území. Západní vůdci, kteří se zavázali k solidaritě s Ukrajinou, reagovali zavedením řady sankcí proti ruským finančním institucím. V časných ranních hodinách 24. února 2022 Zelenskyj v ruštině promluvil přímo k ruskému lidu a pronesl vášnivou prosbu o mír, ale slíbil, že se Ukrajina bude bránit. Později toho dne, asi v 6:00 moskevského času, Putin promluvil do éteru, aby oznámil začátek „zvláštní vojenské operace“. Během několika minut byly ve velkých městech po celé Ukrajině slyšet výbuchy a v Kyjevě se začaly ozývat sirény. Vedoucí představitelé celého světa odsoudili nevyprovokovaný útok a slíbili rychlé a přísné sankce proti Rusku. Zelenskyj vyhlásil stanné

právo a vyzval k všeobecné mobilizaci ukrajinského obyvatelstva ve vojenském věku. (Welfens 2023)

Putin se ve svých projevech často vrací k otázce rozpadu SSSR, a nejenom že ho nazývá „největší geopolitickou katastrofou“, ale také „rozpadem historického Ruska“. Proto je vnímání SSSR na Ukrajině a v Rusku zcela opačné. Zatímco Rusové oplakávají dobu, kdy byli mocní a „svět se jich bál“, Ukrajinci ve své naprosté většině vnímají rozpad SSSR právě jako pád „lágru národů“. Rusové se snaží obnovit impérium silou – a Ukrajinci se tomu dnes urputně brání. Je to příběh koloniální konfrontace. Historická linie Ruská říše – Sovětský svaz – Ruská federace je nepochybně na místě. Ani bratrství, ani přátelství národů nikdy neexistovalo. Je to fikce ruské a sovětské propagandy, které si jsou Ukrajinci dobře vědomi. (Mokryk, 2023)

3.2.5 Bitva o Kyjev a počáteční ruský postup

Nyní se zdá již jasné, že Putinovým plánem bylo zmocnit se Kyjeva během několika dní a dosadit zde proruskou vládu. V časných hodinách invaze obsadila elitní ruská výsadková jednotka při vzdušném útoku letiště Hostomel, pouhých 10 km severozápadně od ukrajinského hlavního města. Do Kyjeva byly vyslány týmy žoldnéřů z Kremlem podporované Wagnerovy skupiny s rozkazem odstranit klíčové postavy ukrajinské vlády. Navzdory zjevnému osobnímu nebezpečí Zelenskyj zůstal v hlavním městě, dokonce zašel tak daleko, že se natáčel, jak stojí na ulici v centru Kyjeva. Když Spojené státy nabídly, že ho evakuují z bojové zóny, Zelenskyj údajně řekl: „Bojuje se tady. Potřebuji zbraně, ne odvoz.“ (Welfens 2023)

Ruské jednotky v Bělorusku překročily ukrajinskou hranici a obsadily jadernou elektrárnu v Černobyli v rámci všeobecného postupu na Kyjev podél západního břehu řeky Dněpr. Ruské síly na Krymu tlačily na sever a obsadily Cherson konkrétně 2. března. Cherson byl jediné regionální hlavní město obsazené Rusy v počáteční části ofenzivy. Jinde se ruský postup zastavil tváří v tvář odhodlané ukrajinské obraně. Pokus o ruské obklíčení Charkova se nezdařil, navzdory těsné blízkosti tohoto města pouze 32 km od ruských hranic a nápor na Kyjev se zhroutil kvůli tuhému ukrajinskému odporu a zjevným nedostatkům v ruských logistických schopnostech. (Welfens 2023)

3.2.6 Ukrajinská protiofenzíva

30. června 2022 byly ruské síly vytlačeny z tzv. Hadího ostrova (Ostriv Zmijinyj), malého, ale strategicky důležitého ostrova v západní části Černého moře. Hadí ostrov, který se nachází zhruba 130 km jižně od Oděsy a pouhých 32 km od ústí řeky Dunaj, obsadili Rusové v ranných hodinách války. Okupace ostrova poskytla Rusku významnou páku v západní části Černého moře a blízkost ruských sil k Rumunsku, které je členským státem NATO. Ruská přítomnost na tomto ostrově představovala implicitní hrozbu pro alianci. S potopením raketového křižníku Moskvy a znovuzískáním Hadího ostrova byla schopnost ruských sil v západní části Černého moře výrazně snížena. Zatímco Rusko pokračovalo v blokadě většiny ukrajinské lodní dopravy, osvobození Hadího ostrova umožnilo Ukrajincům rozšířit využívání dunajských přístavů a obnovit určitou míru jejich exportní ekonomiky. Ruské ministerstvo obrany se pokusilo charakterizovat jejich ústup z Hadího ostrova jako „gesto dobré vůle“ vůči Ukrajině. (Britannica 2022)

Ruské síly dobyly město Lysyčansk v prvním červencovém týdnu, po týdnech nevybíravého bombardování, které zanechalo město v troskách. Pád Lysyčanska a sousedního města Severodoněck, dal Rusku kontrolu nad posledními zbývajících hlavními populačními centry v Luhanské oblasti. To se však ukázalo jako vrchol ruské ofenzívy na Donbase. Ruští útočníci strávili několik dalších měsíců bezúspěšnými pokusy o dobytí Ukrajinského města Bachmut v Doněcké oblasti. (Britannica 2022)

Zatímco se Bachmut držel, ukrajinské síly zahájily odvážné protiúderů jinde podél fronty. Koncem července Američany dodané, dnes již legendární raketové systémy HIMARS, daly najevo svou přítomnost řadou úderů, které těžce poškodily mosty kolem Rusy okupovaného Chersonu. Ruským silám na západním břehu Dněpru hrozilo odříznutí a ruští velitelé přesunuli svou pozornost z Donbasu na tuto Ukrajinskou protiofenzívu. Během srpna ukrajinské síly zahájily průzkumné útoky podél Chersonské fronty, ale rozsáhlá ofenzíva, kterou mnozí očekávali, se neuskutečnila. 9. srpna masivní exploze na ruské letecké základně na Krymu zničila až 9 letadel. Údajně byl tento útok dílem ukrajinských speciálních jednotek nebo partyzánských jednotek, útok na leteckou základnu vedl ruskou okupační vládu na Krymu k vyhlášení výjimečného stavu. (Britannica 2022)

Zatímco pozornost Ruska z velké části zůstala upřena na Cherson, 6. září 2022 Ukrajinci provedli ohromující ofenzívu v oblasti Charkova. Ruské linie se zhroutily a ukrajinské síly

během týdne osvobodily více než 8 800 km čtverečních území. Město Izjum, důležitý dopravní uzel, který v dubnu padl do rukou Rusů, byl 10. září osvobozen ukrajinskou armádou, ztráta klíčového zásobovacího uzlu byla pro Moskvu ostudou a prchající ruské jednotky po sobě zanechaly obrovské zásoby zbraní a munice. V době, kdy se ukrajinský postup zpomalil, byla prakticky celá Charkovská oblast osvobozena od ruské kontroly. 1. října ukrajinské síly znovu dobyly Lyman, strategický železniční uzel na řece Siverskyy Donets. (Britannica 2022)

8. října Ukrajina provedla útok na Kerčský most (Krymský most), který má na délku 19 km a spojuje Rusko s okupovaným Krymem. Most byl postaven v roce 2018 a byl považován za symbol ruské snahy získat kontrolu nad Krymem. Most, který se skládal ze čtyřproudé silnice a paralelní železniční trati, sloužil jako klíčová zásobovací trasa pro Rusy na Krymu i pro ty, kteří bojovali v Chersonu a Záporoží. Na základě videozáznamu události analytici dospěli k závěru, že útok byl pravděpodobně proveden bombou z nákladního auta. Mohutná exploze zničila 275 metrů dlouhý úsek silničního mostu a zapálila cisternový vlak, který jel po paralelním železničním mostě. Rusko rychle pracovalo na obnovení omezeného provozu přes most, ale Kreml odhadl, že úplné opravy budou dokončeny téměř až za rok. (Britannica 2022)

10. října Rusko odpovědělo na zničení Kerčského mostu zahájením masivního leteckého útoku proti civilním strukturám v ukrajinských městech. Desítky řízených střel a více než tucet iránských dronů Shahed-136 zasáhly zařízení kritické infrastruktury i obytné budovy. Poškození ukrajinské energetické sítě vedlo k výpadkům elektřiny v celé zemi, ale jak Rusko zintenzivnilo svou kampaň proti ukrajinským městům, ukrajinská protivzdušná obrana se stala schopnější. Do listopadu Ukrajina získala několik pokročilých raketových systémů NASAMS od USA pro použití proti ruským řízeným střelám. Španělsko vyslalo protiletadlové systémy HAWK a Aspide, zatímco Francie poslala raketové systémy Crotale. Německo dodalo desítky Gepard Flakpanzrů na Ukrajinu, jedná se v podstatě o protiletadlové kanónové komplety. Dvojitě 35 mm automatické kanóny Gepardu se ukázaly jako zvláště účinné proti dronům UAV Shahed-136, Ukrajina tvrdila, že její protivzdušná obrana zachytila v posledních čtyřech měsících roku 2022 více než 500 těchto dronů. Americké protiletadlové systémy Avenger dodané na Ukrajinu, které jsou namontovány na vozidlech Humvee, byly použity k zajištění vysoce mobilní bodové obrany pro často cílenou kritickou infrastrukturu Ukrajiny. Do konce roku se Washington zavázal poslat na Ukrajinu velmi výkonné raketové systémy Patriot a ukrajinské posádky na nich začaly trénovat v lednu 2023. (Britannica 2022)

Zatímco Rusko pokračovalo ve své bombardovací kampani proti ukrajinské civilní infrastruktuře, ukrajinské jednotky zvýšily tlak na obklíčenou ruskou posádku ve městě Chersonu. V tom možná nejdramatičtějším zvratu války od potopení raketového křižníku Moskva oznámil Kreml 9. listopadu 2022 stažení ruských jednotek z Chersonu. Ztráta Chersonu, jediného ukrajinského regionálního hlavního města, kterého se Rusko během invaze zmocnilo, byla pro Putina obzvláště ponižující, jen týdnů předtím, po ilegálním referendu, prohlásil, že obyvatelé Chersonu budou „navždy našimi občany“. Několik dní poté, co byl Cherson osvobozen, Zelenskyj navštívil město a prohlásil, že ukrajinské vítězství tam signalizuje „začátek konce války“. Mluvčí Kremlu Dmitrij Peskov odpověděl opakovaným tvrzením, že Cherson je ruské území. (Britannica 2022)

Operace na zemi se s příchodem zimy zpomalily, ale Ukrajina byla stále odvážnější s údery hluboko za předními liniemi. 5. prosince 2022 ukrajinské síly zaútočily na dvojici leteckých základen v Rusku s upravenými průzkumnými drony ze sovětské éry. Základny, umístěné v Engelsu a Rjazani, byly asi 480 km od ukrajinského území a na obou základnách byly přítomny prvky strategické bombardovací flotily, kterou Rusko používalo k zaměřování ukrajinské infrastruktury. Rusko uznalo, že útoky poškodily několik bombardérů a zabily tři osoby ale psychologický účinek útoků byl obrovský. Rusko se dlouho chlubilo silou své sítě protivzdušné obrany a jeho systém S-400 byl považován za jednu z nejúčinnějších platform raket země-vzduch, které se v současnosti používají. Skutečnost, že Ukrajina byla schopna udeřit na jedny z nejcennější vojenských míst v Rusku pomocí přizpůsobené technologie z 20. století, ukazuje, že i ruská protiletadlová obrana není ani zdaleka tak dokonalá, jak Rusové tvrdí. (Britannica 2022)

3.2.7 Kvalifikovaný odhad ztrát

Na začátku této kapitoly provedu rozbor dosavadní vývoj válečného konfliktu na Ukrajině, co se týká čísel. To je ale mnohem více náročný úkol, než se může na první pohled zdát. Jak řekl starověký dramatik z Athén Aischylos: „První obětí každé války je pravda.“ A s tímhle faktem se lze setkat ve všech statistikách, které se týkají války na Ukrajině. Množství materiálů k tomuto válečnému konfliktu je značné a jsme bez nadsázky každý den bombardováni informacemi, co se na Ukrajině stalo, kdo kolik ztratil vojáků či různé vojenské techniky. Ale při bližším pohledu či prostudování více či méně na sobě nezávislých zdrojů, je jasně

patrné, jak zásadně se mezi sebou liší. To však není žádné překvapení, protože snad ve všech válečných konfliktech, které se kdy udály ať už u těch nedávných či u těch před mnoha staletími či tisíciletími, se vždy čísla a fakta upravovala tak, aby strana, která je ta vaše, vypadala co nejlépe. U mnoha válečných konfliktů např. z minulého století jsme se skutečná čísla, co kdo a čeho jak moc ztratil, dozvěděli až několik desítek let po konci konfliktu a u některých konfliktů se o reálné pravosti konečných čísel spekuluje dodnes. A vše nasvědčuje tomu, že i když díky chytrým telefonům a sociálním sítím toho veřejnost ví o válce na Ukrajině více a podrobněji, než tomu bylo u válečných konfliktů zvykem, pořád čísla, která se dozvídáme z jedné či oné strany nejsou jen pravdivé a jsou ovlivněna tím, kdo nám je předkládá. A pokud vůbec existuje někdo, kdo ví, jak moc a čeho jaká strana v této válce ztratila, určitě se to nedozvíme hned, ale až roky po konci války a možná se také pravdivé údaje nedozvíme vůbec. (Boháč 2022)

Jak již bylo řečeno v předchozí části této kapitoly, od začátku války na Ukrajině bylo velmi obtížné dozvědět se alespoň přibližně reálná čísla kolik vojáků a dalších ztrát vzniklo na obou stranách válečného konfliktu. V angličtině často používaný výraz „fog of war“, který se dá volně přeložit jako válečná mlha, definuje i tento konflikt. Již od začátku války je patrné, že obě strany maskují svoje reálné ztráty ať už přijde řeč na úplně cokoliv. (New Indian Express 2023)

Ale čas od času můžeme slyšet americké a evropské odborníky či vojenské a politické představitele sdělovat jejich informované odhady (na základě zpráv od tajných služeb, satelitních snímků či videí a fotografií na sociálních sítích), co se týká ztrát v tomto válečném konfliktu. A z těchto vyjádření si lze udělat lepší představu než z čísel, která se dozvídáme od bojujících stran. (New Indian Express 2023)

Na základě těchto hodnocení oběti na obou stranách dosáhly na konci roku 2022 těchto smutných čísel, v případě Ruska 180 000 až 200 000 mrtvých a zraněných vojáků. Na straně Ukrajiny 100 000 mrtvých a zraněných, a to včetně civilistů. Mezitím američtí a další západní představitelé tvrdí, že počet zabitých a zraněných ruských vojáků na Ukrajině se blíží 200 000. (New Indian Express 2023)

Uprostřed obzvláště těžkých bojů ve východních částech města Bachmut a jeho okolí vzrostly už tak vysoké ztráty na obou stranách. Američtí představitelé uvedli pro New York Times a Wall Street Journal, že jen v tomto regionu bylo na obou stranách zabito nebo zraněno více než 100 vojáků za jediný den. (New Indian Express 2023)

Jak tito a další světoví představitelé, kteří válku pozorně sledují, říkali od začátku, je nesmírně obtížné určit přesná čísla. Zdroje pro jejich odhady zahrnují satelitní snímky, zpravodajské odposlechy a zprávy z pozemních médií. Přijímají také zprávy od obou vlád – i když ty opět nejsou často nejdůvěryhodnějšími zdroji. (New Indian Express 2023)

Spojené státy americké se naposledy k tomuhle tématu veřejně vyslovily v listopadu, kdy předseda Sboru náčelníků štábu generál Mark A. Milley řekl, že od začátku války bylo zabito a zraněno více než 100 000 vojáků na každé straně. Na začátku února 2023 při rozhovoru s novináři v Německu, Milley řekl: "Řekl bych, že je to nyní výrazně více než 100 000." (New Indian Express 2023)

Je jasné, že obě strany – a zejména Rusové – utrpěly ohromující ztráty ve válce, o níž si málokdo myslel, že bude trvat měsíc, natož rok a více. Pro srovnání, počet mrtvých a zraněných v armádě Spojených států amerických za téměř 20 let války v Afghánistánu byl těsně pod 25 000. (New Indian Express 2023)

Následující údaje jsou souhrnné za celou válku na Ukrajině od jejího začátku 24. února 2022 do 1. února 2023. (Earthweb 2023)

Ztráty na civilním obyvatelstvu: nejméně 7 000 (pravděpodobně tisíce dalších)

7. června 2022 ukrajinští představitelé uvedli, že od začátku války bylo zabito nebo zraněno nejméně 40 000 ukrajinských civilistů. Úředníci nenabídli žádné rozdělení mrtvých a zraněných civilistů. Nejnovější odhad z ledna 2023 OSN uvádí, že zabitých civilistů je více než 7 000, ale samotné OSN tvrdí, že toto číslo je podhodnocené. (Earthweb 2023)

Ztráty na ukrajinské straně: nejméně 13 000 až 100 000

Poradce ukrajinského prezidenta Mychajlo Podoljak na začátku prosince odhadl, že od začátku války bylo zabito až 13 000 ukrajinských vojáků. Začátkem listopadu předseda Sboru náčelníků štábů USA, generál Mark Milley, odhadl, že obě strany mají asi 100 000 zabitých nebo zraněných vojáků. Ke konci ledna 2023 norský náčelník generálního štábu Eirik Kristoffersen odhadl, že na ukrajinské straně je zabito nebo zraněno více než 100 000 osob. (Earthweb 2023)

Ztráty na ruské straně: mezi 5 937 až 200 000

Od prvních dnů války se počty obětí ruských vojáků značně lišily – v závislosti na zdroji odkud čísla pocházela. Ukrajina na začátku února 2023 zvýšila odhad počtu ruských vojáků zabitých v konfliktu na více než 134 000, jak bylo výše zmíněno, náčelník generálního štábu norské armády generál odhaduje ruské oběti na 180 000, někteří západní činitelé a instituce např. ministerstva obrany USA či Velké Británie uváděli ke konci roku 2022 číslo až 200 000. Čísla o zabitých ruských vojácích byla často aktualizována prostřednictvím facebookové stránky ukrajinského generálního štábu ozbrojených sil země. Rusko koncem září tvrdilo, že na Ukrajině ztratilo 5937 vojáků. Mluvčí Kremlu Dmitrij Peskov v dubnu řekl, že došlo k „významným ztrátám vojáků a je to pro nás obrovská tragédie“. Zpráva nezávislého ruského média Meduza a ruské pobočky BBC potvrdila k 9. prosinci nejméně 10 000 mrtvých ruských vojáků. (Earthweb 2023)

Rusko také utrpělo vysoký počet obětí mezi vyššími důstojníky. Podle ukrajinských úřadů bylo zabito do začátku února 2023 třináct ruských generálů; Americká obranná zpravodajská služba uvádí číslo osm až deset. (Earthweb 2023)

Celkový počet vysídlených Ukrajinců: přibližně 14 milionů

V evropských zemích je v současnosti hlášeno přes 8 milionů ukrajinských uprchlíků (údaje z konce prosince 2022). Údaje OSN uvádí, že od začátku války překročilo hranici více než 18 milionů Ukrajinců, ale miliony se již vrátily domů, převážně z Polska. (Earthweb 2023)

Vnitřně vysídlení Ukrajinci: přibližně 5,9 milionu

Ke konci roku 2022 na základě údajů, které byly zjištěny průzkumem Mezinárodní organizace pro migraci, bylo zjištěno, že v rámci Ukrajiny se přesídlilo nebo bylo přesídleno kolem 5,9 milionů Ukrajinců. (Earthweb 2023)

3.3 Možný vývoj války na Ukrajině

V této kapitole s názvem Možný vývoj války na Ukrajině bude představeno pět scénářů západních expertů, kteří byli vybráni pro svou vojenskou odbornost. Tyto scénáře budoucího vývoje vznikly na konci roku 2022 a snaží se vysvětlit (předpovědět), jak by se konflikt na Ukrajině mohl dále vyvíjet. (Earthweb 2023)

3.3.1 Klíčová ofenziva

Michael Clarke, zástupce ředitele Institutu strategických studií v Exeteru ve Spojeném království na konci roku 2022 řekl, že ti, kteří se snaží napadnout jinou zemi kdekoli přes velké euroasijské stepi, jsou nakonec odsouzeni k tomu, aby v ní zimovali. Napoleon, Hitler a Stalin museli udržet své armády v pohybu tváří v tvář zimě ve stepi, a nyní Vladimir Putin zakopává své síly na zimu, aby na jaře čekala na novou ofenzivu. Obě strany potřebují pauzu, ale Ukrajinci jsou lépe vybaveni a motivováni jít dál a můžeme očekávat, že udrží tlak, alespoň na Donbasu. Kolem Kremíny a Svatova jsou velmi blízko k velkému průlomům, který by posunul ruské síly 60 kilometrů zpět k další přirozené obranné linii, blízko místa, kde jejich invaze v únoru fakticky začala. Ukrajinská ofenziva se však na jihozápadě po obsazení Chersonu fakticky zastavila. Přejít na východní stranu řeky Dněpr a tlak na zranitelná ruská silniční a železniční spojení na Krym může být příliš náročný. Možnost, že Kyjev spustí překvapivou novou ofenzivu, nelze nikdy vyloučit. (BBC News 2022)

Jak Rusko opraví a udrží v chodu svůj klíčový most na Krym bude pro rok 2023 klíčovým determinantem osudu ruské jarní ofenzivy. Putin připustil, že asi 50 000 nově mobilizovaných vojáků je již na frontě a dalších 250 000 právě mobilizovaných trénuje na příští rok. Neexistuje žádný prostor pro nic jiného než další válku, dokud se nerozhodne o osudu těchto nových ruských sil na bitevním poli. Jedinou další perspektivou je krátké a nestabilní příměří. Putin dal jasně najevo, že se nezastaví. A Ukrajina dala jasně najevo, že stále bojuje o život. (BBC News 2022)

3.3.2 Ukrajina získá zpět svou zemi

Andrei Piontkovsky, vědec a analytik se sídlem ve Washingtonu DC říká, že Ukrajina zvítězí, a to do jara 2023 tím, že zcela obnoví svou územní celistvost. Tento závěr podle Andreie Piontkovsky utvářejí dva faktory. (BBC News 2022)

Jedním je motivace, odhodlání a odvaha ukrajinské armády a ukrajinského národa jako celku, což nemá v moderní válečné historii obdoby. Druhým je fakt, že po letech usmiřování ruského diktátora se Západem. Západ konečně prozřel a uvědomil si velikost historické výzvy, které čelí. Nejlépe to ilustruje nedávné prohlášení generálního tajemníka NATO Jense Stoltenberga: "Cena, kterou platíme, je v penězích. Zatímco cena, kterou platí Ukrajinci, je v krvi. Pokud autoritářské režimy uvidí, že použití síly přináší zisk, všichni zaplatíme mnohem vyšší cenu. A svět se pro nás všechny stane nebezpečnějším místem." (BBC News 2022)

Přesné načasování nevyhnutelného ukrajinského vítězství bude určeno rychlostí, s jakou může NATO dodat nový balíček vojenských zbraní (tanky, letadla, rakety dlouhého doletu), které změní charakter války na Ukrajině. (BBC News 2022)

Andrei Piontkovsky očekává, že se Melitopol v nadcházejících měsících (možná týdnech) stane klíčovým bojovým bodem. Po převzetí Melitopolu se Ukrajinci snadno přesunou do Azovského moře, čímž účinně přeruší zásobovací a komunikační linky na Krym. Ruská kapitulace bude formálně dohodnuta po zásadních vítězstvích Ukrajiny na bojišti. Vítězné mocnosti – Ukrajina, Spojené království a USA budou formovat novou mezinárodní bezpečnostní architekturu. (BBC News 2022)

3.3.3 Konec války je v nedohlednu

Barbara Zanchetta, z katedry válečných studií v King's College London říká, že Vladimir Putin očekával, že Ukrajina bude pasivně akceptovat kroky svého silnějšího souseda bez smysluplného zapojení ostatních zemí. Tato vážná chybná kalkulace vedla k vleklému konfliktu, který je zdánlivě bez konce. Zima byla zatím těžká a ještě těžká bude, protože ruské útoky na ukrajinskou infrastrukturu se pokusí zlomit morálku a odolnost již tak otřeseného obyvatelstva, ale ukrajinská odolnost se ukázala jako pozoruhodná - budou stát pevně. Válka se bude protahovat dál a dál. Vyhlídky na vyjednávání jsou chmurné. Pro případnou mírovou

dohodu se musí změnit základní požadavky alespoň jedné strany. Neexistuje žádný důkaz, že se to stalo nebo že se to brzy stane. (BBC News 2022)

Jak tedy přijde konec, klade si otázku B. Zanchelitta. Náklady na válku, materiální i lidské, by mohly narušit úroveň odhodlání ruské politické elity. Klíč bude uvnitř Ruska. Minulé války, ve kterých byla chybná kalkulace zásadním prvkem, jako byl Vietnam pro Spojené státy nebo Afghánistán pro Sovětský svaz, skončily pouze tímto způsobem. Domácí politické podmínky se v zemi, která se přepočítala, změnily, takže odchod – ať už „čestný“ nebo ne – je jedinou schůdnou možností. To se však může stát pouze tehdy, bude-li Západ pevně podporovat Ukrajinu tváří v tvář zvýšeným domácím tlakům spojeným s náklady války. Bohužel to bude i nadále dlouhotrvající politická, ekonomická a vojenská bitva o odhodlání. A do konce roku 2023 bude s největší pravděpodobností stále probíhat. (BBC News 2022)

3.3.4 Válka nemůže skončit jinak než porážkou Ruska

Ben Hodges, bývalý velící generál armády Spojených Států v Evropě říká, že na plánování vítězné přehlídky v Kyjevě je příliš brzy, ale veškerá iniciativa je nyní na straně Ukrajiny a nepochybuje o tom, že tuto válku Ukrajinci vyhrají, a to pravděpodobně v roce 2023. Věci se přes zimu budou hýbat pomaleji, ale není pochyb o tom, že ukrajinské síly budou schopny si poradit lépe než ruské, protože dostávají veškeré potřebné zimní vybavení, které přichází z Velké Británie, Kanady či Německa. Na jaře by Ukrajina mohla být v pozici, kdy může zahájit závěrečnou fázi kampaně, kterou je osvobození Krymu. Z historie víme, že válka je zkouškou vůle a zkouškou logistiky. Hodges řekl: „Když vidím odhodlání ukrajinského lidu a vojáků a rychle se zlepšující logistickou situaci Ukrajiny, nevidím jiný výsledek než ruskou porážku“. (BBC News 2022)

Ben Hodges se vyjádřil tak, že můžeme očekávat další kolo mírových jednání mezi Ruskem a Ukrajinou. K tomuto závěru jej částečně dovedlo ruské stažení z Chersonu. Zaprvé to vidí jako psychologická vzpruha pro ukrajinský lid, zadruhé jako hlubokou ostudu pro Kreml a zatřetí jako poskytnutí klíčové operační výhody – všechny přístupy na Krym jsou nyní v dosahu ukrajinských zbraňových systémů. „Věřím, že do konce roku 2023 uvidíme Krym plně obnovený pod ukrajinskou kontrolu a suverenitu, i když může existovat nějaký druh nebo dohoda, která Rusku umožní postupně ukončit část své námořní přítomnosti v Sevastopolu,

možná až do konce smlouvy (přibližně kolem roku 2025), která existovala před ilegální anexí Krymu Ruskem“. (BBC News 2022)

Bude probíhat rekonstrukční úsilí na ukrajinské infrastruktuře podél pobřeží Azovského moře, včetně důležitých přístavů Mariupol a Berdjansk, a znovuotevření Severokrymského průplavu, který odvádí vodu z Dněpru na Krym, to bude dalším důležitým projektem, kterému bude věnována pozornost. (BBC News 2022)

3.3.5 Stále stejný scénář

David Gendelman, vojenský expert se sídlem v Izraeli říká, že v zóně bojů je již jen asi polovina z 300 000 mobilizovaných ruských vojáků. Zbytek, spolu se silami uvolněnými k akci po stažení z Chersonu, dává Rusům příležitost zahájit ofenzívu. Okupace Luhanské a Doněcké oblasti bude pokračovat, ale velký ruský průlom z jihu do Pavlogradu s cílem obklíčit ukrajinské síly na Donbasu, je méně pravděpodobný. (BBC News 2022)

Pravděpodobnější je pokračování současné taktiky: pomalé drcení ukrajinských sil na úzkých směrech a pomalý postup jako v oblastech Bakhmut a Avdiivka, s možnou stejnou taktikou v oblasti Svatové-Kreminna. Pokračující zaměřování ukrajinské energetické infrastruktury a další útoky na ukrajinský týl budou dokreslovat tuto strategii opotřebovací války. (BBC News 2022)

Významné ukrajinské síly byly také uvolněny po ruském ústupu z Chersonu. Pro ně je strategicky nejcennější směr útoku na jih, na Melitopol nebo Berdjansk, s cílem proříznout ruský pevninský koridor na Krym. To by bylo velké ukrajinské vítězství, a právě proto Rusové opevňují Melitopol. Další možností pro Ukrajinu je Svatové – tamní úspěch by ohrozil celé severní křídlo celé ruské frontové linie. Velkou otázkou je, kolik ukrajinských sil je v tuto chvíli volných a dostupných pro ofenzívu a jaký harmonogram má generál Zalužnyi (náčelník Ukrajinského generálního štábu) připraven na stole. (BBC News 2022)

3.4 Surovinová, energetická a ekonomická krize v Evropské unii

Možný vývoj války na Ukrajině podle NATO s možnými hospodářskými následky

	Vyjednané příměří	Cold War 2.0	„Hot War“ mezi NATO a Ruskem
Očekávaný vývoj situace	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Zastavení vojenských operací ▶ Dohoda o bezpečnostních garancích 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Rusko kontroluje východ Ukrajiny - rozdělení země ▶ Zamrznutí vojenského konfliktu 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Vojenský konflikt na území NATO ▶ Riziko uskutečnění nukleární hrozby ze strany Ruska
Klíčové faktory a mezinárodní reakce	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Rusko zastaví aktivní vojenské operace ▶ Konstruktivní diplomatické rozhovory ▶ Zmírnění jen nejpřísnějších sankcí, nátlak na dodržení příměří a dohod 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Pokračující Ruská ofenzíva na Ukrajině i obrana Ukrajiny podpořená Západem ▶ Ruské možnosti se stávají radikálnějšími ▶ Rozšíření ekonomických a finančních sankcí ▶ Rostoucí tlak na nezúčastněné země 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ NATO se „přímo“ zapojí do konfliktu v očích Ruské federace ▶ Ruský „incident“ na území NATO ▶ Kolaps diplomatických vztahů
Dopady na hospodářství	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Bez návratu k byznysu jako dříve ▶ Pokračující diverzifikace zdrojů energie ▶ Uvolnění globálních dodavatelských řetězců 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Politicky a ekonomicky nestabilní Ukrajina ▶ EU - urychlená diverzifikace energetiky ▶ Politická a ekonomická izolace Ruské federace ▶ Regionalizace dodavatelských řetězců mezi spřátelenými bloky 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Válečná ekonomika v EU i Rusku ▶ Zpřetrhání dodavatelských řetězců ▶ Zákaz obchodu se všemi společnostmi napojenými na Ruskou federaci

Obr. 2 – Možný vývoj války na Ukrajině podle NATO s možnými hospodářskými následky (Zdroj: Building better working world, 2022)

3.4.1 Hlavní dopady války na ekonomickou situaci v Evropské unii

Jedním z hlavních dopadů války na Ukrajině, co se ekonomické situace týká, je šok na trhu s energetickými surovinami, který byl vyvolán zvýšením cen ropy a zemního plynu. Velký vliv na ekonomiku EU má potřeba pomoci milionům válečných uprchlíků a rostoucí výdaje na bezpečnost a obranu a zavádění nového energetického systému EU. (Evropská Rada, Rada Evropské Unie 2023)

I když je těžké přesně říci, kolik finančních prostředků Evropskou unii stála zatím válka na Ukrajině, tak odhady za rok 2022, jež máme k dispozici, Evropskou unii a její členy stála

válka na Ukrajině podle současných odhadů za rok 2022 až 175 miliard EUR, tedy přibližně 1,1 až 1,4 % HDP celé Evropské unie. (Evropská Rada, Rada Evropské Unie 2023)

- 50 miliard EUR stálo omezení domácích cenových důsledků vyvolaných šokem na trhu s energetickými surovinami, a to prostřednictvím převodů, snížení daní a regulovaných cenových kontrol. (Evropská Rada, Rada Evropské Unie 2023)

- 75 miliard EUR stálo zahájení plánu energetické nezávislosti s cílem snížit závislost na Rusku

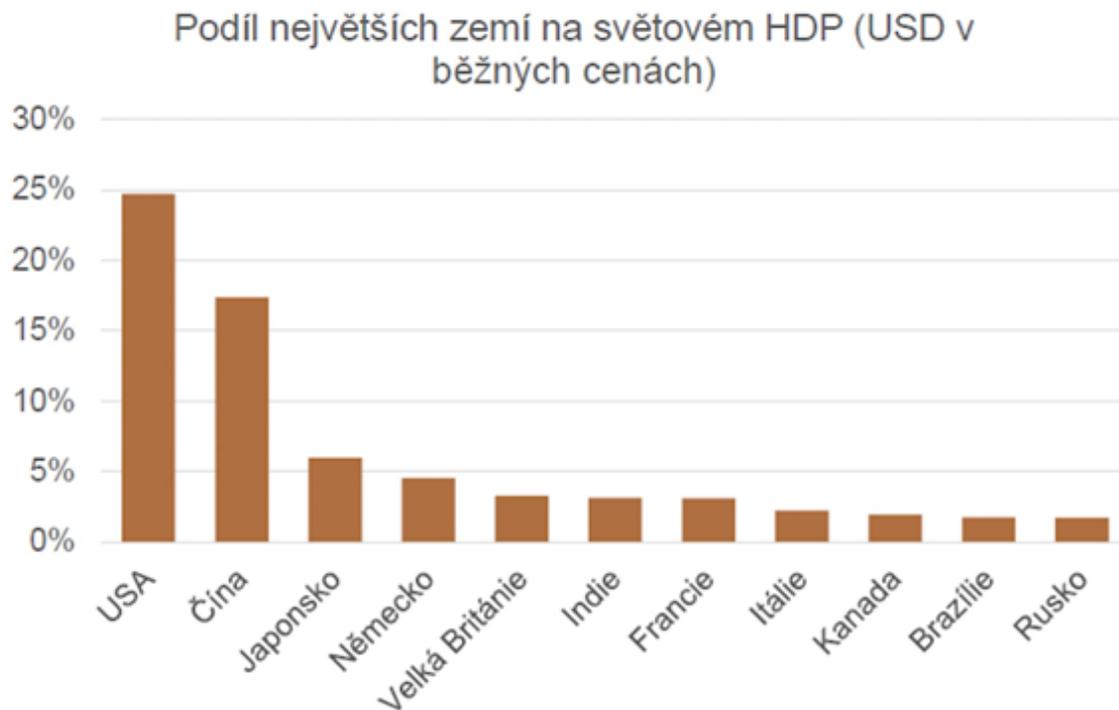
- 30 miliard EUR bylo použito na rozdělení nákladů ve spojení s uprchlickou krizí vyvolanou válkou na Ukrajině. (Evropská Rada, Rada Evropské Unie 2023)

- 20 miliard EUR bylo použito na bezpečnost a obranu v roce 2022 a tato částka bude v roce 2023 pravděpodobně dvojnásobná (Evropská Rada, Rada Evropské Unie 2023)

- Ve střednědobém horizontu budou další výdaje ještě značné a budou použity zejména na energetickou bezpečnost a obranu. (Evropská Rada, Rada Evropské Unie 2023)

3.4.2 Význam Ruska pro Evropskou unii před začátkem války

Ekonomická důležitost Ruska neodpovídá jeho geografickým rozměrům. Rusko je svou rozlohou největším státem na světě, zabírá 11 % pevninské plochy země, avšak podle velikosti hrubého domácího produktu (dále jen HDP) je až na 11. místě ve světovém žebříčku. Podílem své veškeré produkce se na světovém HDP podílí pouze 1,8 %. Podíl Evropské unie nebo Číny je desetkrát větší. Význam Ruska je však v jeho vývozu komodit především do Evropy. Ta byla až donedávna existenčně závislá zejména na jeho zemním plynu. (PPF Groupe 2022)

Obr. 3 - Podíl největších zemí světa na světovém HDP v roce 2021

(Zdroj: The World Bank, 2021)

Je nutné si uvědomit, že je Rusko vývozcem komodit, jejichž výpadek by mohl ovlivnit některá strategická hospodářská odvětví. Jednou z těchto komodit je např. palladium, které se používá do katalyzátorů a těží se zde více než 40 % jeho celosvětové produkce. Americkou spotřebu uranu pokrývá dovoz z Ruska z 50 %. Zde je proto možné vysledovat i rozdílné sankční strategie směrem k Rusku, rozdílné postoje Ameriky a Evropy, kdy zejména ropa a plyn jsou důležité především pro Evropu. Zde je třeba uvést, že zahraniční obchod byl již v minulosti poznamenán sankcemi, zejména v reakci na anexi Krymu, které uplatňuje vůči Rusku Evropská unie, ovlivněn je také ruskými odvetnými sankcemi. Co se týká České republiky, maximální měsíční obrat, bezmála 25 miliard korun, dosáhl vzájemný obchod s Ruskem v říjnu a listopadu 2013, maximum z těchto let již nebyl od té doby překonán. (PPF Groupe 2022)

Nicméně Evropa i Amerika si jsou své závislosti na surovinových zdrojích Ruska vědomy a snaží se minimalizovat své ztráty a problematičnost získání náhradního dovozce komodit, proto např. uran nebyl zahrnut do sankcí. K dalším významným strategickým surovinám ruského vývozu patří hliník, měď a nikl. Obavy z nedostatku těchto surovin vedl k výrazným cenovým nárůstům, který přetrvává. (PPF Groupe 2022)

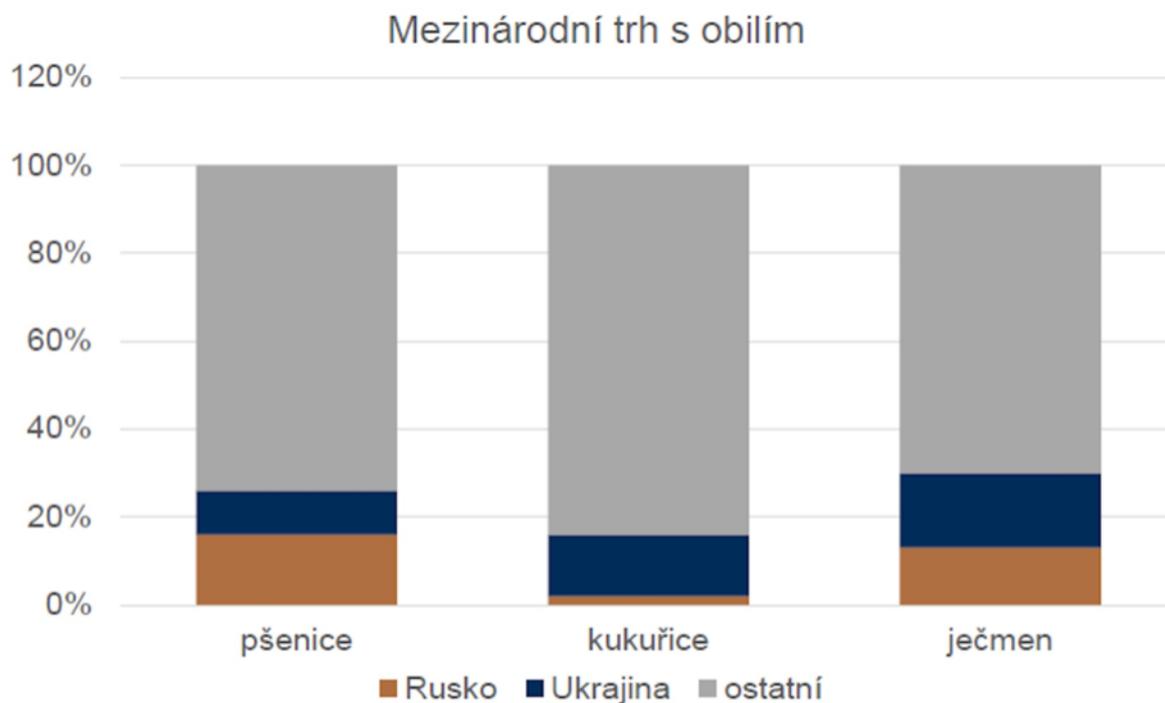

**Obr. 4 - Podíl exportu Ruské federace na světové produkci vybraných komodit
v roce 2021 (Zdroj: Bloomberg, 2021)**

3.4.3 Suroviny produkované Ukrajinou a Ruskem

Jedním z příkladů, kdy výpadky dovozu z Ukrajiny, které mohou způsobit mnoha průmyslovým odvětvím obtíže v Evropské unii a tím i České republice, je neon, který je nezbytný pro lasery používané při výrobě čipů. Více než polovinu světové produkce neonu produkuje právě Ukrajina. Výrobu neonu na Ukrajině by mohly světové společnosti nahradit, nicméně zahájení vlastní výroby by si vyžádalo časové období minimálně devět měsíců až dva roky. Společnosti nebudou ale ochotné do celého procesu investovat, pokud bude krize v dodávkách považována za dočasnou. (PPF Groupe 2022)

Komoditou, která se významně podílí na ukrajinském a ruském exportu do mnoha zemí světa, je především pšenice. Její vývoz představuje čtvrtinu celosvětového vývozu. (PPF Groupe 2022)

Obr. 5 - Mezinárodní trh s obilím v roce 2021 (Zdroj: USDA, 2021)

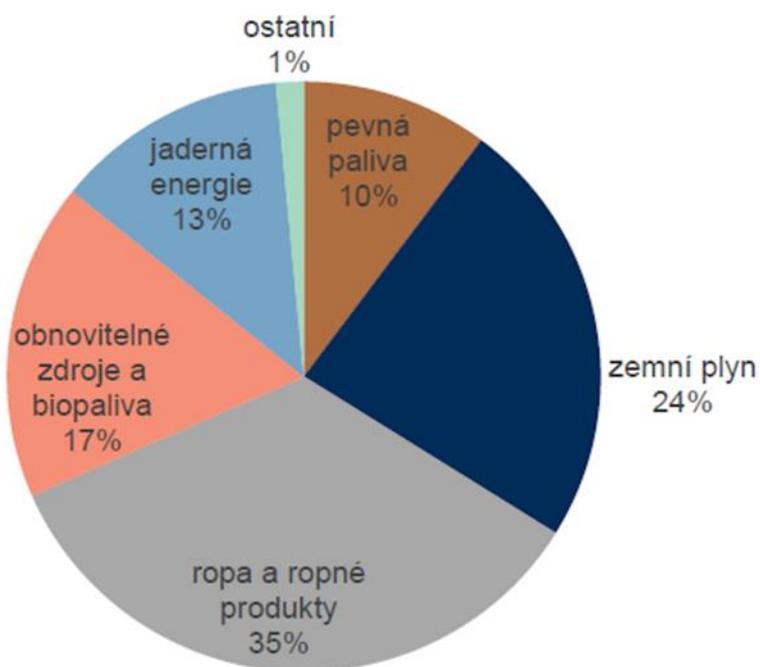
Mezi další významné potravinářské komodity patří kukuřice, kdy se její vývoz z Ukrajiny podílí na celosvětovém exportu 14 %. Rusko má podíl dvouprocentní. Vývoz ječmene se podílí na celkovém celosvětovém exportu 17 %, Rusko 13 %. Výpadek v exportu těchto zrnin by nebyl bezvýznamný. Nicméně je třeba konstatovat, že exporty směřují především do afrických zemí, evropské státy by tedy přímo ovlivněny nebyly, ale cenové tlaky se nepromítají lokálně, nýbrž celosvětově. (PPF Groupe 2022)

Exportním artiklem, jehož citelný nedostatek by způsobil problém na potravinářském trhu, by byla nedostatečná produkce slunečnicového oleje. Tento produkt vyvážený jak z Ruska, tak z Ukrajiny, tvoří 75 % celosvětového exportu. Produkci slunečnicového oleje může též ovlivnit nedostatek syntetických hnojiv, protože Rusko je největším vývozcem tří hlavních skupin hnojiv obsahujících dusík, fosfor a draslík. (PPF Groupe 2022)

3.4.4 Závislost Evropské unie na dovozu fosilních paliv

Státy Evropská unie výrazně spoléhají při výrobě energie na fosilní paliva. Primární zdroj představuje ropa společně s ropnými produkty a na druhém místě je zemní plyn. Lze konstatovat, že nejdůležitějšími zdroji energie jsou ty, které musí Evropská unie dovážet. Dodávky z Ruska stojí za podstatnou částí dovozu fosilních paliv. Téměř 60 % energie v Evropské unii v roce 2021 bylo vyráběno právě z ropy a zemního plynu. (PPF Groupe 2022)

Podíl jednotlivých druhů paliv na výrobě energie

Obr. 6 - Podíl jednotlivých druhů paliv na výrobě energie v roce 2021

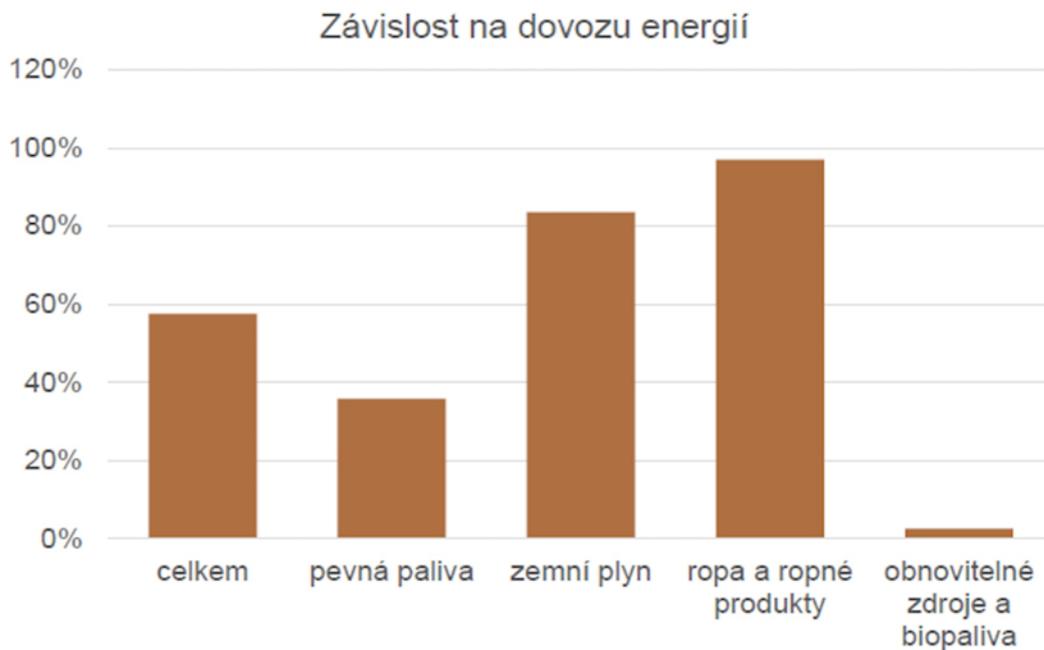
(Zdroj: Eurostat 2021)

3.4.5 Následky výpadku dovozu některých surovin

Ropa, ropné produkty, zemní plyn a elektrická energie (jejíž cena silně závisí na ceně zemního plynu) se využívají jako vstupy ve výrobě, takže jejich cenový růst tlačí i na růst cen výrobků. Vyšší ceny paliv a energií tak snižují disponibilní důchody domácností a tím i jejich kupní sílu. Výrazný růst cen surovin tak může tlumit aktivitu ekonomiky nejen přes meziprodukty, ale i přes nižší spotřebu domácností. (PPF Groupe 2022)

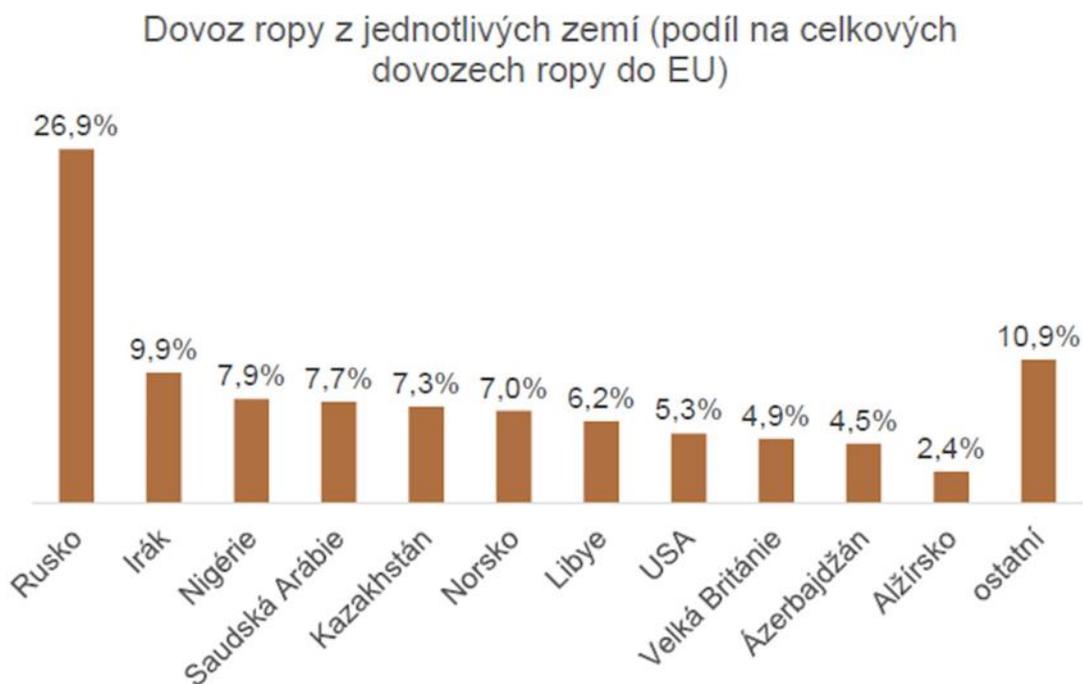

Obr. 7 - Dovoz zemního plynu z jednotlivých zemí v roce 2021 (Zdroj: Eurostat, 2021)

Obr. 8 - Závislost na dovozu energií do EU v roce 2021 Zdroj: (Eurostat, 2021)

Je nutné uvést tu skutečnost, že ekonomické dopady na jednotlivé státy EU závislých na dovozu zdrojů se liší. Obecně platí to pravidlo, že větší dopady jsou v zemích, kde do výroby vstupuje ve velké míře zemní plyn jako zdroj energie a kde představují tyto sektory velkou váhu v hrubém domácím produktu. Jedná se především o plynové elektrárny, papírenský a chemický průmysl, ale i třeba zpracování kovů. (PPF Groupe 2022)

Obr. 9 - Dovoz ropy do EU v roce 2021 (Zdroj: Eurostat, 2021)

3.4.6 Energetická náročnost a závislost na ruských komoditách

Vzájemný obchod s Ruskem před válečným konfliktem na Ukrajině představoval pro Českou republiku vzájemný export a import pouze malou část zahraničního obchodu (2 % exportů a 3 % celkových importů). Obchodování s Ukrajinou bylo ještě na nižší úrovni – pouze 0,5 % exportů i importů. Jak naznačuje níže uvedená tabulka, dopad pro českou ekonomiku vzhledem k závislosti na ruských komoditách i relativně vysoká energetická náročnost, bude ve srovnání s ostatními státy Evropské unie spíše větší. (PPF Groupe 2022)

Dá se říci, že postižení hospodářství bude záležet nejen na délce války, ale i na případném zpříšňování sankcí nebo naopak i na odvetných opatřeních ze strany Ruska. Válka představuje pro českou ekonomiku stagflaci, tj. stav ekonomiky, kdy je složité nastartovat znovu ekonomický růst při současném snížení inflace a snížení nezaměstnanosti. (PPF Groupe 2022)

Energetická náročnost a závislost na ruských komoditách

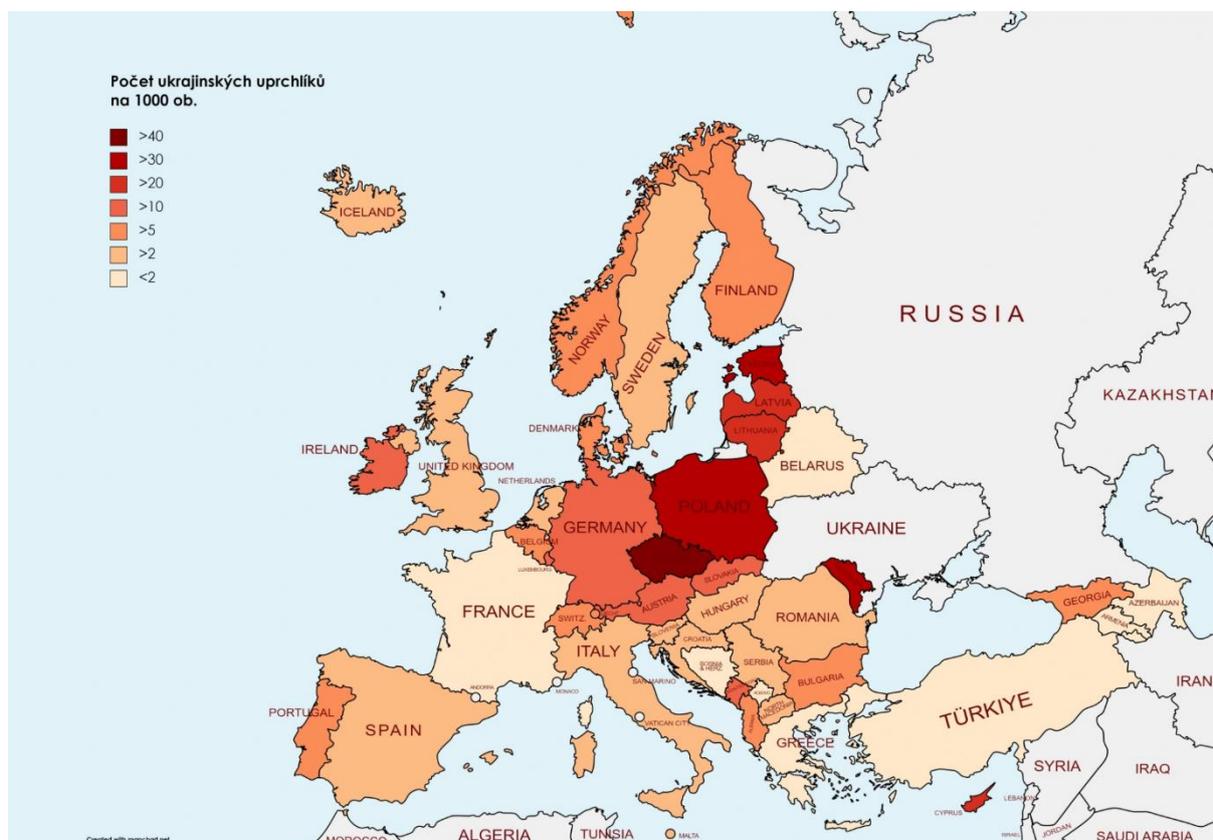
	plyn (podíl na spotřebě)	surová ropa (podíl na dovozu)	energetická náročnost
Irsko	0	0	1,3
Španělsko	0	1,7	2,8
Portugalsko	0	10	2,7
Švédsko	0	7,7	3,7
Francie	24	8,8	3,4
Nizozemsko	11	26,5	3,2
Belgie	0	29,9	4,1
Slovinsko	40	0	3,7
Itálie	46	11,1	2,7
Řecko	51	17,7	3
Rakousko	64	10,1	3
Německo	49	34	2,9
Lotyšsko	93	0	3,4
Estonsko	79	0	4,7
Maďarsko	40	60,9	3,7
Litva	41	72	3,2
Polsko	40	72	3,5
Česká Republika	66	48,8	4,4
Slovensko	70	100	3,9
Finsko	94	84	5,3

Obr. 10 - Energetická náročnost a závislost na ruských komoditách v roce 2021

(Zdroj: Eurostat, 2021)

3.5 Ukrajínští uprchlíci v Evropě a ČR

Dle údajů Organizace spojených národů (dále jen OSN) bylo na konci roku 2022 přítomno v evropských zemích bezmála 5 milionů ukrajinských držitelů dočasné ochrany (viz Příloha CH) nebo podobného statusu povoleného pobytu. Nejvíce těchto víz udělilo Polsko – přes 1,5 milionu. Ze zemí nesousedících s Ukrajinou pobývá nejvyšší počet uprchlíků v Německu, přes 1 milion. V České republice se nachází přibližně 480 000 Ukrajinců s přiznanou dočasnou ochranou. Více než 100 000 víz pro běžence z Ukrajiny vydaly z evropských zemí také Španělsko, Itálie, Francie, Spojené království, Bulharsko, Moldavsko, Slovensko a Rumunsko. Ze zemí mimo Evropu se týká migrace především USA a Kanady, kam od začátku války zamířilo více než 250 000 Ukrajinců i vzhledem k tomu, že i před válečným konfliktem zde existovaly početné ukrajinské komunity. V přepočtu na obyvatele se nejvíce ukrajinských migrantů nachází ve státech střední a východní Evropy. Na základě počtu vydaných víz k povolení pobytu – dočasné ochrany, přijmula nejvíce běženců Česká republika (43 uprchlíků na 1 tisíc obyvatel). Vzhledem k počtu obyvatel je srovnatelný počet běženců v Polsku a Estonsku. (Člověk v tísni 2023)

Obr. 11 – Počet ukrajinských uprchlíků na 1 000 obyvatel, prosinec roku 2022

(Zdroj: UNHCR, 2022)

Vnitřně vysídlené osoby

Často opomíjenou, ale nedílnou součástí ukrajinské uprchlické krize je vnitřní vysídlení. Údaje, týkající se počtu vnitřních uprchlíků (angl. Internally displaced persons – IDPs), se rozcházejí. Podle zatím poslední zprávy Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) z ledna 2023 činil počet vnitřně vysídlených osob zhruba 5,3 milionu. IOM je mezivládní organizace s hlavním sídlem v Ženevě ve Švýcarsku, která se zabývá pomocí s migrací (Člověk v tísni, 2023)

Poslední odhady čelních představitelů ukrajinské vlády hovoří až o sedmi milionech vysídlených. Zhruba milion vnitřně vysídlených osob tvoří děti a více než milion osob muselo své domovy opustit opakovaně. Téměř polovina IDPs pochází dle zprávy z Charkovské a Doněcké oblasti. Rozmístění vnitřních uprchlíků se v průběhu času výrazně změnilo, jestliže v prvních měsících války hledalo útočiště nejvíce lidí na západě země, v současnosti, v současnosti jich převážná část setrvává na válkou nejvíce postiženém východě. (Člověk v tísni, 2023)

Údaje o ukrajinských uprchlících, kteří odešli na východ, tedy do Ruska, není možné nezávisle ověřit. Z údajů, které jsou k dispozici, nejen od představitelů ukrajinského vedení včetně prezidenta Ukrajiny Volodymyra Zelenského, má podstatná část přesunů do Ruska charakter deportací. Ruská vláda přijala usnesení, dle kterého by mělo docházet k redistribuci příchozích Ukrajinců napříč všemi 85 ruskými regiony, ať už těmi, které sousedí s Ukrajinou (Voroněžská a Rostovská oblast), tak i velmi vzdálenými, např. 7 000 km vzdálenou Čukotkou. (Člověk v tísni, 2023)

Jedním z důsledků vysokého počtu vnitřně vysídlených osob je enormní tlak na regionální a lokální systémy sociální infrastruktury (bytové prostory, školy, školy, zdravotnická zařízení). Z hlediska úřadů představuje největší problém skutečnost, že netuší, kolik vnitřních uprchlíků se nakonec vrátí domů a kolik zůstane. Těžko se proto určuje, na jaké kapacity má být místní infrastruktura připravena v delším časovém horizontu. (Člověk v tísni, 2023)

3.5.1 Ukrajínští uprchlíci v Jihočeském kraji – KACPU

Na samém začátku války v únoru 2022 uprchlická krize, která nastala prakticky ihned, zaměstnala naše úřady, na což reagovalo Ministerstvo vnitra ČR společně s kraji zakládáním Krajských asistenčních center pomoci Ukrajíně (dále jen KACPU). Jak vysvětlil v tiskové zprávě David Hocke z kanceláře hejtmána Jihočeského kraje: „Důvodem bylo zajištění všech služeb, které lidé prchající před válkou potřebovali na jednom místě. Hlavním úkolem centra bylo přijetí uprchlíků z Ukrajiny, zajištění udělení dočasné ochrany, zprostředkování nouzového ubytování nebo zajištění dočasného nouzového přístřeší. Uprchlíkům bylo nutné také zřídit zdravotní pojištění, poskytnout psychosociální pomoc a zajistit další nezbytné služby jako například tlumočení. (IDNES 2023)

Jihočeské KACPU od svého vzniku sídlilo v areálu letiště v Plané, kam již 3. března zamířili první uprchlíci, naprostou většinu tvořily ženy s dětmi. Vzhledem k počtu lidí, který do země a na jih Čech přicházel, bylo nutné najít dostatečně velké prostory. „My jsme to centrum vlastně na letišti zřídili, protože to byl ideální prostor, kde mohli lidé i přespat. Zřizovali jsme ho tam v momentě, kdy uprchlická vlna začínala, kdy ten příchod byl velký a jsem rád, že jsme to tak udělali“ řekl jihočeský hejtmán Martin Kuba, podle kterého bylo centrum oceněno i v zahraničí. (Jihočeský kraj, 2022)

Centrum pro Ukrajince zasažené válkou zřídil Jihočeský kraj v úzké spolupráci s jihočeskými hasiči, policisty, zdravotnickou záchrannou službou, odborem azylové a migrační politiky ministerstva vnitra, Všeobecnou zdravotní pojišťovnou a dalšími organizacemi. (Jihočeský kraj, 2023)

Vedoucí Oddělení krizového řízení Jihočeského kraje k fungování Krajského asistenčního centra uvádí, že migračním procesem museli projít všichni cizinci přijíždějící na území republiky. Krajský úřad vymyslel celkem šestidílný proces, který na sebe navazuje. Celé odbavení zabere 45–60 minut. Začíná se na informačním centru, kde uprchlíci získají leták s informacemi v azbuce a dostanou další instrukce, kudy musí dále projít. Na místě je zaregistruje cizinecká policie, zařídí si speciální vízum – dočasnou ochranu, zaregistrují se ke zdravotní pojišťovně, pokud nemají, vyřídí si i ubytování a u zástupce úřadu práce se mohou poptat po zaměstnání, řeší se i doprava, kterou zajišťují hasiči. Pokud uprchlík absolvuje vše potřebné v KACPU, může legálně pobývat na území ČR. Na místě se pohybuje také řada dobrovolníků, překladatelů a lidé z neziskových organizací a charit. (Táborský deník, 2022)

Od zahájení provozu KACPU Jihočeského kraje udělili jeho pracovníci téměř 19 000 víz strpění nebo dočasné ochrany a provedli více než 12 000 dalších úkonů, které souvisely s administrací. Počáteční nápor časem opadl, nicméně do konce února 2023, tedy za rok, prošlo centrem 22 tisíc lidí. Jak říká Ing. Marta Spálenková z Jihočeského krajského úřadu v Českých Budějovicích: „Bezpečně víme prakticky jen o těch, kteří využívají naše zařízení. Ale jinak ten pohyb v dnešní době není možné sledovat. Uprchlíci se hodně stěhují a mění místa pobytu“. V polovině ledna 2023 se KACPU přestěhovalo do budovy Odboru azylové a migrační politiky ministerstva vnitra v Českých Budějovicích. Jak se vyjádřila krajská mluvčí Hana Brožová: „Průměrně v prvních dvou měsících roku 2023 na Jihočeské KACPU doráží do 100 osob týdně se žádostí o udělení dočasné ochrany. Dalších 100 až 150 osob týdně na KACPU chodí vyřídit změnu adresy pobytu. Asi 200 lidí týdně přijde na Jihočeské KACPU pro informace o prodloužení dočasné ochrany. Ostatní služby a potřeby pro uprchlíky jako jsou např. žádosti o zrušení ochrany, duplikáty víz či různá potvrzení jsou maximálně v pár desítkách týdně. Nyní si však již uprchlíci v centru nezařídí zdravotní pojištění a nedostanou zde již ani informace od úřadu práce. I díky stále menšímu počtu příchozích uprchlíků role asistenčních center dále slábne. Část práce a agendy asistenčních center si už začátkem ledna 2023 převzalo ministerstvo vnitra. Do konce března 2023 budou asistenční centra ještě zajišťovat tlumočnický či úklid prostor centra, poté je očekáváno nabytí moci zákona lex Ukrajina 5, kde zbylá agenda bude převzata oborem azylové a migrační politiky na ministerstvu vnitra, případně správou uprchlických zařízení.“ (IDNES 2023)

3.5.2 Komunitní centra a jejich služby ukrajinským uprchlíkům

Komunitní centra pro uprchlíky byla zřízena především z důvodu organizovaně pomoci informovat příchozí o možnostech, která jim umožní orientovat se v místních poměrech. K dispozici je tlumočnický, přístup k internetu, výuka základů českého jazyka, poskytnutí stravy. Neméně důležitou složkou je obyčejné posezení s krajanými, pomoc s aktivitami pro děti a možnost jejich hlídání. Významnou aktivitou zřízenou pro uprchlíky je seznámení se s městem, kde se nachází, s možnostmi, kam mohou chodit i se vzdělávacími a pracovními kapacitami, na které se mohou obrátit. Důležité je zapojení studentů i krajanů, kteří zde již nějakou dobu pobývají a mohou tak pomoci i dohledávat uprchlíky, kteří jsou již ubytováni v soukromých kapacitách a prozatím se nestihli nikde oficiálně registrovat. (IDNES 2023)

Psycholožka ukrajinského komunitního centra Nadija v Českých Budějovicích Anna Karakai vysvětluje: „S adaptací pomáhají ukrajinským uprchlíkům již od samotného začátku války na Ukrajině komunitní centra, jež nabízejí kromě kurzů češtiny různé školení či konzultace. V nejbližší době začneme také na základě četných žádostí zavádět kurzy ukrajinštiny pro děti i dospělé. Sama v komunitním centru řeším i složitější případy, kde se naši klienti setkávají s určitou nevraživostí od některých Čechů. Zranitelné jsou i děti ve škole, které ještě vůbec neumí jazyk.“ (IDNES 2023)

3.5.3 Pomoc ukrajinským uprchlíkům od jihočeských radnic

Místostarosta Tábora Martin Mareda vzpomíná: „Do pomoci uprchlíkům se zapojily i radnice jihočeských měst. Začátek války byl pro ně velmi emotivní a lidsky silný. Za město jsem koordinoval veškerou pomoc ať od jednotlivců, nebo firem a spolků. Radnice poskytla uprchlíkům celkem 33 bytů všech velikostí. Z nich se již pět vrátilo zpátky městu, protože jejich nájemníci odcestovali zpět na Ukrajinu, v jednom případě do jiného města v Česku. Tyto již uvolněné byty jsme dále uprchlíkům již neposkytovaly. Za město Tábor bych rád dodal, že většina úředníků má s naprostou většinou Ukrajinců dobré zkušenosti. Lidé jsou vděční za bydlení i každou pomoc a radu. Snaží se učit česky a pokud si nejsou jistí, ptají se. Většina si již dokázala najít práci, někdy i v oboru, ve kterém pracovali na Ukrajině. Horší to však s prací a penězi mají matky, které jsou samy s malými dětmi.“ (IDNES 2023)

Stranou nezůstalo ani Statutární město České Budějovice, kdy zastupitelstvo města, na doporučení rady, schválilo hned v počátcích migrační krize na svém jednání 21. března 2022 finanční částku pro krytí nákladů spojených s řešením uprchlické krize. Jak uvedl tehdejší primátor města Jiří Svoboda: „Deset milionů korun z rezervy městského rozpočtu bylo schváleno, z toho jeden milion věnujeme nevládní neziskové organizaci Člověk v tísni a devět milionů bude použito v souvislosti s řešením krizové situace v rámci obce s rozšířenou působností České Budějovice. Finanční prostředky budeme potřebovat například jako příspěvek pro děti ve školských zařízeních, na úhradu nákladů spojených s vyšším počtem školních tříd, na ubytování, na dopravu v rámci MHD a další. Jsme připraveni na pokračování pomoci, kterou město poskytuje od prvních hodin války těm, kteří u nás, jako váleční uprchlíci hledají pomoc.“ (České Budějovice, 2022)

Pomoc Ukrajině

Město České Budějovice zřídilo centrální
e-mail krizovy.stab@c-budejovice.cz
a telefonní linku krizového řízení 702 168 593
denně od 8 do 18 hodin
pro dotazy, nabídky ubytování a humanitární pomoc.

Jak se zapojit

- www.kraj-jihocesky.cz/pomahame-ukrajine#
- Krajské asistenční centrum pomoci Ukrajině
- www.pomahejukrajine.cz
- www.stojimezaukrajinou.cz
- www.adra.cz - ADRA dobrovolnické centrum
- www.cckcb.cz - Český červený kříž - sbírka zdrav. materiálu
- www.dchcb.cz - Diecézní charita České Budějovice
- www.pbjk.cz/ukrajina - Potravinová banka Jihočeského kraje
- nabytkovabankajck.cz - Nábytková banka Jihočeského kraje
- www.nasiukrajinci.cz - Webový rozcestník pomoci

Finanční veřejné sbírky

Nezapomínejte uvádět variabilní symbol VS!

- **Charita Česká republika:** č.ú.: **55660022/0800**, VS **104**
- **ADRA:** č.ú.: **66888866/0300**, VS **500**
- **Český červený kříž:** č.ú.: **333999/2700**, VS **1502**
- **Zastupitelský úřad Ukrajiny v ČR** - sbírka na okamžitou pomoc pro obranu Ukrajiny: č. ú.: **304452700/0300**

***Děkujeme všem,
že vám není osud válkou stížená země lhostejný.***

Obr. 12 – Pomoc Ukrajině (Zdroj: Statutární město České Budějovice, 2022)

3.5.4 Ukrajínští uprchlíci v jihočeských školách

Na začátku uprchlické krize bylo nutné zajistit příchozím migrantům základní životní potřeby a zajistit jim ubytování. Po vyřešení těchto potřeb se začala řešit návazná problematika, a to, mimo jiné, zajištění vzdělávacího procesu u dětí. Jak uvedl náměstek primátora Statutárního města České Budějovice Tomáš Chovanec k situaci školáků příchozích z Ukrajiny: „Všechny děti ukrajinských uprchlíků umístí vedení krajského města do všech šestnácti českobudějovických základních škol.“ (České Budějovice, 2022)

Ne vždy byla vzniklá situace jednoduše řešitelná. Například na každého osmého obyvatele jihočeských Vodňan připadá podle Ministerstva vnitra ČR jeden ukrajinský uprchlík, a to se promítlo i ve zdejší škole – na zhruba 800 žáků je zde 70 nových žáků z Ukrajiny. Jak říká ředitelka Základní školy a Gymnázia Vodňany Barbora Křížková Louženská: „V Jihočeském kraji jich máme asi nejvíc, myslím, že děti, které přišly v první vlně hned na jaře, se nám už podařilo začlenit. Za ten zhruba rok už jsou schopné díky jazykovým skupinám a další podpoře komunikovat“. K situaci se vyjádřil i starosta Vodňan Martin Macháč: „Ve Vodňanech jsou silné agentury práce, takže rodiny přijížděly asi za příbuznými, kteří tady už pracovali a zdejší prostředí už znali, proto nám přibylo i hodně nových žáků“. (Seznam Zprávy, 2023)

Tisíce dětí si hned od počátku války rozdělily i jihočeské školy. Ředitelka školy ZŠ Máj II v Českých Budějovicích Marie Nedvědová říká: „Více než 1 000 dětí z Ukrajiny si rozdělily základní školy v Jižních Čechách. Řada základních škol již začala první děti přijímat na začátku března 2022 těsně po začátku války na Ukrajině. Často improvizované hodiny později nahradila organizovaná výuka. Například v budějovické ZŠ Máj II jsme krátce po začátku války otevřely adaptační třídu pro 28 dětí. Dnes máme dokonce již dvě takové třídy s 52 žáky a za uplynulý rok se nám do běžné výuky podařilo integrovat dalších 53 ukrajinských žáků.“ Zástupkyně ředitelky ZŠ Máj II Lenka Blažková vysvětluje: „Ukrajínští devátáci se na Máji připravují i na přechod na střední školy. Pro ně je to nečekaná situace, protože na základní škole na Ukrajině končí až po 11 letech. Bylo pro ně těžké se s tímhle faktem srovnat. Teď si podávají stejné přihlášky jako české děti, některé si na jejich vyplňování troufají i samy“. (IDNES 2023)

Jak ukazuje nový výzkum společnosti PAQ Research ve spolupráci se Sociologickým ústavem Akademie věd, ukazuje se, že i po téměř roce zůstávají školy v některých místech Česka přehlcené, zatímco jinde mají jen pár ukrajinských žáků. Jak říká spoluautorka výzkumu

Martina Kavanová z PAQ Research: „Neexistuje systémové monitorování kapacit jednotlivých škol a případné přerozdělování žáků“. (Seznam Zprávy, 2023)

Děti ukrajinských uprchlíků se daří zapisovat do škol základních, horší je to u škol středních. Právě středoškoláky se nedaří zapojit do vzdělávání – jen 46 % z nich navštěvuje nějakou českou střední školu, protože ne všichni mají o studium v Česku zájem. Problémem může být i jazyková bariéra a část studentů dálkově dodělává ukrajinskou školu, nebo už středoškolské studium má – na Ukrajině totiž trvá středoškolské studium o rok méně. (MŠMT 2023)

Ministerstvo, školství, mládeže a tělovýchovy uskutečnilo v průběhu měsíce dubna 2023 šetření ke stavu ukrajinských dětí a žáků v českém vzdělávacím systému. Školy podle nových informací vykazaly k 31. březnu 2023 celkem 51 281 dětí a žáků – uprchlíků z Ukrajiny. Při srovnání s jejich počty k 30. září 2022 tedy došlo k nárůstu o 996 dětí a žáků z Ukrajiny. Šetření probíhalo od 6. do 18. dubna 2023 a vyplnilo ho celkem 8 568 škol (5 362 mateřských, 4 223 základních, 1 276 středních a 18 konzervatoří). Školy se v rámci dat vyjadřovaly také ke kapacitním možnostem svých zařízení. Z těchto dat vyšlo najevo, že základní školy po celé ČR by mohly okamžitě přijmout ještě 119 944 ukrajinských žáků, od 1. září by pak mohly školy vytvořit kapacity pro dalších 21 885 žáků. (MŠMT 2023)

3.5.5 Zaměstnanost uprchlíků z Ukrajiny v ČR a Jihočeském kraji

Od 21.3. 2022 je účinný zákon č. 66/2022 Sb., o opatřeních v oblasti zaměstnanosti a oblasti sociálního zabezpečení v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny, vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, kterým se stanovuje opatření v oblasti zaměstnanosti a oblasti sociálního zabezpečení. Pokud Ministerstvo vnitra ČR udělí pobytové vízum za účelem strpění/dočasné ochrany, může tato osoba požádat na kontaktním pracovišti Úřadu práce ČR podle místa pobytu v České republice o zavedení do evidence zájemců o zaměstnání nebo o zavedení do evidence uchazečů o zaměstnání. Úřad práce pomůže zájemcům nejen s hledáním zaměstnání, ale i se zařazením do kurzů českého jazyka nebo s rekvalifikací na profesi, po které je poptávka u zaměstnavatelů. Úřad práce též zprostředkovává výplatu humanitární dávky cizincům, kterým byla udělena na území ČR dočasná ochrana a kteří nemají prostředky na úhradu základních životních potřeb. (Jihočeská televize, 2022)

Od začátku konfliktu do konce ledna 2023 našlo práci v Česku přes 190 tisíc lidí, tři čtvrtiny z toho jsou ženy. Uplatněním uprchlíků na trhu práce se zabývá také výzkumný projekt Hlas Ukrajinců v Česku. Velká část Ukrajinců si v Český oproti vlasti pracovně pohoršila. Jak vyplývá z dostupných dat, většina z nich se dříve profesně pohybovala ve vyšších kategoriích, často mají vysokoškolské vzdělání. Jenže dvě třetiny z těch, kteří si v Česku našli zaměstnání, pracují v manuálních, pomocných pozicích. (Seznam Zprávy, 2023)

Výzkumníci se ptali více než dvanácti set ekonomicky aktivních uprchlíků, ke konci roku 2022 mělo práci 51 % z nich. Z dat zveřejněných Úřadem práce k 31.1.2023 (viz níže uvedená tabulka) můžeme získat informace o počtu zaměstnaných běženců a nejčastější profese podle krajů. (Seznam Zprávy, 2023)

Jak říká mluvčí Úřadu práce ČR Kateřina Beránková: „Jedním z úkolů KACPU bylo pomoci uprchlíkům prostřednictvím úřadu práce najít v České republice práci. Ke konci ledna 2023 pracovalo v Jihočeském kraji 6 952 Ukrajinců s udělenou dočasnou ochranou. Ve valné většině se jednalo o ženy a jsou zaměstnány většinou ve službách. Nejčastěji byly zaměstnány jako uklízečky, ale řada z nich jich pracuje ve zpracovatelském průmyslu, kde vykonávají drobné dělnické montážní práce, zpravidla to jsou fyzicky nenáročné činnosti. Navíc tyto ženy dávají přednost krátkodobým pracovním příležitostem a s ohledem na děti také práci na jednu směnu. Značné množství uprchlíků z Ukrajiny ke konci ledna roku 2023 také hledalo práci v Jižních Čechách. Na úřadech práce bylo evidováno celkem 831 takových lidí s dočasnou ochranou. Mezi nimi bylo 740 uchazečů a 91 zájemců o práci. Z celkového počtu žadatelů o zaměstnání v Jižních Čechách v lednu 2023 tvořili ukrajinští uprchlíci 5,2 %. (IDNES 2023)

Ředitel tábořského úřadu práce Pavel Kaczor sdělil k situaci zaměstnávání uprchlíků ten pozitivní fakt, že řadu dlouhodobě neobsazených pracovních postů (zejména těch pro Čechy nepřiliš atraktivních) obsadili již uprchlíci z Ukrajiny. To je samozřejmě pozitivní, ať už z hlediska ekonomické soběstačnosti válečných uprchlíků, tak z hlediska firem, kterým tato neobsazená limitovala jejich produkci a rozvoj. (IDNES 2023)

3.5.6 Návrat ukrajinských uprchlíků zpátky do vlasti

Milion lidí na útěku za prvních 7 dní. Tak zněl odhad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) krátce po únorové invazi ruských vojsk na Ukrajinu. K začátku dubna 2023 evidovala OSN na evropském území přes 8,1 milionu ukrajinských uprchlíků. Počet držitelů dočasné ochrany nebo obdobného statusu od konce ledna stoupl o 185 tisíc na současných zhruba 5 milionů. Nejvíce speciálních víz udělilo Polsko a Německo, na celkovém třetím místě je s přibližně 500 tisíci případy přiznané dočasné ochrany Česko (viz Příloha 1). Skutečné počty ukrajinských běženců v jednotlivých evropských zemích se mohou od celkového množství udělených speciálních víz lišit, a to dost podstatně. V Česku pobývá podle nejnovějších údajů Ministerstva vnitra reálně asi 325 tisíc uprchlíků. Zhruba jedna třetina z celkového počtu udělených dočasných ochran tak zanikla. Ve většině případů se podle poznatků MV ČR jednalo o osoby, které se vrátily zpět na Ukrajinu. (Člověk v tísni 2023)

Značná část uprchlíků se již do své vlasti vrátila. Dle údajů z Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky vyplývá, že ke konci ledna 2023 bylo registrováno bezmála 10 milionů překročení hranic ve směru na Ukrajinu, ale tento údaj zahrnuje i opakující se překročení hranic. Skutečný počet osob, které po překročení státní hranice zůstávají na Ukrajině je bezpochyby o mnoho nižší. Plány uprchlých Ukrajinců zdržujících se mimo svou vlast jsou neměnné. Jak vyplývá z průzkumů napříč Evropou, většina vysídlených se hodlá na Ukrajinu vrátit. Premiér Ukrajiny Denys Šmyhal se vyjádřil, že o návrat má zájem bezmála 90 % uprchlíků. Počítá se s tím, že výraznější bude návrat na jaře r. 2023 za splnění několika základních podmínek, jimiž jsou především bezpečnost, možnost bydlení a pracovních příležitostí. (Člověk v tísni 2023)

4 METODIKA

4.1 Použité metody a techniky výzkumu

K vypracování diplomové práce bude použita metoda kvalitativního výzkumu a analýza dostupné literatury. Pro kvalitativní výzkum je charakteristické prvotní určení výzkumného tématu a na základě něj určení výzkumných otázek. Kvalitativní výzkum napomáhá k porozumění zkoumaného problému (Reichel, 2009). Kvalitativní výzkum je uváděn ve slovní podobě, kdy popisuje podrobně a výstižně dané zjištění (Gavora 2010). Výzkum byl proveden osobní účastí v rámci odborných praxí na Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje v Českých Budějovicích. Technikou častou používanou v kvalitativní strategii je rozhovor neboli interview. Rozhovor představuje terénní sběr informací, při kterém jsou od zkoumaných osob získávány údaje prostřednictvím záměrně cílených otázek kladených respondentovi tváří v tvář (Hendl 2008). Pro sběr informací jsem použil metodu polostrukturovaného rozhovoru, techniku osobního rozhovoru. Ten se vyznačuje tím, že je připraven soubor otázek a tazatel může také klást ještě otázky doplňující (Reichel 2009). Respondenti odpovídají na předem připravené otázky, které byly při jednotlivých rozhovorech představeny. U polostrukturovaného typu rozhovoru máme definované tzv. „jádro interview“, tj. minimum otázek a témat, které má tazatel za povinnost probrat. Na toto jádro se pak může nabalovat množství různých rozšiřujících otázek, které se jeví tazateli jako vhodné či doplňující původní zadání. (Mioviský, 2006).

K vypracování diplomové práce byla také použita SWOT analýza, a to na bezpečnostní postavení a roli České republiky v návaznosti na válku na Ukrajině. SWOT analýza (silné stránky – slabé stránky; příležitosti – hrozby) je nástroj strategické analýzy, kdy analýza spojuje silné a slabé stránky zkoumané věci s příležitostmi a hrozbami pro danou záležitost. Za pomoci SWOT analýzy v této diplomové práci zjistím, jaké jsou silné a slabé bezpečnostního postavení a role České republiky v návaznosti na válku na Ukrajině, stejně tak jaké jsou příležitosti či potencionální hrozby pro Českou republiku ve spojení s krizí způsobenou válkou na Ukrajině.

4.2 Charakteristika výzkumného souboru

Výzkumný soubor komunikačních partnerů byl vybrán s ohledem na zvolený cíl diplomové práce a v prostředí odpovídající zvolenému tématu. Výzkum byl proveden osobní účastí v rámci odborné praxe na Oddělení krizového řízení na Krajském úřadě Jihočeského kraje v Českých Budějovicích, které je v organizační struktuře Krajského úřadu Jihočeského kraje zařazeno v odboru Kanceláře hejtmána a je vyčleněno k zajištění připravenosti na řešení mimořádných událostí a krizových situací (viz Příloha č. 2 - Organizační struktura krizového štábu Jčk) a v Krajském asistenčním centru pomoci Ukrajině na letišti v Plané.

Sběr rozhovorů probíhal od 1.6. 2022 do 8.7. 2022. V České republice byl od 4. března 2022 do 30. června 2022 vyhlášen nouzový stav, a to vzhledem k migrační vlně velkého rozsahu. V rámci vyhlášeného nouzového stavu zasedal na Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje krizový štáb, v jehož rámci byl sběr dat realizován. V rámci polostrukturovaných rozhovorů bylo dotazováno celkem 12 osob, a to 5 zaměstnanců Oddělení krizového řízení (členů krizového štábu) Krajského úřadu Jihočeského kraje, 4 příslušníci Policie České republiky a 3 příslušníci Hasičského záchranného sboru České republiky. Komunikačním partnerům bylo položeno 12, v další kapitole, uvedených otázek. Pro vybraný výzkum byl počet oslovených respondentů adekvátní, byla naplněna teoretická saturace. Rozsah výběru výzkumného souboru se řídí saturací, výběr se ukončí, když výzkumník zjistí, že informace od dalších respondentů se opakují nebo jsou stejné (Gavora, 2010)

5 VÝLESDKY

5.1 Rozhovory s komunikačními partnery

Cílem polostrukturovaných rozhovorů bylo zjistit, zda a jakým způsobem ovlivňuje uprchlická krize činnost Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje v Českých Budějovicích a příslušníků Policie ČR a Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje. Důraz byl kladen na případnou změnu pracovní náplně oproti standardní situaci zaměstnanců, popřípadě jakým konkrétním způsobem ovlivnila ukrajinská uprchlická krize jejich pracovní náplň. Dále bylo cílem zjistit, jaký je osobní názor dotazovaných na současnou uprchlickou krizi, zda si myslí, že je pomoc uprchlíkům dostatečná či jaké vykazuje z jejich osobního pohledu nedostatky, na které je nutné se zaměřit. Cílem bylo také zjistit, zda je současná uprchlická krize zneužívána, ať už ze strany uprchlíků nebo ze strany českých osob. Příslušníkům Policie ČR byla navíc položena otázka, zda má současná uprchlická krize vliv na bezpečnostní situaci v České republice se zvláštním zřetelem na Jihočeský kraj.

V rámci polostrukturovaných rozhovorů byly jednotlivým respondentům položeny tyto otázky:

- Jaké je vaše jméno a příjmení (z důvodu přání utajení jednotlivých respondentů, budou v této diplomové práci respondenti uvedeni pouze jako respondent 1 – respondent 12)
- Jaké je vaše současné zařazení v rámci krajského úřadu?
- Jaká byla Vaše pracovní náplň před nynější uprchlickou krizí?
- Jaká je Vaše pracovní náplň nyní během uprchlické krize?
- Ovlivnila uprchlická krize Vaši pracovní náplň, pokud ano, tak jakým způsobem?
- Jaká je hlavní činnost vašeho oddělení ve spojení s nynější uprchlickou krizí?
- Myslíte si, že současná uprchlická krize negativně ovlivňuje Vaši pracovní náplň?
- Jakou má podle dle Vašeho názoru současná uprchlická krize vliv na bezpečnost v České republice a v Jihočeském kraji? (Na tuto otázku byly dotazováni primárně příslušníci PČR, u ostatních respondentů vychází tato otázka hlavně z jejich spolupráce s PČR v rámci krizového štábu).

- Myslíte si, že je současná pomoc uprchlíkům dostatečná či naopak nedostatečná?
- Myslíte si, že je současná krize nějakým způsobem zneužívána uprchlíky či naopak českým obyvatelstvem?
- Jaký je Váš osobní názor na současnou uprchlickou krizi?
- Je ještě cokoliv k danému tématu k čemu byste se chtěl/a vyjádřit, či něco dodat?

Jednotlivé rozhovory, jsou uvedeny v přílohách, z důvodu rozsáhlosti rozhovorů bude v této diplomové práci v přeepsané podobě uvedena pouze polovina uskutečněných rozhovorů, a to dva rozhovory od komunikačních partnerů z Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje a dva rozhovory od respondentů Policie ČR a Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje. Pro vybraný kvalitativní výzkum byl počet oslovených respondentů adekvátní, byla naplněna teoretická saturace, zásadní informace se poté opakovaly.

5.2 Vyhodnocení rozhovorů

V této podkapitole budou vyhodnoceny jednotlivé rozhovory, a to tím způsobem, že v tabulce a následném grafu bude uvedeno, jak respondenti odpověděli na jednotlivé otázky. V rámci vyhodnocení je stanoveno 5 možných odpovědí na otázky v rámci rozhovorů, a to tyto:

- **Ano**
- **Spíše ano**
- **Nevím**
- **Spíše ne**
- **Ne**

Každé odpovědi bude následně v tabulkách a grafech přidělena číselná hodnota pro snadnější orientaci, a to podle následujícího schématu:

- **Ano - 1**
- **Spíše ano - 2**
- **Nevím - 3**
- **Spíše ne - 4**
- **Ne - 5**

V rámci rozhovorů odpovídalo 12 respondentů na skupinu otázek, kdy do následujícího hodnocení, byly vybrány ty odpovědi respondentů, které jsou důležité pro výzkumnou část diplomové práce. Otázky budou rozděleny celkem do čtyř skupin, a to podle toho, kolik a jaká skupina respondentů na ně odpovídala. V první skupině bude uvedeno všech 12 respondentů čili respondenti z Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje, respondenti z Policie ČR a u Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje. Ve druhé skupině bude uvedeno 5 respondentů, a to respondenti z Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje. Ve třetí skupině budou uvedeni 4 respondenti, a to respondenti z Policie ČR. V poslední čtvrté skupině budou uvedeni 3 respondenti, a to respondenti z Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje.

Otázky budou v tabulkách a grafech pro přehlednější orientaci uvedeny pod pořadovým číslem otázky.

1. skupina - 12 respondentů (respondent č. 1 až respondent č. 12), respondenti z Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje, respondenti z Policie ČR a Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje

- 1. Ovlivnila válka na Ukrajině a s ní související uprchlická krize bezpečnost v České republice?**
- 2. Ovlivnila válka na Ukrajině a s ní související uprchlická krize Vaši pracovní náplň?**
- 3. Myslíte si, že je současná pomoc uprchlíkům dostatečná?**
- 4. Myslíte si, že je současná krize nějakým způsobem zneužívána uprchlíky či českými občany?**

Tabulka č. 1 Ovlivnila válka na Ukrajině a s ní související uprchlická krize bezpečnost v České republice?

Číslo respondenta	Ovlivnila válka na Ukrajině a s ní související uprchlická krize bezpečnost v České republice?
1 (Krizové řízení)	Ne (5)
2 (Krizové řízení)	Ano (1)
3 (PČR)	Ne (5)
4 (PČR)	Ano (1)
5 (HZS Jčk)	Spíše ne (4)
6 (HZS Jčk)	Ne (5)
7 (Krizové řízení)	Ne (5)
8 (Krizové řízení)	Ne (5)
9 (Krizové řízení)	Spíše ne (4)
10 (HZS Jčk)	Ne (5)
11 (PČR)	Ano (1)
12 (PČR)	Spíše ne (4)

Zdroj: Vlastní výzkum

Obr. 13 – Vliv války na Ukrajině a s ní související uprchlické krize na bezpečnost v České republice (Zdroj: Vlastní výzkum)

Tabulka č. 2 Ovlivnila válka na Ukrajině a s ní související uprchlická krize Vaši pracovní náplň?

Číslo respondenta	Ovlivnila válka na Ukrajině a s ní související uprchlická krize Vaši pracovní náplň?
1 (Krizové řízení)	Ano (1)
2 (Krizové řízení)	Ano (1)
3 (PČR)	Spíše ano (2)
4 (PČR)	Spíše ano (2)
5 (HZS Jčk)	Ano (1)
6 (HZS Jčk)	Ano (1)
7 (Krizové řízení)	Ano (1)
8 (Krizové řízení)	Ano (1)
9 (Krizové řízení)	Spíše ano (2)
10 (HZS Jčk)	Ano (1)
11 (PČR)	Ano (1)
12 (PČR)	Spíše ano (2)

Zdroj: Vlastní výzkum

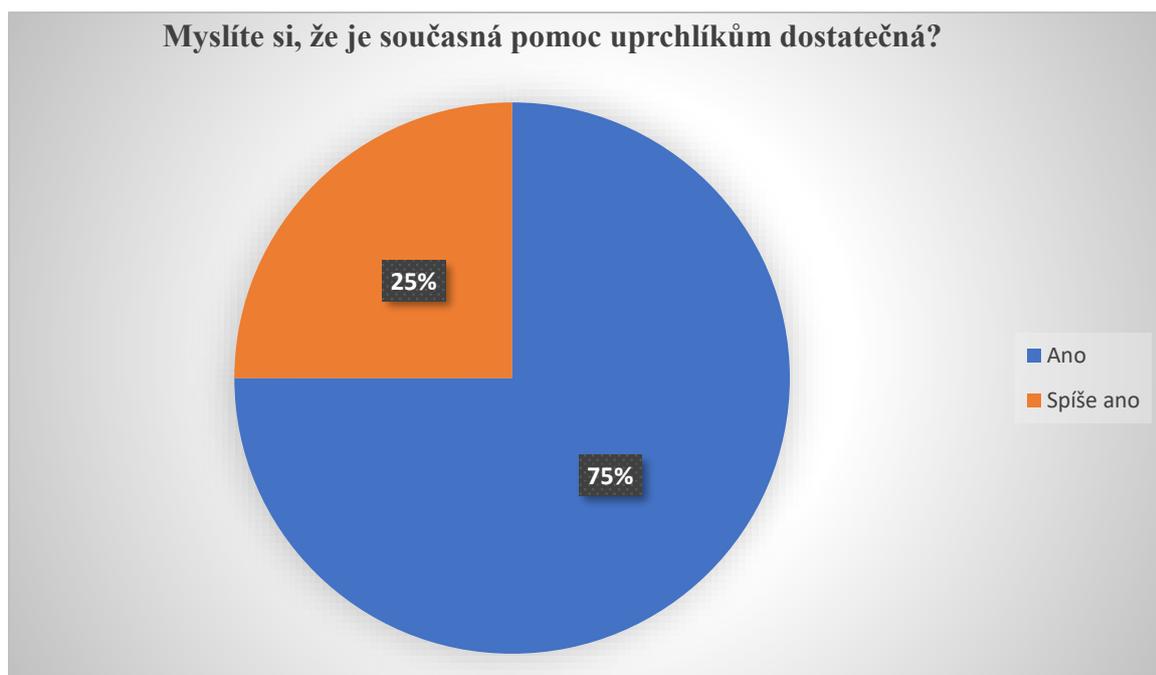

Obr. 14 – Vliv války na Ukrajině a s ní související uprchlická krize na pracovní náplň respondentů (Zdroj: Vlastní výzkum)

Tabulka č. 3 Myslíte si, že je současná pomoc uprchlíkům dostatečná?

Číslo respondenta	Myslíte si, že je současná pomoc uprchlíkům dostatečná?
1 (Krizové řízení)	Ano (1)
2 (Krizové řízení)	Ano (1)
3 (PČR)	Ano (1)
4 (PČR)	Ano (1)
5 (HZS Jčk)	Ano (1)
6 (HZS Jčk)	Ano (1)
7 (Krizové řízení)	Spíše ano (2)
8 (Krizové řízení)	Ano (1)
9 (Krizové řízení)	Spíše ano (2)
10 (HZS Jčk)	Ano (1)
11 (PČR)	Spíše ano (2)
12 (PČR)	Ano (1)

Zdroj: Vlastní výzkum

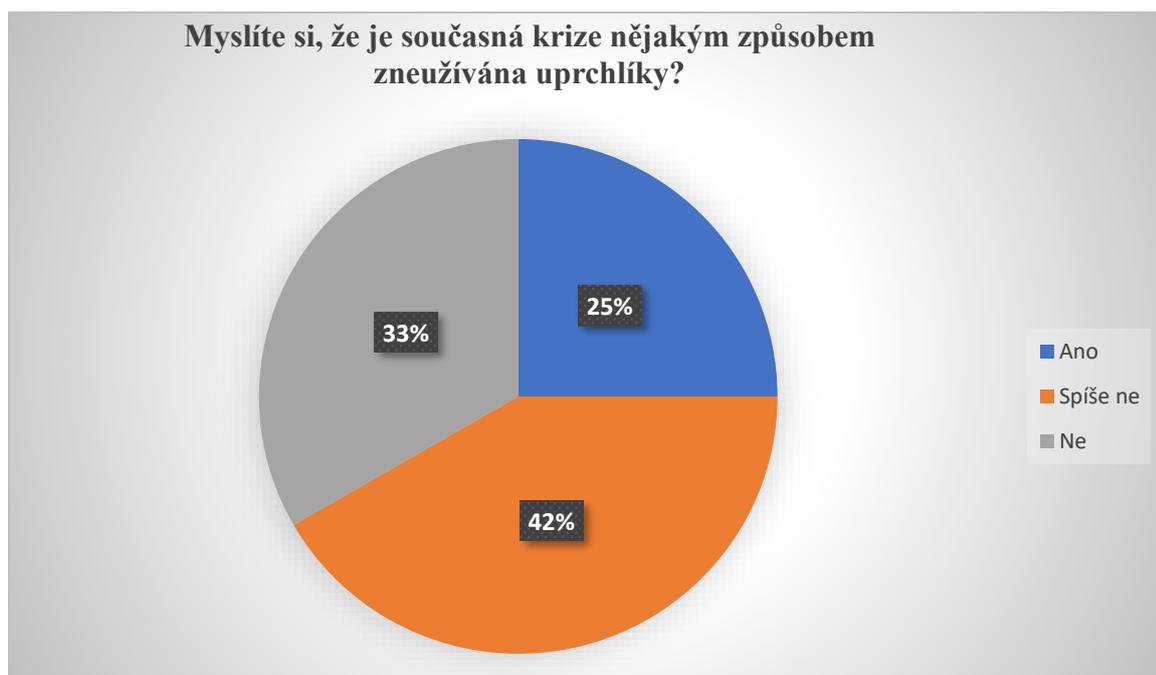

Obr. 15 – Míra pomoci ukrajinským uprchlíkům
(Zdroj: Vlastní výzkum)

Tabulka č. 4 Myslíte si, že je současná krize nějakým způsobem zneužívána uprchlíky?

Respondent č.	Myslíte si, že je současná krize nějakým způsobem zneužívána uprchlíky?
1 (Krizové řízení)	Spíše ne (4)
2 (Krizové řízení)	Ne (5)
3 (PČR)	Ano (1)
4 (PČR)	Ano (1)
5 (HZS Jčk)	Spíše ne (4)
6 (HZS Jčk)	Spíše ne (4)
7 (Krizové řízení)	Ne (5)
8 (Krizové řízení)	Spíše ne (4)
9 (Krizové řízení)	Ne (5)
10 (HZS Jčk)	Spíše ne (4)
11 (PČR)	Ne (5)
12 (PČR)	Ano (1)

Zdroj: Vlastní výzkum

Obr. 16 – Zneužívání uprchlické krize uprchlíky (Zdroj: Vlastní výzkum)

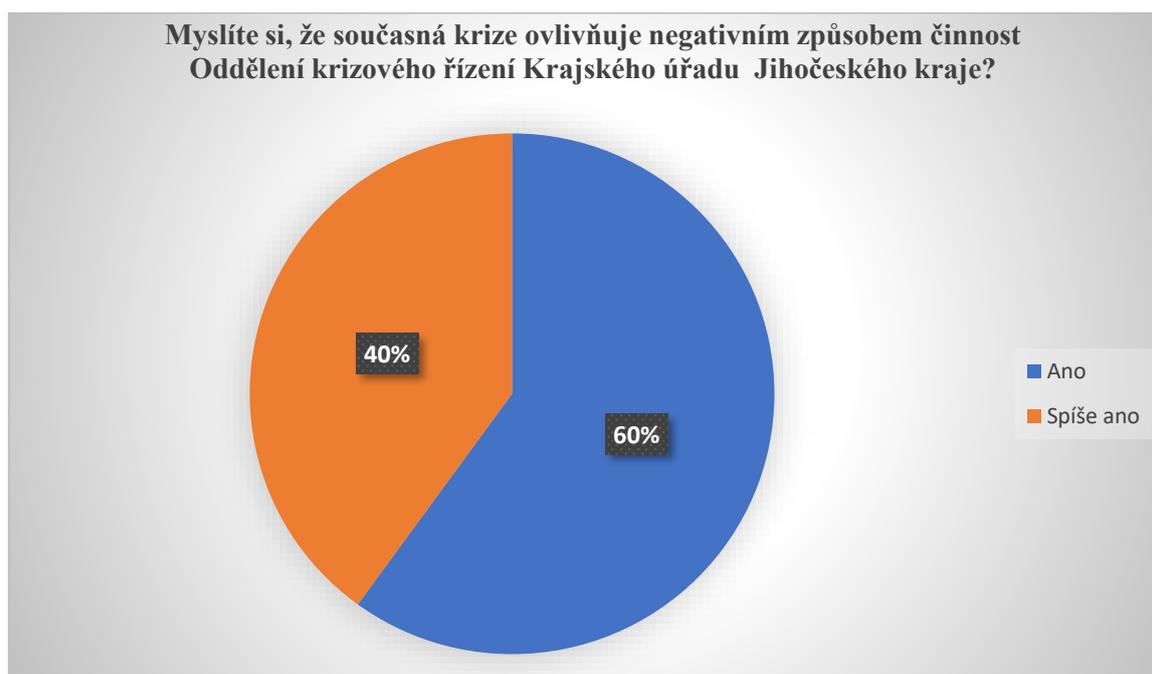
2. skupina - 5 respondentů (respondent č. 1, respondent č. 2, respondent č. 7, respondent č. 8 a respondent č. 9), respondenti z Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje

- Myslíte si, že současná krize ovlivňuje negativním způsobem činnost Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje?**

Tabulka č. 5 Myslíte si, že současná krize ovlivňuje negativním způsobem činnost Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje?

Respondent č.	Myslíte si, že současná krize ovlivňuje negativním způsobem činnost Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje?
1 (Krizové řízení)	Ano (1)
2 (Krizové řízení)	Ano (1)
7 (Krizové řízení)	Spíše ano (2)
8 (Krizové řízení)	Ano (1)
9 (Krizové řízení)	Spíše ano (2)

Zdroj: Vlastní výzkum

Obr. 17 – Vliv uprchlické krize na činnost Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje (Zdroj: Vlastní výzkum)

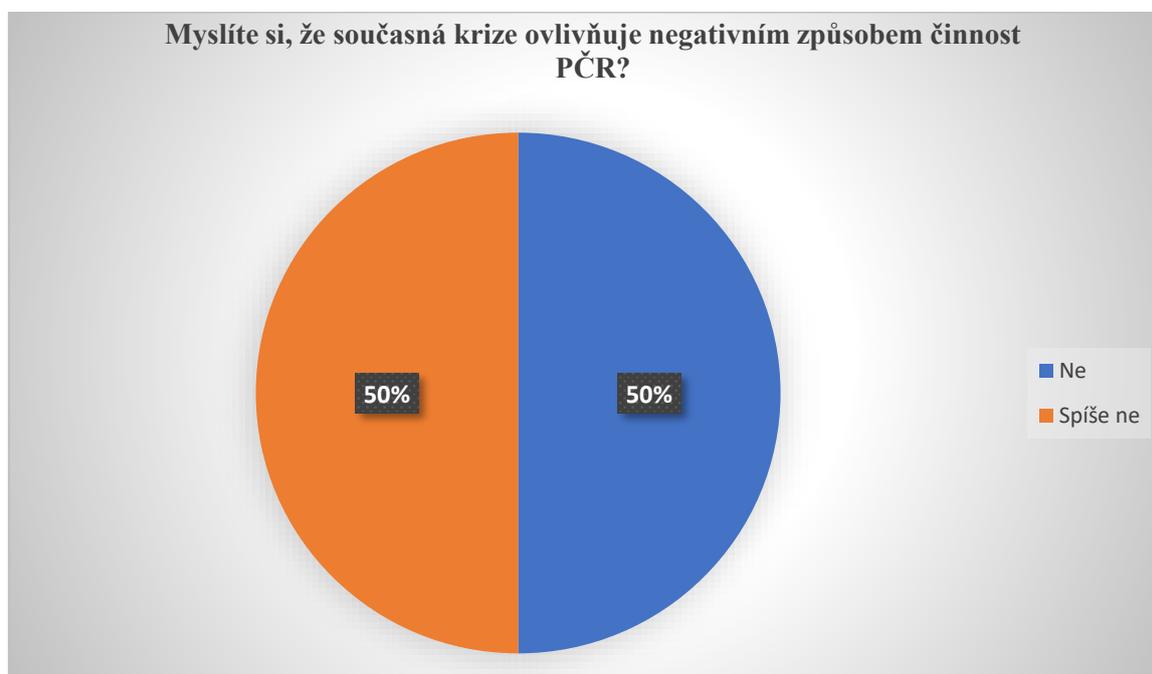
3. skupina - 4 respondenti (respondent č. 3, respondent č. 4, respondent č. 11 a respondent č. 12), respondenti z PČR

- Myslíte si, že současná krize ovlivňuje negativním způsobem činnost PČR?

Tabulka č. 6 Myslíte si, že současná krize ovlivňuje negativním způsobem činnost PČR?

Respondent č.	Myslíte si, že současná krize ovlivňuje negativním způsobem činnost PČR?
3 (PČR)	Spíše ne (4)
4 (PČR)	Spíše ne (4)
11 (PČR)	Ne (5)
12 (PČR)	Ne (5)

Zdroj: Vlastní výzkum

Obr. 18 - Vliv uprchlické krize na činnost PČR (Zdroj: Vlastní výzkum)

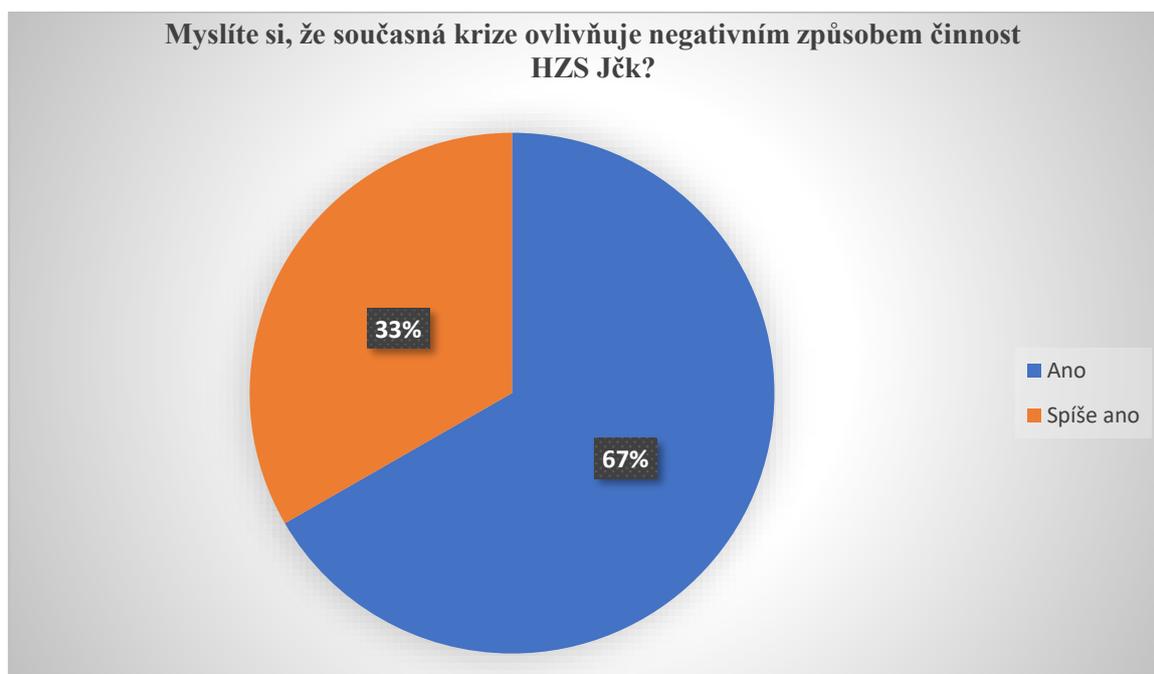
4. skupina - 3 respondenti (respondent č. 5, respondent č. 6 a respondent č. 10),
respondenti z HZS ČR

- Myslíte si, že současná krize ovlivňuje negativním způsobem činnost PČR?

Tabulka č. 7 Myslíte si, že současná krize ovlivňuje negativním způsobem činnost HZS Jčk?

Respondent č.	Myslíte si, že současná krize ovlivňuje negativním způsobem činnost HZS Jčk?
5 (HZS)	Ano (1)
6 (HZS)	Ano (1)
10 (HZS)	Spíše ano (1)

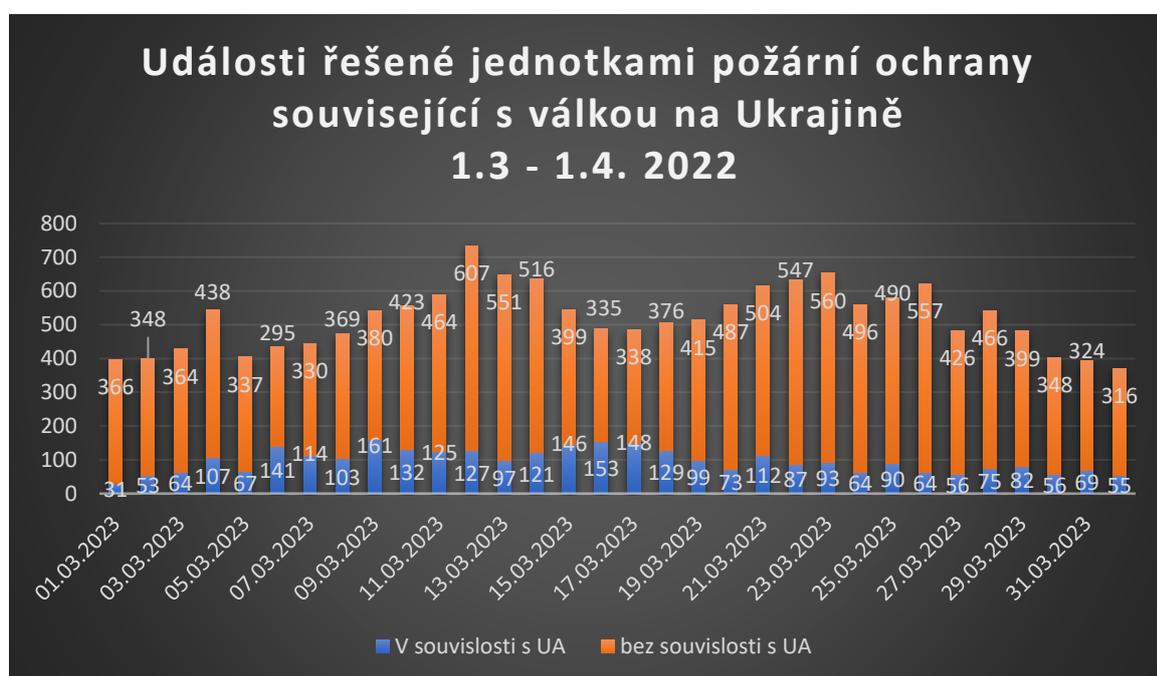
Zdroj: Vlastní výzkum

Obr. 19 - Vliv uprchlické krize na činnost HZS Jčk (Zdroj: Vlastní výzkum)

5.3 Vyhodnocení dat získaných z Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje

Uprchlická krize ovlivnila také činnost záchranných sborů. Značné množství sil a prostředků Hasičského záchranného sboru České republiky se hlavně na začátku uprchlické krize muselo alokovat především na pomoc uprchlíkům. V následujícím grafu je uvedeno, kolik událostí, které byly řešené jednotkami PO (požární ochrany) souviselo s válkou na Ukrajině a nutnosti pomoci příchozím běžencům.

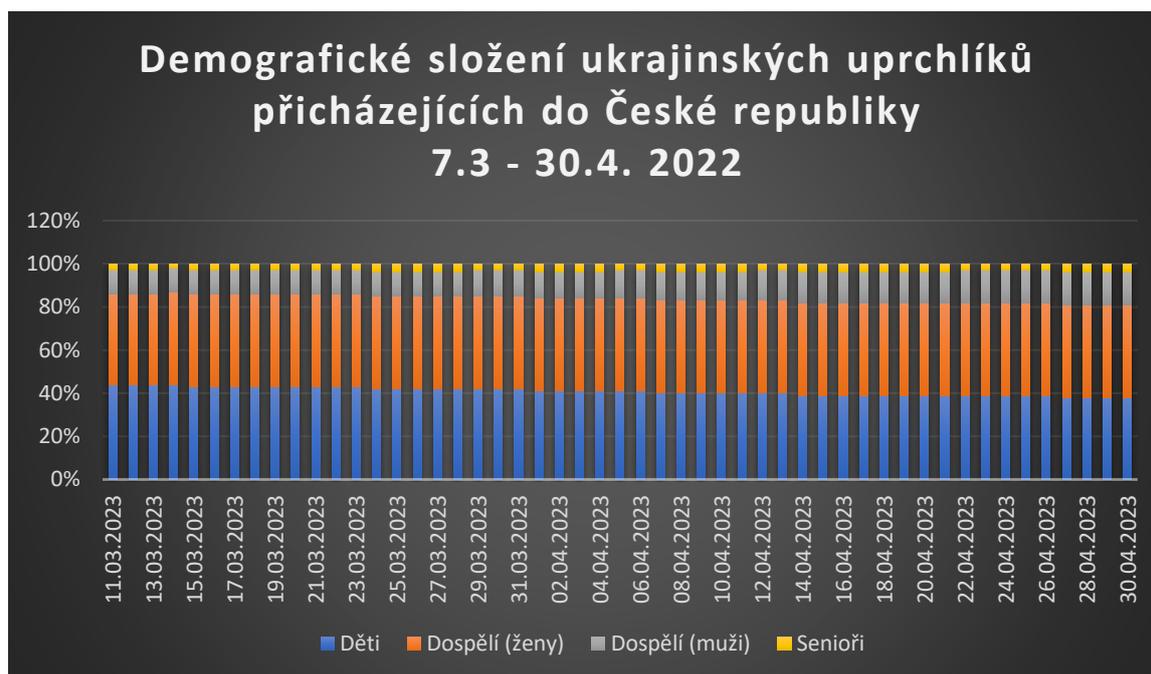
Obr. 20 - Události řešené jednotkami požární ochrany související s válkou na Ukrajině za období od 1.3 do 1.4. 2022 (Zdroj: Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje, 2022)

Časové období od 1.3 do 1.4. 2022 bylo zvoleno vzhledem k té skutečnosti, že v březnu roku 2022 byl příchod uprchlíků velice intenzivní, jak však můžeme vidět na základě údajů z tohoto grafu, i tak činnost jednotek požární ochrany vzhledem k uprchlické krizi tvořila, sice znatelnou, ale ne však zásadní část jejich činnosti. Můžeme tedy konstatovat, že Hasičský záchranný sbor byl uprchlickou krizí ovlivněn, ale ne v takové míře, aby to nějakým zásadním

způsobem narušilo jeho činnost, a to i během března roku 2022, kdy byla uprchlická krize velice intenzivní.

Uprchlická krize

Pro zjištění odpovědi na otázku, zda má vliv příliv uprchlíků na bezpečnostní situaci v České republice, je důležité znát i demografické složení osob, kterým byla udělena dočasná ochrana.

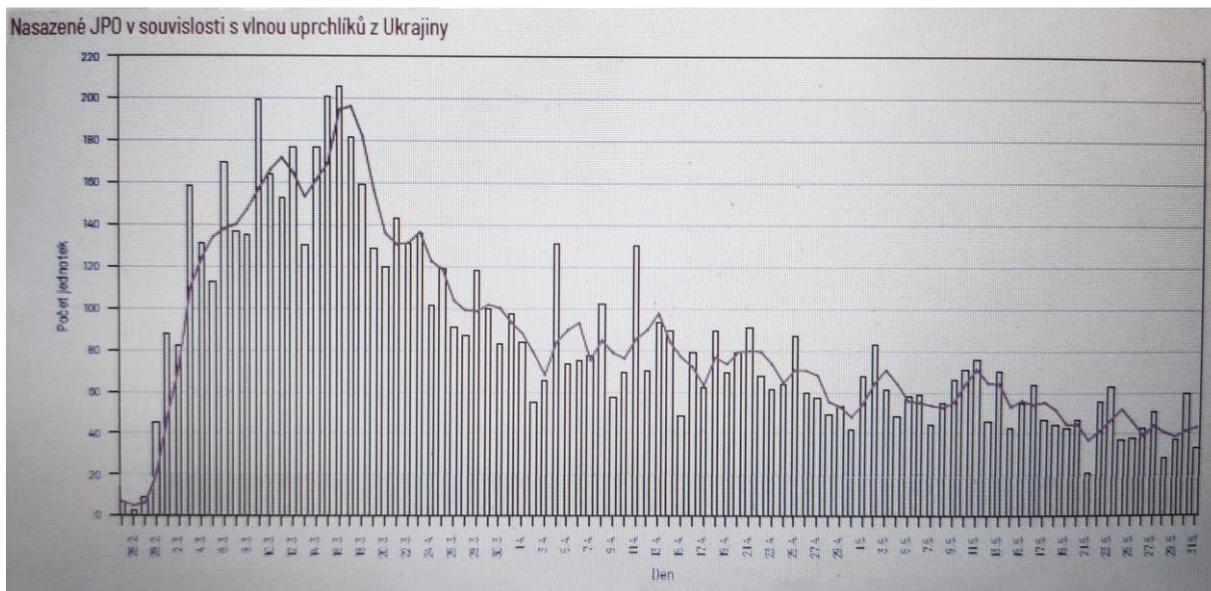
Obr. 21 - Demografické složení ukrajinských uprchlíků přicházejících do České republiky od 7.3 do 30.4. 2022 (Zdroj: Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje, 2022)

Jak je patrné z následujícího grafu, většina příchozích ukrajinských uprchlíků na začátku uprchlické krize, kdy byl počet příchozích nejvyšší, tvořily hlavně ženy a děti, dospělých mužů bylo na začátku uprchlické krize, tedy začátkem března, mezi příchozími uprchlíky kolem 10 %. Toto číslo se postupem času zvyšovalo, na konci dubna roku 2022 tvořily muži již kolem 15 % z celkového počtu příchozích uprchlíků do ČR. Seniorů přicházelo na začátku uprchlické krize kolem 3 % ze všech příchozích uprchlíků, toto číslo se postupem času nijak výrazně nezmenšovalo, ani nezměňovalo, zůstalo konstantní.

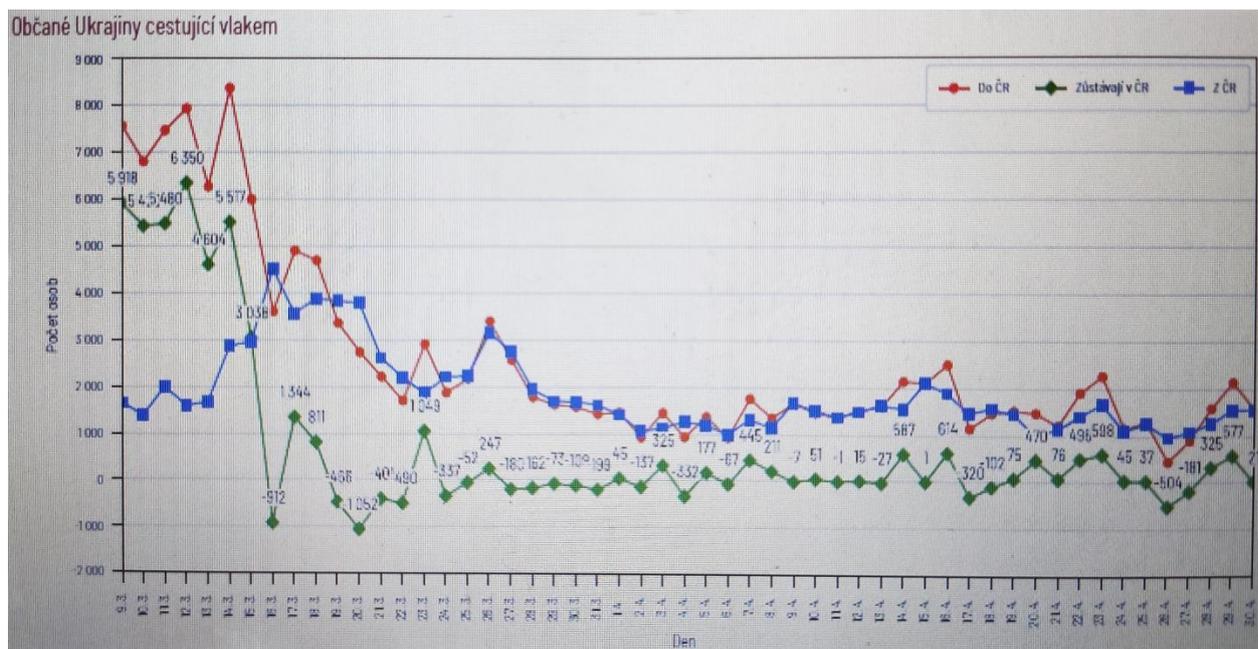
**Obr. 22 - Celkový počet osob, kterým byla udělena dočasná ochrana od 9.3. do 31.5.2022
(Zdroj: Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje, 2022)**

V výše uvedeného grafu vyplývá, kolika uprchlíkům byla v České republice udělena dočasná ochrana, a to od prvních dní v březnu 2022, kdy do České republiky začalo přicházet větší množství uprchlíků až do konce května 2022, kdy se množství uprchlíků začalo výrazně snižovat. Jak je zřejmé z grafu, koncem května a na začátku června roku 2022 se v České republice nacházelo více než 350 000 ukrajinských občanů, kteří získali statut dočasné ochrany.

Obr. 23 - Nasazené jednotky požární ochrany (JPO) v souvislosti s přílivem uprchlíků od 26.2. do 31.5. 2022 (Zdroj: Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje, 2022)

Jak je patrné z následujícího grafu, tak na samotném začátku uprchlické krize, byl nasazen značný počet jednotek požární ochrany (JPO), které se musely primárně věnovat uprchlické krizi, ale relativně rychle po začátku uprchlické krize, se počet nasazených JPO, začalo zase výrazně snižovat. Jak můžeme vidět v grafu, nejvyšší počet JPO bylo vyčleněno na uprchlickou krizi v březnu 2022.

**Obr. 24 - Občané Ukrajiny cestující vlakem na či přes území ČR od 9.3. do 30.4. 2022
(Zdroj: Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje, 2022)**

Jak je zřejmé z následujícího grafu, tak opět v korespondenci s údaji, které jsou patrné i z ostatních grafů, které se nachází v této podkapitole, nejvyšší počet uprchlíků se přesouvalo na či přes české území v březnu roku 2022, poté se počet uprchlíků výrazně snížil.

5.4 Vliv uprchlické krize na bezpečnost v České republice

V této kapitole diplomové práce budu zkoumat vliv uprchlické krize na bezpečnost v České republice, a to hlavně na základě údajů získaných z Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje.

Z následující tabulky vyplyne zjištění nárůstu registrované kriminality v roce 2022 oproti roku 2021, tady za rok před uprchlickou krizí a za rok během uprchlické krize, a to z toho důvodu, abych zjistil z dostupných dat, zda došlo k nárůstu registrované kriminality během roku, kdy začala uprchlická krize oproti roku předcházejícímu uprchlické krizi.

Tabulka č. 8 Porovnání registrované kriminality v roce 2022 oproti roku 2021

Porovnání registrované kriminality v roce 2022 oproti roku 2021				
Druh registrované kriminality	Počet v roce 2021	Počet v roce 2022	Nárůst či snížení oproti předchozímu roku	Nárůst či snížení v %
Celková registrovaná kriminalita	153233	181991	Nárůst o 28758	Nárůst o 18,8 %
Majetková kriminalita	77562	100183	Nárůst o 22621	Nárůst o 29,2 %
Násilní kriminalita	11958	13180	Nárůst o 1222	Nárůst o 10,2 %
Vraždy	105	150	Nárůst o 45	Nárůst o 42,9 %
Mravnostní kriminalita	3049	3290	Nárůst o 241	Nárůst o 7,9 %

Zdroj: Vlastní výzkum

Jak je patrné z výše uvedené tabulky, registrovaná kriminalita se v České republice mezi roky 2021 a 2022 zvýšila a to, pokud bereme v potaz celkový nárůst registrované kriminality, tak o 18,8 %. Kriminalita má zásadní vliv na bezpečnost v ČR a je tedy zřejmé, že se bezpečnostní situace v České republice v roce 2022 oproti předchozímu roku zhoršila. Válka na Ukrajině a s ní související uprchlická krize je však jenom jeden z celé řady faktorů, proč tomu tak je. Hlavní roli v této statistice má i uvolnění opatření po pandemii Covidu-19 než uprchlická krize.

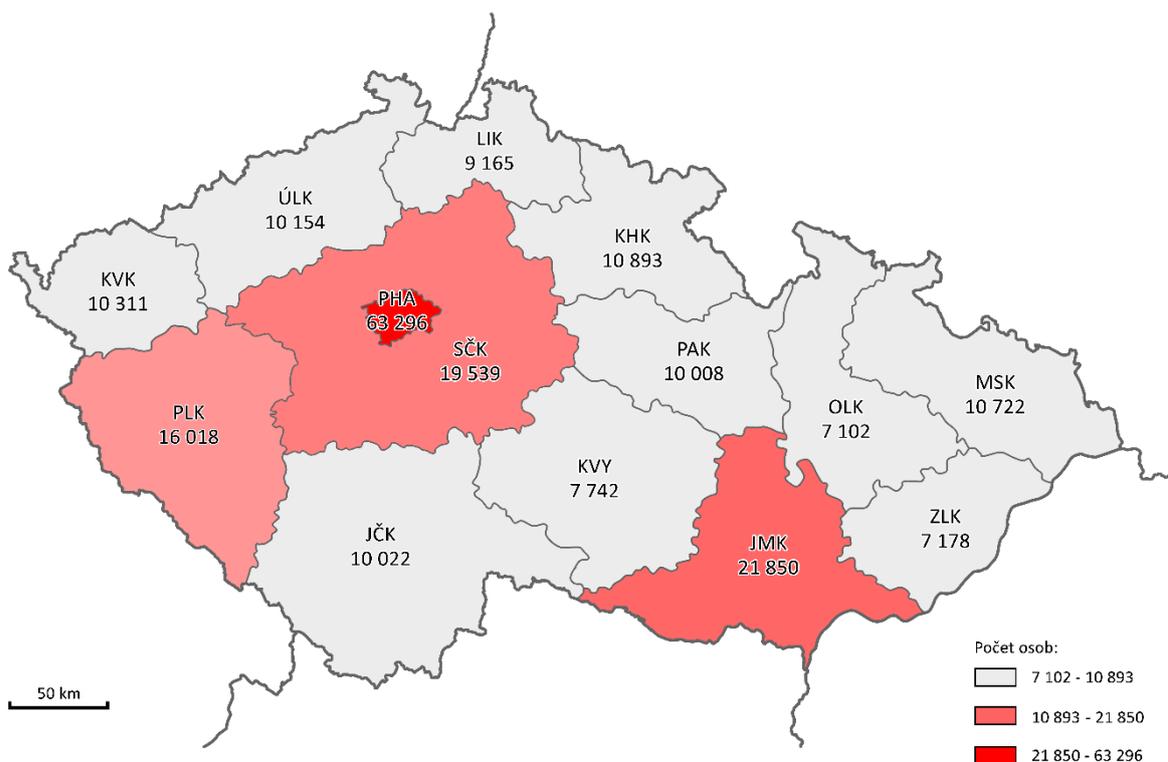
Nárůst registrované kriminality od 1.4. 2022 do 31.5. 2022 v porovnání oproti stejnému období v předchozím roce.

V této podkapitole na základě materiálů od Policie České republiky a z Oddělení krizového řízení krajského úřadu Jihočeského kraje zjistíme, jestli nárůst kriminality v dubnu a květnu

roku 2022 na začátku uprchlické krize korespondoval nějakým způsobem s nárůstem uprchlíků v České republice v porovnání oproti stejnému období minulého roku. Měsíce duben a květen roku 2022 byly vybrány především z toho důvodu, že během těchto dvou měsíců přicházel do České republiky velký počet ukrajinských uprchlíků.

Nejdříve na základě materiálů získaných z Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje zjistíme, kolik ukrajinských uprchlíků přišlo za uvedené období do České republiky.

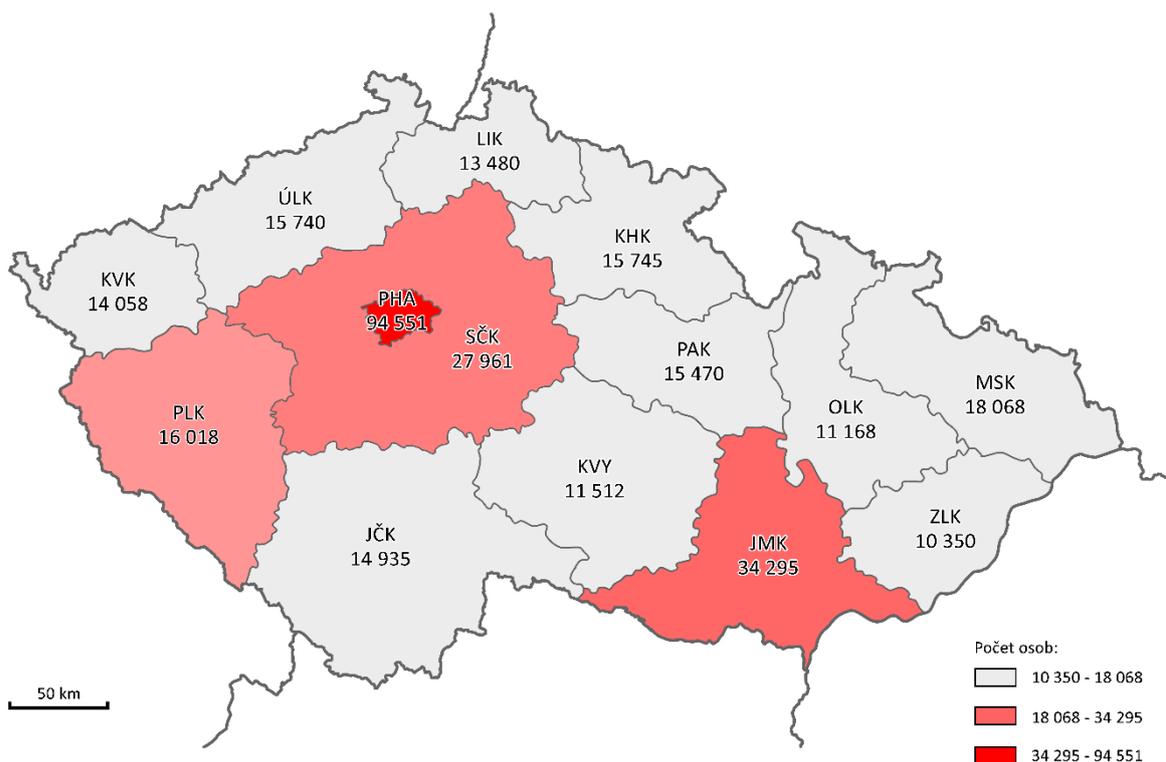
Celkem registrováno osob od otevření KACPU do 1.4.2022

Obr. 25 - Celkem registrovaných osob od otevření KACPU (Krajské asistenční centrum pomoci Ukrajině) do 1.4. 2022 (Zdroj: Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje, 2022)

Jak je zřejmé z výše uvedené mapy, tak od vypuknutí uprchlické krize do začátku dubna roku 2022 bylo celkem registrováno v České republice 214 000 ukrajinských uprchlíků.

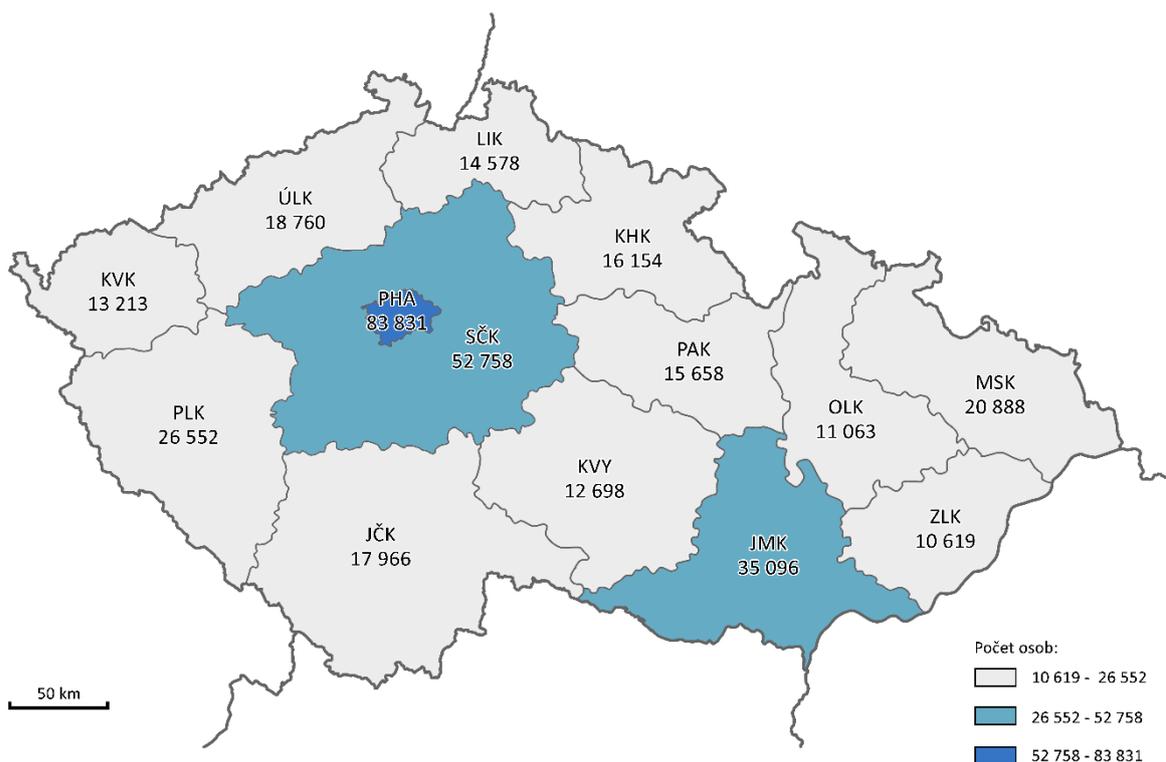
Celkem registrováno osob od otevření KACPU do 31.5.2022

Obr. 26 - Celkem registrovaných osob od otevření KACPU (krajské asistenční centrum pomoci Ukrajině) do 31.5. 2022 (Zdroj: Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje, 2022)

Jak můžeme zjistit z výše uvedeného obrázku, tak od vypuknutí uprchlické krize do konce května r. 2022 bylo celkem registrováno v České republice 321 865 ukrajinských uprchlíků. Od dubna do konce května r. 2022 bylo nově příchozích ukrajinských uprchlíků v ČR registrováno 107 865.

Počty osob, kterým byla udělena ochrana, v jednotlivých krajích k 31.5.2022

Obr. 27 - Počet osob, kterým byla udělena dočasná ochrana do 31.5. 2022 (Zdroj: Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje, 2022)

Jelikož ne všechny registrované osoby zůstávaly v České republice, a ne všechny osoby, které nakonec v ČR, byly původně v ČR registrovány, můžeme na tomto obrázku vidět, kolika uprchlíkům byla v ČR udělena dočasná ochrana a v jakých krajích. Celkově se na konce května roku 2022 nacházelo v ČR 349 834 ukrajinských uprchlíků, kterým byla udělena dočasná ochrana, což je o 27 969 více, než kolik osob bylo v ČR registrováno. I když se množství osob, které bylo v ČR do konce května roku 2022 registrováno a množství osob, kterým byla udělena dočasná ochrana liší, tak se liší jenom o relativně malý počet uprchlíků v porovnání s tím, kolik se jich na území ČR již nacházelo. Dá se usuzovat, že tento nepoměr kdy v ČR získalo dočasnou ochranu více osob než kolik zde bylo registrováno, vznikl tím, že některé osoby registrované v jiných státech se nakonec rozhodli získat dočasnou ochranu zde a ne ve státě, kde byli registrováni původně. Tato praktika byla posléze zakázána Evropskou unií a uprchlíci museli zůstat ve státech, kde byli původně registrováni.

Registrovaná kriminalita v lednu a únoru r. 2021 a r. 2022 před uprchlickou krizí

Nejdřív si stanovíme rozdíl v registrované kriminalitě v lednu a únoru r. 2021 a r. 2022, tedy budeme porovnávat první dva měsíce v roce 2021 a 2022, ještě před začátkem uprchlické krize.

Tabulka č. 9 Registrovaná kriminalita v lednu a únoru r. 2021 a r. 2022

Registrovaná kriminalita v lednu a únoru r. 2021 a r. 2022				
Rok	Registrovaná kriminalita v lednu	Registrovaná kriminalita v únoru	Nárůst či snížení registrované kriminality	Nárůst či snížení registrované kriminality v %
2021	13 525	11 015	Nárůst o 3 514 (Leden)	Nárůst o 21 % (Leden)
2022	17 039	14 296	Nárůst o 3 278 (únor)	Nárůst o 23 % (únor)

Zdroj: Vlastní výzkum

Jak je patrné z této tabulky, kriminalita, a tudíž i bezpečnost se v České republice zhoršovala v roce 2022, oproti předchozímu roku i před začátkem uprchlické krize.

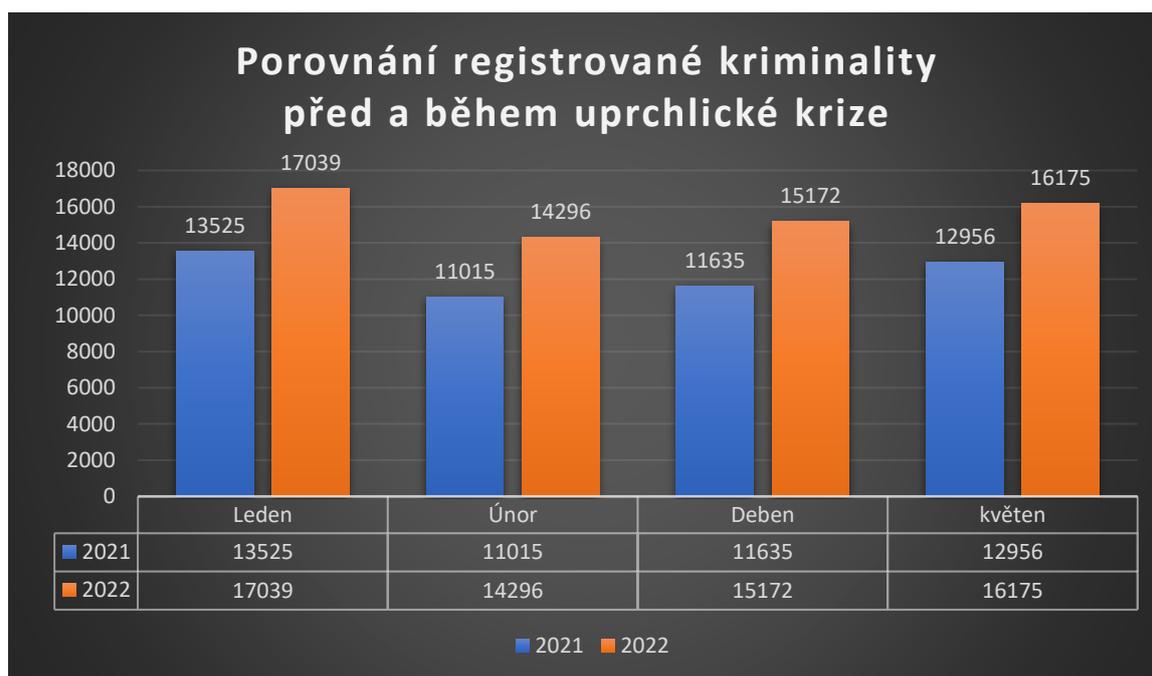
Registrovaná kriminalita v dubnu a květnu roku 2021 a 2022 během uprchlické krize

V této pod kapitole se podíváme, jak se vyvíjela registrovaná kriminalita v roce 2022 oproti roku 2021, a to již během uprchlické krize konkrétně v dubnu a květnu roku 2022.

Tabulka č. 10 Registrovaná kriminalita v dubnu a květnu roku 2021 a 2022

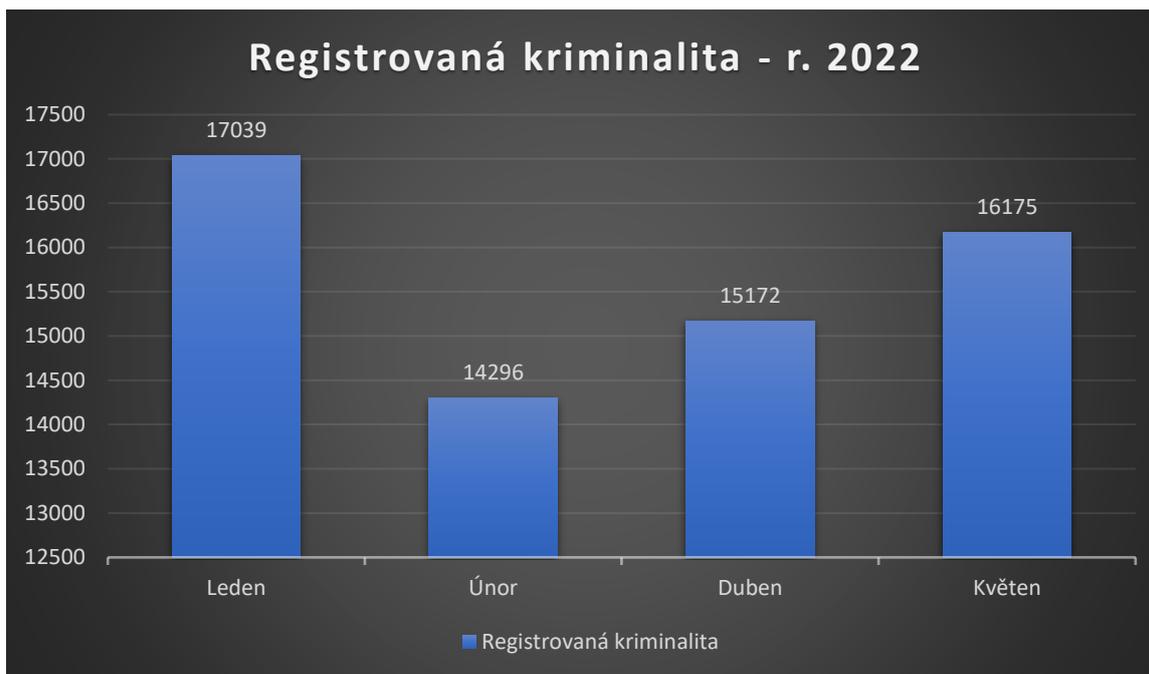
Registrovaná kriminalita v lednu a únoru roku 2021 a 2022				
Rok	Registrovaná kriminalita v dubnu	Registrovaná kriminalita v květnu	Nárůst či snížení registrované kriminality	Nárůst či snížení registrované kriminality v %
2021	11 635	12 956	Nárůst o 3 537 (duben)	Nárůst o 23 % (duben)
2022	15 172	16 175	Nárůst o 3 219 (květen)	Nárůst o 20 % (květen)

Zdroj: Vlastní výzkum

Obr. 28 - Porovnání registrované kriminality před a během uprchlické krize

v letech 2021–2022 (Zdroj: Vlastní výzkum)

**Obr. 29 - Porovnání registrované kriminality před a během uprchlické krize v roce 2022
(Zdroj: Vlastní výzkum)**

Ukrajinská uprchlická krize má zanedbatelný vliv na kriminalitu a tedy bezpečnost v České republice

Jak vyplývá z tabulky č.8, kriminalita v České republice se v roce 2022, kdy začala uprchlická krize, zvýšila oproti předchozímu roku, a to, pokud bereme v potaz celkovou registrovanou kriminalitu o 18,8 %. Z následujících grafů, konkrétně grafu č.13 a č.14 je vidět, že tento fakt, že se kriminalita v roce 2022 v ČR zvýšila oproti roku 2021, nebyl způsoben uprchlickou krizí, Na začátku dubna roku 2022 se v ČR celkem registrovalo, jak je patrné z obrázku č.2 214 000 ukrajinských uprchlíků, na konci května roku 2022 jak je vidět z obrázku č.3 se v ČR celkem registrovalo již 321 865 ukrajinských uprchlíků tedy od 1.4. do 31.5. 2022 se v ČR registrovalo 107 865 nových ukrajinských uprchlíků, ale přitom celková registrovaná kriminalita v ČR je v květnu roku 2022 jen o málo vyšší než v dubnu roku 2022, a to o 1 003 případů, což je nárůst o pouhých 6 %. V lednu roku 2022 ještě před vypuknutím války na Ukrajině a samotnou uprchlickou krizí, byla registrovaná kriminalita v ČR vyšší než v lednu roku 2021, a to o 3514 případů. Ale zároveň registrovaná kriminalita v ČR v lednu 2022 před začátkem uprchlické krize byla vyšší než v dubnu či květnu roku 2022, kdy se v ČR nacházelo více než 300 000 tisíc ukrajinských uprchlíků. Z dat i rozhovorů, které jsou součástí této diplomové práce,

je zřejmé, že válka na Ukrajině a jejím vznikem vyvolaná uprchlická krize, měla a má zanedbatelný vliv na bezpečnost České republiky.

5.5 Vliv války na Ukrajině na vzdělání, ekonomiku a nezaměstnanost v České republice

V této kapitole diplomové práce bude analyzováno, jakým způsobem ovlivňuje válka na Ukrajině oblasti vzdělávání, ekonomiky a nezaměstnanosti v České republice.

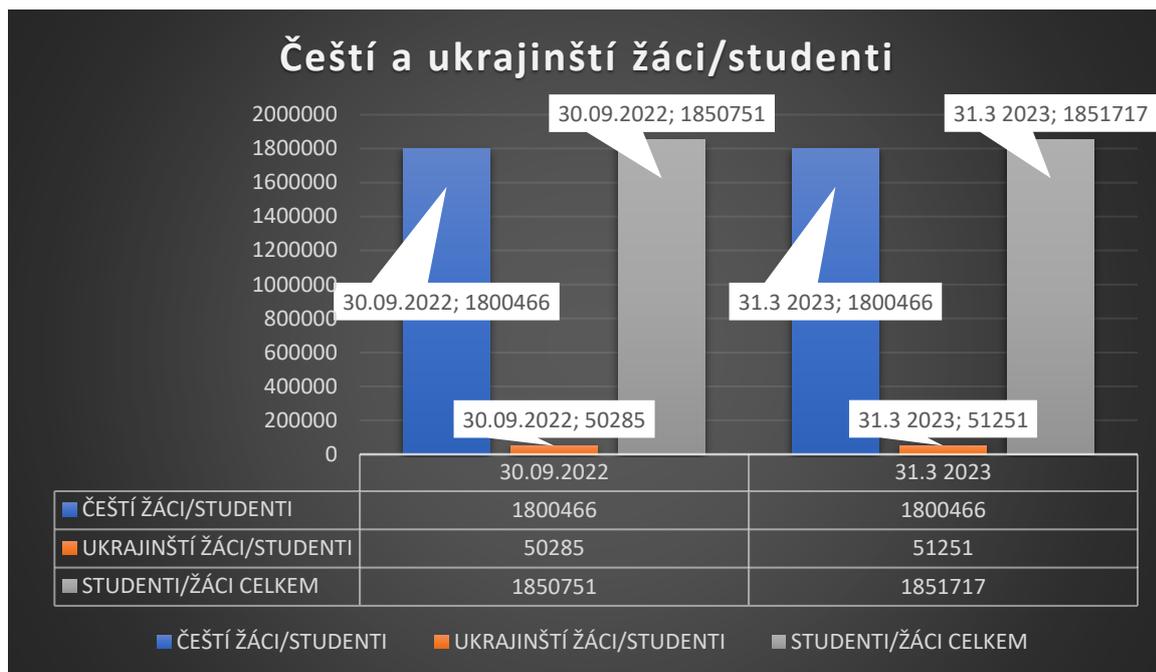
Vliv na vzdělání

Podle údajů Ministerstva vnitra ČR i údajů, které byly získány z Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje, byla velká část uprchlíků, kteří přišli do České republiky na začátku uprchlické krize tvořena dětmi. První uprchlíci začali do České republiky přicházet koncem února a začátkem března 2022. Ministerstvo školství rozhodlo, že tyto příchozí ukrajinské děti nepůjdou do škol okamžitě, byly pro ně připraveny pouze přípravné třídy a bylo rozhodnuto, že tyto děti nastoupí do českých škol až začátkem nového školního roku, tedy 1.9. 2022. Tato podkapitola s názvem vliv na vzdělání se zaměří na tu skutečnost, kolik se nacházelo a nachází ukrajinských žáků a studentů na českých školách, a tudíž jaký má jejich zvýšený počet vliv na české školství.

Tabulka č. 11 Děti/žáci celkem a ukrajinské děti/žáci-azylanti/uprchlíci vzdělávající se v MŠ, ZŠ, SŠ a konzervatořích k 30. 9. 2022 a k 31. 3. 2023

	Počet dětí/žáků celkem (k 30. 9. 2022)	Počet ukrajinských dětí/žáků-azylantů/uprchlíků		Podíl ukrajinských dětí/žáků-azylantů/uprchlíků z dětí/žáků celkem	
		k 30. 9. 2022	k 31. 3. 2023	k 30. 9. 2022	k 31. 3. 2023
Mateřské školy	369 205	6 904	7 668	1,9 %	2,1 %
Přípravné třídy a stupně	6 731	358	473	5,3 %	7,0 %
Základní školy	1 007 778	39 478	39 680	3,9 %	3,9 %
Střední školy	463 200	3 457	3 368	0,7 %	0,7 %
Konzervatoře	3 837	88	92	2,3 %	2,4 %

Zdroj: (MŠMT 2022)

Obr. 30 - Počet českých a ukrajinských žáků/studentů na českých školách vyjma vysokých škol (Zdroj: Vlastní výzkum)

Tabulka č. 12 Čeští a ukrajinští žáci/studenti na českých školách

Čeští a ukrajinští žáci/studenti na českých školách				
Datum	Čeští žáci/studenti na školách celkem	Ukrajínští žáci/studenti na školách celkem	Studentů celkem	Ukrajínští žáci/studenti v %
30.9. 2022	1 800 466	50 285	1 850 751	2,7 %
31.3. 2023	1 800 466	51 251	1 851 717	2,8 %

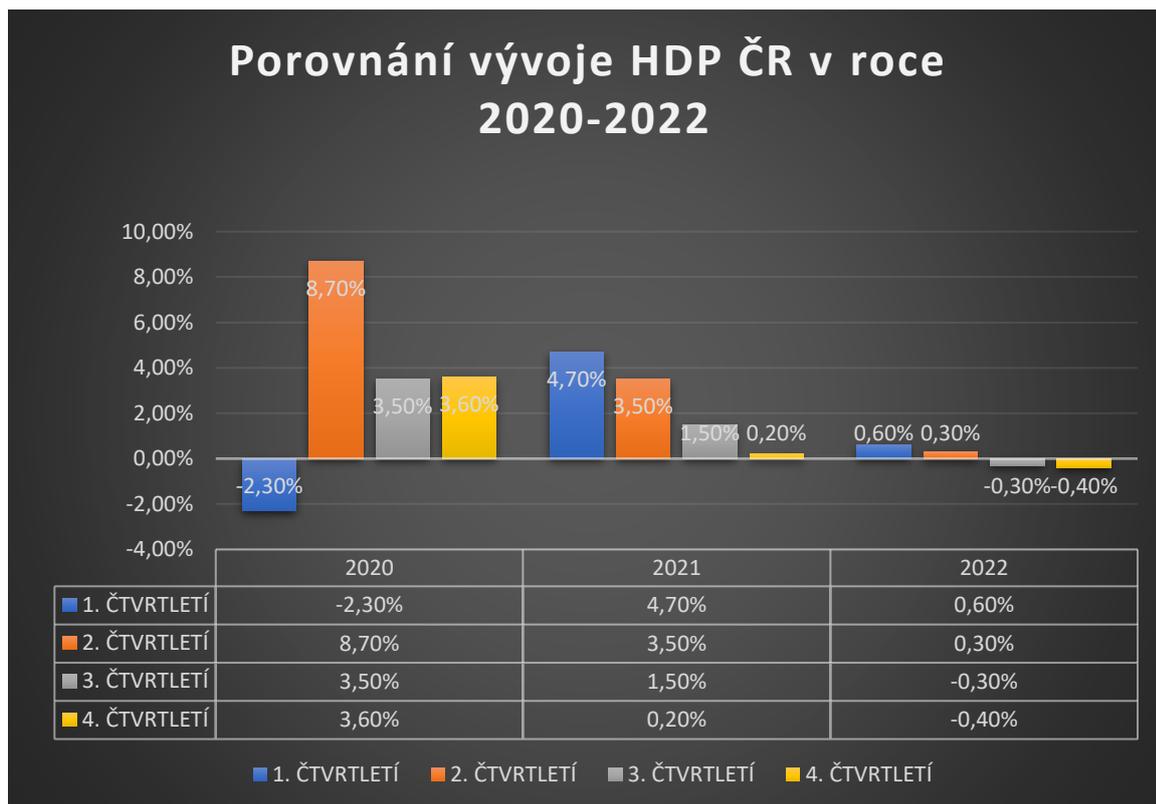
Zdroj: Vlastní výzkum

Jak je patrné z grafu č. 15 a tabulky č. 12, i když například v českých médiích často zaznívala problematika vzdělávání ukrajinských uprchlíků v českých školách, je zřejmé na základě údajů, které zveřejnilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR a které můžeme vidět v této podkapitole, ukrajinští žáci a studenti tvoří na školách v ČR pouze zanedbatelnou část z celkového počtu studentů. Jak ukazuje graf i tabulka, od 30.9. 2022 do 31.3. 2023 přibylo na českých školách pouze velmi málo ukrajinských žáků/studentů, a to pouze 966 za těchto pět měsíců, což je nárůst o pouhých 0,1 %. Jak je tedy zřejmé, počet ukrajinských uprchlíků, kteří

studují v českých školách se od začátku školního roku 2022 prakticky nezměnil. Co se týká celkového počtu ukrajinských žáků/studentů, kteří se nacházeli v českých školách k 31.3.2023, je to 51 251 žáků/studentů. I když se toto číslo může zdát vysoké, tak se jedná pouze o 2,8 % z celkového počtu žáků a studentů, kteří studují v českých školách. Je důležité zdůraznit, že se do této sumarizace nepočítají studenti vysokých škol. Pokud bychom porovnali počet českých a ukrajinských žáků/studentů v českých školách, vychází nám, že na 1 000 českých žáků/studentů se u nás nacházelo k 31.3. 2023 pouze 28 ukrajinských žáků/studentů, jedná se o počet, které má na české školství zanedbatelný vliv, ukrajinské studenty lze snadno rozdělit do již existujících tříd, nevytvářely se speciální „ukrajinské třídy“. Speciální přípravné třídy byly zřizovány pouze v prvních měsících uprchlické krize, a to především z důvodu získání jazykových znalostí a nebyl poté problém s jejich začleněním začátkem klasického školního roku, tedy od 1.9.2022.

Vliv na ekonomiku

V této podkapitole se zaměřuji na to, jaký měla válka na Ukrajině vliv na českou ekonomiku, tato část bude zaměřena na vývoj hrubého domácího produktu (HDP) v roce 2022, a to v porovnání s rokem předchozím. K vlivu válečného konfliktu na Ukrajině na ekonomiku se na začátku roku 2023 vyjádřila Česká bankovní asociace, která vydala prohlášení, že podle ekonomů je pravděpodobné, že česká ekonomika nebude mít možnost ani sílu se v roce 2023 znovu nastartovat k růstu, a to hlavně díky vysoké inflaci. Podle České bankovní asociace a jejího hlavního ekonoma Jakuba Seidlera budou Češi v roce 2023 šetřit a budou znatelně méně utrácet za věci denní potřeby v porovnání s roky minulými.

Obr. 31 - Porovnání vývoje HDP ČR v roce 2020, 2021 a 2022 (Zdroj: Vlastní výzkum)

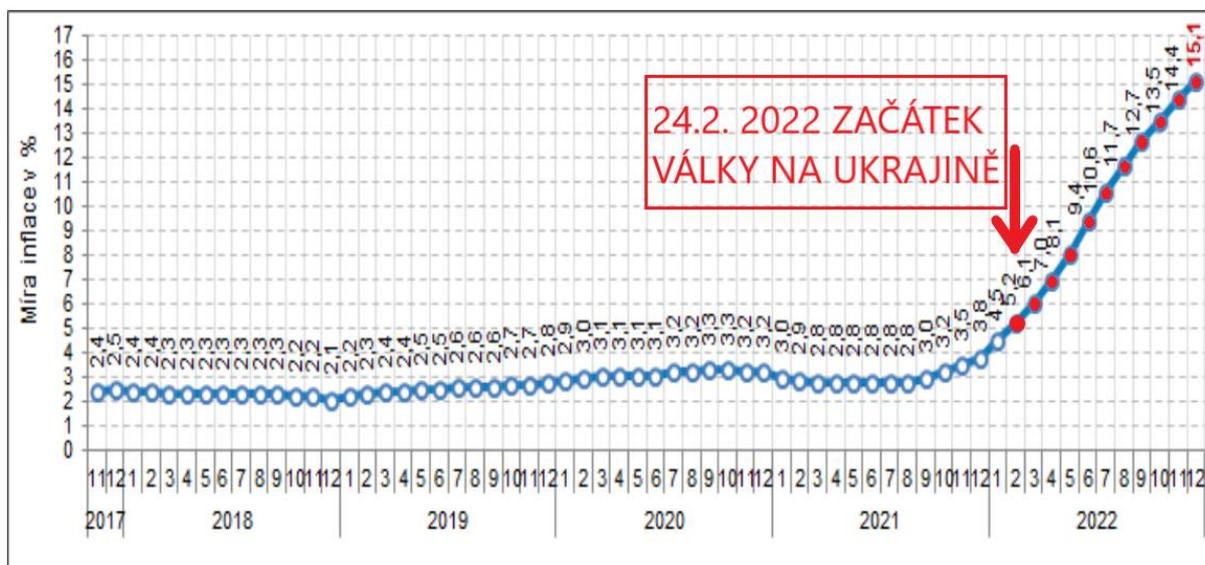
Tento graf porovnává nárůst či pokles HDP ve čtvrtletních obdobích v letech 2020–2022. Jak je z grafu patrné, v druhém čtvrtletí roku 2022 HDP České republiky začíná klesat. Tento pokles koresponduje se začátkem války na Ukrajině. A také s nárůstem inflace a surovinovou krizí.

Tabulka č. 13 Porovnání průměrné roční míry inflace od roku 2015-2022

Porovnání průměrné roční míry inflace od roku 2015-2022								
Rok:	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Průměrná inflace v %	0,3 %	0,7 %	2,5 %	2,1 %	2,8 %	3,2 %	3,8 %	15,1 %
Porovnání s předchozím rokem v %	-0,1 %	+0,4 %	+1,8 %	-0,4 %	+0,7 %	+0,4 %	+0,6 %	+11,3 %

Zdroj: Vlastní výzkum

Tabulka č. 13 ukazuje průměrnou inflaci v letech 2015-2022, z této tabulky je zřejmé, že v roce 2022 inflace výrazně stoupla oproti rokům předchozím.

Obr. 32 - Míra inflace vyjádřená přírůstkem průměrného ročního indexu spotřebitelských cen od 12/2017 do 12/2022 (Zdroj: ČSÚ, 2022)

Míra inflace vyjádřená přírůstkem průměrného ročního indexu spotřebitelských cen ve své podstatě udává, jak se změnil průměr cenové hladiny za poslední rok, tedy za posledních 12 měsíců proti průměru cenové hladiny za 12 měsíců roku předchozího. Jak je vidět v grafu obrázku č. 32, se začátkem války na Ukrajině ke konci února roku 2022 začala inflace, v případě tohoto grafu inflace vyjádřená přírůstkem průměrného ročního indexu spotřebitelských cen v České republice dramaticky stoupat, a to tak, že v prosinci roku 2022, jak lze vidět i v grafu, dosáhla hodnoty 15,1 %, což je o 11,3 % více než na konci roku 2021 ve stejném období.

Jak můžeme vidět v tabulce a grafech, které jsou v této podkapitole uvedeny, dramatický nárůst inflace v ČR a snížení HDP ČR přímo koresponduje se začátkem války na Ukrajině.

Vliv ukrajinských uprchlíků na nezaměstnanost v České republice

Tato kapitola se zaměřuje na vliv ukrajinských uprchlíků na nezaměstnanost v České republice, bude zde proveden rozbor, kolik ukrajinských uprchlíků, kteří se nacházejí v ČR pracuje, kolik

nepracuje, jakou práci nejčastěji vykonávají a jestli náhlý nárůst pracovníků na pracovním trhu, měl nějaký vliv na nezaměstnanost v České republice.

Tabulka č. 14 Počet pracujících uprchlíků v ČR na začátku roku 2023

Počet pracujících uprchlíků v ČR v lednu 2023			
Číslo/procenta	Uprchlíků celkem	Uprchlíci v produktivním věku (15-64)	Počet zaměstnaných uprchlíků v ČR
Číslo	325 742	221 505	94 383
Procenta %	100 %	68 %	30 %

Zdroj: Vlastní výzkum

Jak ukazuje tabulka č. 14, v České republice se fyzicky na začátku roku 2023 nacházelo 325 742 ukrajinských uprchlíků, z toho 221 505 bylo v produktivním věku, z tohoto množství osob mělo práci 94 383 ukrajinských uprchlíků, což je 30 % z celkového počtu uprchlíků, kteří se nachází v ČR a 43 % z celkového množství ukrajinských uprchlíků v produktivním věku.

Tabulka č. 15 Počty zaměstnaných běženců a nejčastější profese podle krajů

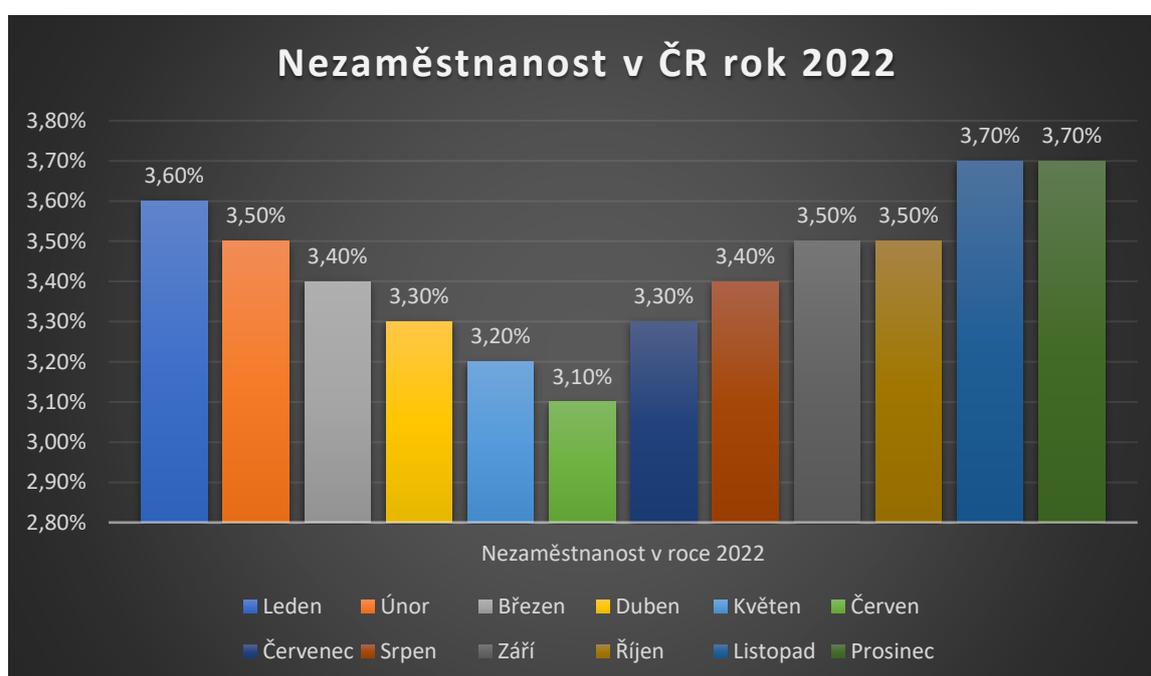
k 31. 1. 2023

Kraj	Počet osob	Nejčastější profese	Druhá nejčastější profese
Středočeský kraj	16 620	Montážní dělníci výrobků a zařízení	Pomocní pracovníci v oblasti těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a v příbuzných oborech
Plzeňský kraj	13 872	Montážní dělníci výrobků a zařízení	Řidiči a obsluha pojízdných zařízení
Jihomoravský kraj	10 016	Pomocní pracovníci v oblasti těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a v příbuzných oborech	Montážní dělníci výrobků a zařízení
Praha	9121	Pomocní pracovníci v oblasti těžby,	Uklízeči a pomocníci

Kraj	Počet osob	Nejčastější profese	Druhá nejčastější profese
		stavebnictví, výroby, dopravy a v příbuzných oborech	
Jihočeský kraj	6606	Montážní dělníci výrobků a zařízení	Pomocní pracovníci v oblasti těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a v příbuzných oborech
Pardubický kraj	5236	Montážní dělníci výrobků a zařízení	Pomocní pracovníci v oblasti těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a v příbuzných oborech
Moravskoslezský kraj	5138	Pomocní pracovníci v oblasti těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a v příbuzných oborech	Montážní dělníci výrobků a zařízení
Liberecký kraj	4835	Obsluha stacionárních strojů a zařízení	Montážní dělníci výrobků a zařízení
Ústecký kraj	4441	Montážní dělníci výrobků a zařízení	Pomocní pracovníci v oblasti těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a v příbuzných oborech
Královehradecký kraj	4342	Montážní dělníci výrobků a zařízení	Pomocní pracovníci v oblasti těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a v příbuzných oborech
Kraj Vysočina	3938	Montážní dělníci výrobků a zařízení	Pomocní pracovníci v oblasti těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a v příbuzných oborech
Zlínský kraj	3683	Montážní dělníci výrobků a zařízení	Obsluha stacionárních strojů a zařízení
Karlovarský kraj	3417	Řidiči a obsluha pojízdných zařízení	Montážní dělníci výrobků a zařízení
Olomoucký kraj	3118	Montážní dělníci výrobků a zařízení	Pomocní pracovníci v oblasti těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a v příbuzných oborech

Kraj	Počet osob	Nejčastější profese	Druhá nejčastější profese
Celkem	94 383	Montážní dělníci výrobků a zařízení	Pomocní pracovníci v oblasti těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a v příbuzných oborech

Zdroj: (Úřad práce, 2022)

Obr. 33 - Nezaměstnanost v ČR rok 2022 (Zdroj: Vlastní výzkum)

Z obrázku č. 33 můžeme zjistit, že nezaměstnanost se v České republice v roce 2022 prakticky nezměnila. Nejnižší míra nezaměstnanosti byla v ČR v roce 2022 v červnu, a to 3,1 %. Nejvyšší míra nezaměstnanosti v tomtéž roce byla pak v listopadu a prosinci, a to 3,7 %. Jak graf jasně ukazuje, nezaměstnanost v České republice se v roce 2022 prakticky neměnila, pohybovala se v rozmezí pouze 0,6 %, od 3,1 % do 3,7 %. Jak je tedy z grafu patrné, příliv nových pracovních sil z řad ukrajinských uprchlíků neměl vliv na míru nezaměstnanosti v České republice.

5.6 SWOT analýza bezpečnostního postavení a role České republiky v návaznosti na válku na Ukrajině

Zapojení České republiky do války na Ukrajině

Proto abych mohl zpracovat SWOT analýzu bezpečnostního postavení a roli České republiky v návaznosti na válku na Ukrajině, tedy abych mohl definovat silné stránky, slabé stránky, příležitosti a hrozby pro Českou republiku, je nutné objasnit jakým způsobem se Česká republika do války na Ukrajině zatím zapojila. Do války na Ukrajině se naše republika zapojuje hlavně v rámci koordinace s aktivitami Evropské unie. Instituce EU i jednotlivé členské státy přijaly v souvislosti s válkou na Ukrajině celou řadu opatření k řešení situace a zmírnění jejich dopadů. Přímou řízené programy EU reagují aktuálně nejen na boj samotný, ale i na dopady války, např. mechanismus civilní ochrany. Unie financuje dopravu a logistiku, jakož i budování kapacit v rámci rescEU (příloha č. 3) – systému na ochranu občanů v nouzi (např. nouzové ubytování). Jen na tento mechanismus je alokováno 1,8 miliardy eur do roku 2024. Samostatně ČR podniká i individuální kroky, můžeme zde zmínit například dodání vojenské techniky a munice (hned na začátku války schválila vláda ČR po darování 4 006 kusů dělostřelecké munice v hodnotě cca 36,6 mil. Kč, další dar v hodnotě přes 188 mil. Kč, kdy darovaný materiál byl stanoven na základě seznamu požadavků, který naše vláda obdržela od ukrajinských partnerů).

Všech 27 členských států EU zavedlo, hned po začátku války, rozsáhlou škálu opatření, různorodé druhy pomoci, ale naopak i sankcí proti ruskému agresorovi, jak bude uvedeno v následující kapitole práce.

Klíčové reakce EU na válku na Ukrajině

Evropě vojenský útok ze strany Ruska bezprostředně nehrozí. Ovšem země Evropské unie za válku na Ukrajině ponosou největší finanční náklady. Velké finanční prostředky stojí zbrojení a humanitární pomoc. Evropské země jsou zatíženy obrovskou migrací z Ukrajiny. Rekonstrukci Ukrajiny bude většinově také platit EU a bude muset kvůli agresivní politice Ruska i více zbrojit. Celkové náklady mohou pro EU představovat vysoké stovky miliard eur.

Sankce

EU doposud uvalila na Ruskou federaci deset balíčků sankcí neboli restriktivních opatření, které mají jediný cíl, a to ekonomicky ochromit Rusko, a to tím způsobem, aby nebylo schopné nadále financovat válku na Ukrajině. Součástí těchto sankcí je samozřejmě i zapojení České republiky. Do současné doby EU uvalila konkrétní sankce na ruskou vládu v oblasti finanční, obchodní, obranné, technologické a mediální. Konkrétní balíčky sankcí Evropské unie proti Ruské federaci:

1. Zmrazení aktiv 205 subjektů (včetně klíčových bank) a 1 473 fyzických osob (především ruští úředníci a elity), na které se také vztahují zákazy cestování do zemí Evropské unie či tranzitu přes země Evropské unie.
2. Uvalení dluhových a kapitálových omezení na některé ruské banky a společnosti, tato omezení se týkají i těch bank a společností, které nemusí nutně vlastnit Ruská federace ale stačí, když je vlastní jedna z 14 73 fyzických osob, které jsou na seznamu sankcí Evropské unie.
3. Zastavení transakcí s Ruskou centrální bankou a zablokování přístupu k její finanční rezervě, která se nachází v bankách na území Evropské unie.
4. Zákaz transakcí s některými ruskými státními vojensko-průmyslovými podniky.
5. Zakázání fungování 10 předních ruských finančních institucí na území Evropské unie včetně v Česku oblíbené ruské Sberbank. Do tohoto sankčního balíčku patří také odpojení Ruské federace od mezinárodního platebního systému SWIFT (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication).
6. Rozšíření kontrol vývozu zboží a technologií dvojího užití.
7. Zákaz vývozu do Ruska v leteckém, námořním a technologickém sektoru, tento zákaz se týká také dronů a luxusního zboží.
8. Zákaz dovozu oceli, lihovin, mořských plodů, zlata, asfaltu a syntetického kaučuku z Ruska.
9. Uzavření vzdušného prostoru EU, námořních přístavů a silnic pro ruská letadla, lodě a provozovatele nákladní dopravy.
10. Pozastavení vysílání devíti ruských státních sdělovacích prostředků v Evropské unii.

Energetická závislost EU na Rusku způsobila, že cílení na jeho energetický sektor bylo náročné, ale i tak se Evropská unie zaměřila i na ruský energetický sektor a byly zavedeny v platnost tyto sankce:

- Zákaz většiny dovozů ruské ropy a ropných produktů s výjimkou ropy dodávanou potrubím/ropovodem
- Zákaz služeb přepravy ropy
- Zákaz vývozu technologií na rafinaci ropy z Evropské unie do Ruské federace
- Zákaz dovozu ruského uhlí

Vojenská pomoc Evropské unie

Otázkou unijní pomoci Ukrajině v podobě dodávek vojenského materiálu a zařízení, bez nichž by napadená země nemohla dlouhodobě odolávat ruské agresi, se od započetí války intenzivně zabývá Rada EU prostřednictvím, v březnu 2021 zřízeném, fondu EPF (European Peace Facility), což je mimorozpočtový fond, který financuje činnosti EU v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky zaměřené na zachování míru, předcházení konfliktům a posilování mezinárodní bezpečnosti. Evropský mírový nástroj bude fungovat prostřednictvím misí a operací v hostitelských zemích a prostřednictvím opatření pomoci, jež mohou zahrnovat poskytování vojenského a obranného vybavení, infrastruktury a technické podpory. Tento fond sehrává při financování vojenské pomoci členských států zásadní roli. Členské státy, které pošlou vojenskou pomoc sami za sebe, se mohou následně obrátit na EPF a tato pomoc jim bude následně proplacena. O zásadním významu, který EU přisuzuje vojenské pomoci Ukrajině, svědčí i ta skutečnost, že celková částka na financování této pomoci z rozpočtu EPF se blíží již téměř polovině rozpočtu fondu na období let 2021–2027, a to 3,7 mld. eur. Dne 13. března 2023 přijala Rada EU rozhodnutí, kterým se toto navýšení uvádí do praxe a kterým se do roku 2027 zvyšuje finanční strop EPF na 7,979 miliardy eur (v běžných cenách, tj. 7 miliard eur v cenách roku 2018), čímž se zajistí, že bude možné pokrýt dodatečně finanční potřeby. Dne 20. března 2023 se Rada na společném zasedání ministrů zahraničních věcí a ministrů obrany EU dohodla na třístupňovém návrhu předloženém vysokým představitelem a komisařem Bretonem. Tento návrh nastiňuje, jak Ukrajině urychleně poskytnout dělostřeleckou municí, ať už pocházející se stávajících zásob, nebo společně pořízenou.

Finanční a další pomoc

Do března 2023 EU, její členské státy a evropské finanční instituce společně mobilizovaly 37,8 miliardy eur ve finanční a humanitární pomoci pro Ukrajinu, a to:

- 11,6 miliardy eur poskytnutých nebo garantovaných z rozpočtu EU v roce 2022
- 18 miliard eur finanční pomoci EU na rok 2023 (ve formě zvýhodněných půjček)
- 7,8 miliardy eur od členských států

Silné stránky České republiky

Česká republika má ve spojení s válkou na Ukrajině mnoho silných stránek, které vychází primárně z propojení se spojenci. Česká republika je součástí nejsilnější vojenské aliance na světě NATO (North Atlantic Treaty Organization) a také Evropské unie, jež je, pokud bychom spojili ekonomiku všech jejich 27 členských států, třetí nejsilnější ekonomikou na světě po Spojených státech amerických a Čínské lidové republice. Důležité je vzít v úvahu tu skutečnost, že Česká republika přímo nesousedí s Ukrajinou ani s Ruskou federací a je ze všech stran obklopena spojenci, což jí dodává určitou míru bezpečí, vzhledem k tomu, že jakýkoliv konvenční útok, který by na Českou republiku směřoval, by musel projít nejdřív přes území jejích spojenců.

NATO (North Atlantic Treaty Organization)

NATO je vojenská aliance založená tzv. Severoatlantickou smlouvou (nazývaná někdy též Washingtonská smlouva) ze 4. dubna 1949, která se snažila vytvořit protiváhu Sovětskému svazu po 2. světové válce. Hlavní nástroj NATO je vyjádřen v tzv. článku 5 Severoatlantické smlouvy, ve kterém se signatáři shodují, že ozbrojený útok proti jednomu nebo více členských států NATO se považuje za útok proti všem. V článku 5 je uvedeno, že členské státy souhlasí s tím, že pokud dojde k takovému ozbrojenému útoku, každý z nich pomůže straně nebo stranám takto napadeným neprodleně a ve shodě s ostatními stranami, takovou akcí, kterou považuje za nezbytnou, včetně použití ozbrojené síly k obnovení a udržení bezpečnosti.

Evropská unie

Evropská unie je mezinárodní organizace zahrnující 27 evropských zemí a řídící se společnou hospodářskou, sociální a bezpečnostní politikou. EU byla původně omezená pouze na členské země v západní Evropě, ale na počátku 21. století podnikla mohutnou expanzi do střední a východní Evropy.

Výhodná geografická pozice

Česká republika je ze všech stran obklopena svými spojenci a je tudíž nepravděpodobné, že by její území bylo přímo postiženo konvenční válkou, jakýkoliv potencionální útočník, by se musel nejdřív dostat přes území spojenců České republiky.

Koordinovaný postup se svými spojenci

Česká republika koordinuje svoje kroky, co se týče války na Ukrajině se svými spojenci. Tudíž opatření, pomoc, sankce a další kroky, které jsou podnikány ze strany České republiky, co se týče války na Ukrajině, se odehrávají v těsné spolupráci s dalšími státy a mají tak mnohem větší účinek/váhu než pokud, by je Česká republika podnikala sama za sebe.

Rozsáhlá mezinárodní pomoc

Zatímco Ukrajinu podporuje kromě České republiky dalších 140 zemí světa, tak Rusko nějakým způsobem, ať už politicky či dodávkami zbraní a dalšího materiálu podporují pouze 4 země, a to Bělorusko, Eritrea, Severní Korea a Sýrie.

Slabé stránky České republiky

V této kapitole si definuji slabé stránky České republice a tím i celé Evropské unie ve spojení s válečným konfliktem na Ukrajině. Je důležité zdůraznit, že slabé stránky Evropské unie jsou zároveň i slabé stránky České republiky, a to hlavně s ohledem na vysokou ekonomickou provázanost v rámci Evropské unie, kde události v jedné zemi ovlivňují do jisté míry i ostatní členské státy, a i vzhledem ke společnému postupu zemí EU během konfliktu na Ukrajině.

Nákup fosilních paliv a plynu z Ruské federace

V březnu roku 2022 byla schválena tzv. Versailleská deklarace, v rámci, které se vedoucí představitelé 27 členských států EU dohodli na co nejrychlejší ukončení závislosti EU na ruských fosilních palivech. Ve dnech 30. – 31. května 2022 se Evropská rada dohodla na zákazu téměř 90 % veškerého dovozu ruské ropy do konce roku 2022 s dočasnou výjimkou pro ropu dodávanou ropovodem. To je velké potencionální riziko pro Českou republiku, a to hlavně z toho důvodu, že před válkou na Ukrajině dovážela Česká republika z Ruska téměř 50 % (48,8 % v roce 2021) spotřeby ropy a ropných produktů, u plynu je toto číslo ještě větší a to dokonce 2/3 (66 % v roce 2021) své roční spotřeby.

Vysoké ceny energií

Z důvodu války na Ukrajině jsme byly svědky prudkého nárůstu cen energií v České republice a celé EU, podle ČSÚ ceny elektřiny meziročně vzrostly v ČR o 36,4 %. Ceny energií se začaly snižovat až koncem roku 2022, a to i díky zásahu ze strany EU. Dne 19. prosince 2022 se ministři členských států EU dohodli na nových pravidlech pro zavedení mechanismu korekce trhu. Hlavním účelem tohoto mechanismu je zabránění nadměrně vysokých cen energií, které byly způsobeny válkou na Ukrajině. Dalším jeho účelem je také zajištění stabilních dodávek energií se zřetelem hlavně na dodávky zemního plynu. V Evropě jsme byly svědkem prudkého nárůstu cen plynu, která ale nereflektovaly ceny na světovém trhu, těmto a podobným neoprávněným nárůstům má tento mechanismus zabránit.

Cenová dostupnost potravin a krmiv

Dostupnost některých druhů potravin, krmiv a hnojiv není pro Českou republiku zásadní problém, a to i díky společné zemědělské politice Evropské unie. V produkci potravin, je Evropská unie relativně soběstačná. Je pravděpodobné, že výpadek dovozu některých potravin, krmiv a hnojiv nejen z Ukrajiny ale i z Ruska a Běloruska, dokáže EU díky svému jednotnému trhu překonat. Nicméně snížení dovozu kukuřice, pšenice, řepkového, slunečnicového oleje a dalších potravin z Ukrajiny má dopad nejen na ceny krmiv, ale i na celý potravinářský průmysl v EU a tím i v ČR. Vzhledem k vysokým tržním cenám a inflačním trendům vyplývajícím z války na Ukrajině zůstává hlavním problémem v ČR cenová dostupnost některých potravin, problematické je i nahrazení výpadků v dodavatelských řetězcích.

Uprchlická krize

V České republice se podle nejnovějších údajů Ministerstva vnitra z dubna 2023 nachází 325 tisíc ukrajinských uprchlíků. Co se týče počtu přiznané ochrany, v tom je z celé EU Česká republika na třetím místě po Polsku a Německu, a to konkrétně na základě dříve uvedených údajů z Ministerstva vnitra s přibližně 500 tisíci případy přiznané dočasné ochrany. Jak je tedy patrné z konkrétních čísel i z vyjádření oficiálních institucí, část ukrajinských uprchlíků již Českou republiku opustila, avšak stále jich zde zůstává značné množství.

Zranitelnost vůči kybernetickým útokům

Útočníci podporovaní ruskou vládou se ji několikrát zapojili do úsilí o získání rozhodující válečné výhody v kybernetickém prostoru, často se smíšenými výsledky. Útočníci podporovaní ruskou vládou zintenzívnili kybernetické operace od roku 2021 během přípravy na invazi na Ukrajinu. V roce 2022 Rusko zvýšilo cílení na uživatele na Ukrajině o 250 % ve srovnání s rokem 2020. Cílení na uživatele v zemích NATO včetně České republiky se ve stejném období zvýšilo mezi roky 2020 a 2021 o více než 300 %.

Velké výdaje ze státního rozpočtu

Největší výdaje z českého státního rozpočtu připadly na zvládnutí ukrajinské uprchlické krize. Mluvčí ministerstva financí ČR Stefan Fous sdělil v únoru roku 2023, že Českou republiku stála uprchlická krize za jeden rok války kolem 25 miliard Kč, do této částky se počítají pouze přímé výdaje státu na uprchlickou krizi.

Příležitosti České republiky

Ukrajina úspěšně čelí pokračující ruské invazi, ukrajinské úspěchy jsou však často líčeny jako silně závislé na západní vojenské a ekonomické podpoře. Tento vztah však není tak jednostranný, jak by se mohlo na první pohled zdát. Západní podpora byla a do jisté míry stále je skutečně zásadní pro Ukrajinu při její obraně, ale demokratický svět také sklízí širokou škálu výhod z podpory ukrajinského válečného úsilí. Kritici západní podpory Ukrajině mají tendenci nahlížet na tuto pomoc jednorozměrnou optikou. Vidí pouze náklady a rizika, přičemž ignorují řadu zjevných příležitostí.

Oslabení Ruské federace

Ukrajina svou obrannou strategií neustále ničí a oslabuje vojenský potenciál Ruské federace. To dramaticky snižuje hrozbu pro východní křídlo NATO, tudíž se tím zvětšuje také bezpečnost pro Českou republiku. Časem by to mělo západnímu světu umožnit zaměřit svou pozornost na Čínu, která se pro západní země (dále jen Západ) stává čím dál tím větší hrozbou. Porážka na Ukrajině by vyřadila Rusko z řad světových vojenských supervelmocí a nechala Moskvu čelit řadě problémů a dlouhých let obnovy, než by mohla znovu ohrozit sousední regiony. Zásadní je, že podporou Ukrajiny je Západ (západní země), včetně České republiky, schopen dramaticky snížit vojenský potenciál Ruska, aniž by nasadil vlastní vojáky nebo utrpěl ztráty. To dává České republice příležitost soustředit se na jiné vzrůstající ohrožení.

Posílení NATO a pozice Západu ve světě

Mezinárodní reakce na ruskou invazi na Ukrajinu také přetvořila geopolitickou dění daleko od bojiště. Od února 2022 znovu oživila Západ jako politickou sílu. Válka dala NATO obnovený účel a přinesla další rozšiřování vojenské aliance ve Skandinávii s žádostmi o členství od Švédska a Finska. Finsko bylo v dubnu 2023 jako 31. země přijata do NATO. Prezident USA při této příležitosti prohlásil, že dnes jsme jednotnější než kdykoliv předtím. K tomu též uvedl premiér ČR Petr Fiala, že vstup Finska do NATO je historický krok pro bezpečnost Evropy a podle ministra zahraničí České republiky Jana Lipavského ruský prezident Vladimir Putin Finsku ukázal, že neutralita neznamená bezpečnost. Vzrůstající prestiže Západu ve světě může Česká republika využít i k posílení svého vlivu ve světě.

Oslabení populistických a nacionalistických hnutí v Evropě a v České republice

V důsledky války na Ukrajině a společnému cíli (nepříteli) je Evropská unie jednotnější více než kdy jindy a nyní se dá již konstatovat, že překonala dlouhotrvající krizi důvěry způsobenou vzestupem populistických nacionalistických hnutí. Vzestup různých populistických a nacionalistických hnutí se nevyhnul ani České republice, ale nacionalistické a populistické tendence byly v České republice jakožto i ve zbytku Evropské unie značně válkou utlumeny. To dává České republice příležitost oslabit tato hnutí ještě ve větší míře.

Oslabení vlivu Ruské federace v Evropě a České republice

V posledních letech jsme byly svědky narůstajícího vlivu Ruské federace nejen v České republice, ale v celé Evropské unii. tzv. hybridní válka, kterou Ruská federace vedla v celé Evropě, byla válkou na Ukrajině vážně narušena. Můžeme být stále svědky jistého vlivu Ruska nejen v Evropské unii, ale i v České republice, která má k Rusku a k Rusům tradičně silné vztahy. Vliv Ruské federace na Českou republiku potažmo na celou Evropu však od začátku války na Ukrajině značně poklesl. To dává České republice příležitost využít tuto tendenci ve společnosti a anulovat vliv Ruské federace v naší společnosti do takové míry, že nebude představovat hrozbu.

Konec energetické závislosti Evropské unie a České republiky na Ruské federaci

V energetickém sektoru válka na Ukrajině donutila Evropskou unii čelit své vysilující závislosti na ruské ropě a plynu. To výrazně zlepšilo evropskou bezpečnost a připravilo Kreml a jeho schopnost vydírat Evropu zastavením vývozu energetických surovin. Nyní se zdá již téměř jasné, že éra spolupráce evropského energetického sektoru s Kremlem se chýlí ke svému konci. To dává České republice a celé Evropské unii příležitost výrazně snížit či dokonce zcela odstranit svojí energetickou závislost na Rusku, a tudíž tím výrazně snížit politický vliv Ruské federace na dění v České republice a celé Evropě.

Modernizace a navýšení obranných a bezpečnostních kapacit v ČR

Po rozpadu Sovětského svazu měli některé státy včetně České republiky, představu, že tím končí veškeré hrozby ze stran cizích mocností na Evropské země. To mělo vliv na snížení obranných a bezpečnostních kapacit České republiky. Jak ukázal i současný konflikt na Ukrajině tyto představy byly milné. Díky tomuto uvědomění začíná Česká republika výrazně zvyšovat svoje obrané a bezpečnostní kapacity.

Modernizace energetiky a obranného průmyslu

Česká republika byla po dlouhou dobu energeticky závislá na Ruské federaci. To se s válkou na Ukrajině výrazně změnilo. Česká republika se i s celou Evropskou unií přeorientovala na jiné dodavatele energií i na jinou energetickou politiku. Díky snížení závislosti na jednom dodavateli, bude Česká republika i celá Evropská unie méně vydíratelná a méně závislá

na pouze jedné zemi a jednom dodavateli energií. Obranný průmysl bylo odvětví, které bylo po dlouhé roky v České republice přehlíženo, díky konfliktu na Ukrajině, se na toto odvětví začíná Česká republika více soustředit.

Potenciální hrozby České republiky

Válka na Ukrajině ohrožuje hospodářské oživení Evropy po celosvětové pandemii Covidu-19. Ruská invaze způsobila masivní humanitární krizi, ze země uprchlo mnoho milionů Ukrajinců. Konflikt a následné sankce narušily vývoz komodit jako jsou kovy, potraviny, ropa a plyn z regionu, což zvýšilo inflaci na takovou úroveň, která nemá v České republice potažmo celé Evropské unii v minulém desetiletí období. Je také důležité zmínit, že Ruská federace je jednou z nejsilnějších jaderných mocností na světě, a tudíž pokud by se z války na Ukrajině stala válka mezi NATO a Ruskou federací, měl by tento konflikt nedozírné ničivé následky nejen pro Evropu, tedy i ČR, ale i pro celý svět jako takový. Je třeba si uvědomit, jak prohlásil prezident ČR Petr Pavel, že Rusko je nyní velmocí pouze ve vlastnictví jaderných zbraní. Tohoto potenciálu si je Rusko vědomo a jeho občasné vyhrožování nelze podceňovat.

Narušení společenských vazeb a homogenity společnosti

Vzhledem k působení inflace, dezinformacím a dalších vlivů, může dojít v české společnosti ke štěpení názorů. Česká společnost není jednotná, a i když česká vláda jednoznačně podporuje Ukrajinu, nemalá část české společnosti s touto pomocí nesouhlasí. Česká společnost má na válku na Ukrajině i na Ruskou federaci v mnoha případech dost odlišné názory. Je možné, že současný konflikt i s tím, jak se čím dál tím více prodlužuje a ovlivňuje Českou republiku, bude názory ve společnosti ještě více štěpit.

Konvenční válka mezi NATO a Ruskou federací

Válečný konflikt mezi NATO a Ruskem by měl pro Českou republiku nedozírné následky. Je však důležité konstatovat, že Česká republika by v takovém konfliktu nestála sama. V lednu tohoto roku během rozhovoru pro portugalský televizní kanál RTP, řekl předseda vojenského výboru NATO Rob Bauer, že NATO je připraveno na přímou konfrontaci s Ruskem. V odpovědi na otázku k této záležitosti prohlásil: „Jsme připraveni“. Bauer ale také zdůraznil

předpoklad takového nebezpečného scénáře, když řekl, že „NATO zareaguje pouze v případě, že Rusko překročí naši červenou linii, a to invazí do jednoho z členských států NATO“.

Jaderná válka mezi NATO a Ruskou federací

Jaderný konflikt mezi NATO a Ruskem je reálná hrozba. Rusko jadernými zbraněmi během války na Ukrajině pravidelně vyhrožuje a není do jisté míry jasné, jestli se týká pouhé plané výhrůžky či reálné hrozby. Kreml se však nechal několikrát slyšet, že pokud by hrozilo, že konflikt na Ukrajině prohraje, nebo při přímém zapojení kteréhokoliv členů NATO do války, bude ochoten jaderné zbraně použít. Jaderný konflikt mezi NATO a Ruskem by pro Českou republiku mohl znamenat až naprosté zhroucení země.

Jaderná energetika České republiky a závislost na ruských dodávkách paliva

Jaderné elektrárny vyrábí v České republice kolem 1/3 veškeré ročně vyrobené elektřiny, konkrétně v roce 2021 obě české jaderné elektrárny vyrobili 35 % veškeré vyrobené elektrické energie v zemi. Jaderná elektrárna Temelín má v provozu dva výrobní bloky s tlakovodními reaktory VVER 1000 typu V 320 a v Jaderné elektrárně Dukovany jsou celkem ve dvou dvojblocích instalovány celkem čtyři tlakovodní reaktory typu VVER 440 model V 213. Problém pro Českou republiku je však ten, že jaderné reaktory v elektrárně Temelín i Dukovany používají ke svému provozu palivo typu TVSA-T a TVSA-T mod. 1 od ruské firmy AO TVEL. Toto palivo produkuje pouze Ruská federace, a to konkrétně již zmíněná společnost AO TVEL, která patří do ruského státního holdingu Rosatom. Zatímco u jaderné elektrárny Temelín existuje hned několik alternativních možností, na jaké palivo by mohla jaderná elektrárna fungovat a česká vláda se již dohodla s americkou společností Westinghouse a francouzskou společností Framatome o dodávkách paliva pro Jadernou elektrárnu Temelín, u Jaderné elektrárny Dukovany žádná alternativa neexistuje. Jaderná elektrárna Dukovany ročně vyrobí 14 TWh (terawatt-hodina) elektrické energie, což představuje asi 20 % z celkové spotřeby elektřiny v České republice a jak bylo již zmíněno, je zcela závislá na dodávkách paliva z Ruské federace. Ruská společnost AO TVEL má uzavřenou smlouvu na dodávkách paliva až do konce životnosti Jaderné elektrárny Dukovany. Jelikož jsme ale během války na Ukrajině byly svědky již několika porušení smluv ze strany ruských státních společností, musíme počítat s tím, že je možné, že smlouvu poruší a přestane i přes uzavřenou smlouvu palivo dodávat.

Nedostatek hnojiv

Co se týče syntetických hnojiv, tak společná produkce Ruska, Běloruska a Ukrajiny vyráběla 37 % světových hnojiv na bázi draslíku, 17 % světových hnojiv na bázi dusíku a 14 % světových hnojiv na bázi fosforu. Největším odběrateli produkce z těchto tří zemí byla Evropská unie včetně České republiky. Podle dat evropské asociace výrobců minerálních hnojiv Fertilizers Europe vyprodukuje Evropa zhruba sedm procent světové výroby hnojiv. Začátkem války na Ukrajině se prakticky veškeré dodávky hnojiv z Ruska a Běloruska, které kvůli sankcím do EU zastavily vývoz do unijních zemí, to způsobilo nedostatek hnojiv v České republice i v celé Evropské unii a tím enormní zvýšení ceny. Cena výroby hnojiv se odvíjí od ceny plynu, a ta též extrémně vzrostla. Jedinou alternativou plynu jsou nyní jen dražší dodávky LNG, norského plynu nebo výroba biometanu. Výroba hnojiv v EU tak bude minimálně ze střednědobého hlediska i z tohoto důvodu nákladnější, a to za situace, kdy Evropa produkuje necelých 17 milionů tun hnojiv (7 % celosvětové produkce).

Nedostatek neonu

Na Ukrajině se před válkou vyrábělo kolem 50 % světové produkce neonu polovodičové kvality. Neon vzniká jako vedlejší produkt ruského ocelářství, následně se zpracovává a čistí. Neon polovodičové kvality je důležitý pro lasery používané k výrobě integrovaných obvodů, jež jsou základem veškerých moderních technologií. Nedostatek čipů na trhu způsobila již pandemie koronaviru, která mimo jiné zvýšila poptávku po spotřební elektrotechnice, mobilních telefonech, laptotech a později i automobilech a již tehdy vzrostla cena neonu o 500 %. Výpadek produkce neonu v souvislosti s uzavřením továren v Oděse a Mariupolu je citelný na světových trzích a způsobil značné problémy i řadě tuzemských výrobců jako například automobilce Škoda auto nejen cenou, ale i nedostupností.

**Tabulka č. 16 SWOT analýza bezpečnostního postavení
a role České republiky v návaznosti na válku na Ukrajině**

SWOT analýza bezpečnostního postavení a role České republiky v návaznosti na válku na Ukrajině	
<p>SILNÉ STRÁNKY</p> <ul style="list-style-type: none"> • ČR je součástí NATO a může tak využít kolektivní ochranu aliance • Členství v EU zajišťuje ČR využití společné hospodářské, sociální a bezpečnostní politiky • ČR má výhodnou geografickou pozici, je obklopena spojenci • ČR koordinuje svoje kroky se svými spojenci, její kroky jsou tak více efektivní • ČR je součástí koalice mnoha zemí, které mají stejný cíl 	<p>SLABÉ STRÁNKY</p> <ul style="list-style-type: none"> • ČR byla donedávna závislá na nákupu fosilních paliv a plynu z Ruska • Kvůli válce na Ukrajině výrazně vzrostly ceny energií pro koncové zákazníky v ČR • Vlivem války na Ukrajině se výrazně zvýšila cena potravin a krmiv v ČR • Kvůli válce na Ukrajině přišlo do ČR několik stovek tisíc ukrajinských uprchlíků • ČR je do jisté míry zranitelná kybernetickými útoky z Ruska • Jedním z následků války na Ukrajině jsou nečekaně vysoké výdaje ze státního rozpočtu ČR
<p>PŘÍLEŽITOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> • Je pravděpodobné, že válka na Ukrajině oslabí Rusko jak ekonomicky, tak politicky, to umožní soustředit se ČR a jejím spojencům na jiné hrozby • Vlivem války posílí pozice NATO, EU a Západu ve světě, to umožní využít ČR nové možnosti z toho plynoucí • Vlivem války na Ukrajině bude oslaben vliv Ruska v ČR 	<p>HROZBY</p> <ul style="list-style-type: none"> • Narušení společenských vazeb a homogenity společnosti v souvislosti s válkou na Ukrajině • Z války mezi Ukrajinou a Ruskem se může stát válka mezi Ruskem a NATO, což by zapříčinilo přímé zapojení ČR do tohoto konfliktu • Rusko vlastní značné množství jaderných zbraní a již několikrát proklamovalo, že je ochotná je použít,

<ul style="list-style-type: none"> • Vlivem války na Ukrajině a změnou mezinárodní situace se může ČR zbavit jakékoliv energetické závislosti na Rusku • Modernizace a navýšení obranných a bezpečnostních kapacit v ČR • Modernizace energetiky a obranného průmyslu 	<p>případná jaderná válka ohrožuje samotnou existenci ČR</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jedna ze dvou českých jaderných elektráren, jaderná elektrárna Dukovany, je závislá na dodávkách jaderného paliva z Ruské federace • Většina syntetických hnojiv používaných v ČR před válkou na Ukrajině pocházela z Ukrajiny a Ruské federace • Na Ukrajině se před válkou vyrábělo kolem 50 % světové produkce neonu polovodičové kvality, vlivem války tato výroba téměř zcela ustala, hrozí nedostatek této suroviny v ČR
--	---

Zdroj: Vlastní výzkum

Vyhodnocení SWOT analýzy bezpečnostního postavení a role České republiky návaznosti na válku na Ukrajině

Ze SWOT analýzy bezpečnostního postavení a role České republiky v návaznosti na válku na Ukrajině vyplývá, že Česká republika je v relativně dobré pozici. Je součástí nejsilnější vojenské aliance světa a je jedním ze členských států Evropské unie, což ČR poskytuje celou řadu výhod. I když ČR svými kroky jednoznačně podporuje Ukrajinu, do války se přímo nezapojuje. Kroky, které jsou ze strany ČR podnikány, jsou navíc koordinovány s dalšími zeměmi, které mají stejný cíl jako Česká republika. Díky této široké spolupráci jsou záležitosti, které ČR podniká, mnohem efektivnější. Slabou stránkou České republiky v návaznosti na krizi způsobenou válkou na Ukrajině je cenová nedostupnost některých surovin a produktů. Dalším výrazným faktorem je uprchlická krize, kdy se na území ČR nachází několik stovek tisíc cizích státních příslušníků. V neposlední řadě je důležité zmínit kybernetické útoky, které jsou ze strany Ruska podnikány na České instituce a společnosti jako pomsta za to, že Česká republika podporuje Ukrajinu. Žádná situace není černobílá a podobně je to i s krizí v ČR

vyvolanou válkou na Ukrajině, která díky svému působení nabízí České republice i celou řadu nových příležitostí. Rusko se jasně ukázalo jako agresor a narušilo tak svojí pozici, kterou se snažilo pomocí hybridní války v ČR celé dlouhé roky budovat. Této příležitosti může ČR využít a oslabit tak vliv Ruské federace na Českou republiku, hlavně pak na některé její obyvatele. Někteří obyvatelé i představitelé ČR žili v několika minulých desetiletích v iluzi naprostého bezpečí České republiky, to se s vypuknutím války na Ukrajině ukázalo jako naprosto mylná představa. Díky tomu může ČR modernizovat a navýšit některé své obranné a bezpečnostních kapacity, které byly řadu minulých let zanedbávány. Mezi některé nové i staronové hrozby pro Českou republiku vzhledem ke krizi, kterou způsobila válka na Ukrajině, patří hlavně reálná hrozba vypuknutí války mezi NATO a Ruskem, narušení společenských vazeb a homogenity společnosti v souvislosti s válkou na Ukrajině a nedostatku některých konkrétních komodit jako například jaderného paliva či některých vybraných syntetických hnojiv či neonu polovodičové kvality.

6 DISKUZE

Ve své diplomové práci jsem se zabýval tématem konfliktu na Ukrajině a jeho vlivu na bezpečnostní situaci v České republice. Na základě výzkumu se lze ztotožnit s názorem Václava Klause (2022), který řekl, že největší obětí ruské agrese je teď nesporně Ukrajina, ale nebude rozhodně sama. Válka na Ukrajině byla a stále je v posledním roce ústředním tématem jak ve společnosti, tak i v médiích, a to nejen u nás, ale také v zahraničí, a to i v zemích, kde se jich přímé následky konfliktu netýkají. Problém, se kterým jsem se potýkal po celou dobu zpracování mé diplomové práce, nebyl nedostatek informací, ale ověření jejich pravdivosti. Na základě nabytých zkušeností k této problematice se ztotožňuji s autorem Petrem Horkým (2022), že ve válce se práce s informacemi a také jejich pozměňování stávají dalšími z užitých zbraní. A není to žádná novinka během války na Ukrajině, je tomu tak v každém válečném konfliktu. Jen v posledních desítkách let tento informační boj získává na intenzitě a také vlivu. Nelze se než ztotožnit s ukrajinským vědeckým pracovníkem z Národní univerzity Konstantinem Sigovem (2023), který píše, že za svého dlouhého trvání měla Evropa nebezpečné nepřátele a dodnes jich nebylo, což je těžké si připustit bez pocitu úzkosti. Žádný nepřítel však nevynaložil tolik peněz a komunikačních technologií jako současné Rusko, aby znetvořil smysl slova „Evropa“ i to, co Evropa znamená v představách svých obyvatel. Analýza „hybridní války“, kterou vede Kreml a jejímž cílem je rozdělit evropské obyvatele a oslabit jejich země, by byla samostatným tématem. V situaci současné krize se pro Evropu stává čím dál naléhavější o sobě znovu přemýšlet a znovu si uvědomit vlastní smysl. K tomuto zamyšlení lze jen dodat větu z projevu Oleny Zelenské, který přednesla 10. září 2022 na konferenci fóra Jaltské evropské strategie, kdy řekla, že největší ukrajinskou kolektivní chybou byla víra, že kruté experimenty dvacátého století skončily s novým tisíciletím. Přecenili jsme moc kalendáře, věřili jsme, že přelom století nějak automaticky přinese osvícení. A také nelze než souhlasit se slovy, které pronesl prezident Ukrajiny Volodymyr Zelenskyj při projevu k ukrajinskému Dni památky a usmíření dne 8. května 2022 v Borodance: „Na Ukrajině došlo ke krvavé obnově nacismu, k rekonstrukci starých myšlenek, činů, slov a symbolů. K rekonstrukci jeho zvěrstev a pokusů vdechnout zlu nějaký legitimní účel“. Je důležité v tomto kontextu ještě zmínit tu skutečnost, kterou uvádí Zdeněk Kříž (2023), že Rusko je od rozpadu SSSR mocností na sestupu, snižuje se podíl obyvatelstva Ruska na světové populaci i podíl Ruska na světové ekonomice. Kříž uvádí fakt, který mrazí, a to ten, že v Rusku zbyl pouze jeden materiální zdroj moci, který z něj činí velmoc, a tím je vojenská síla.

V České republice není Rusko přítomno vojensky, ale jak říká k bezpečnostní situaci současný prezident České republiky Petr Pavel (2022): „Informace jsou zcela nepochybně zbraň, nezabíjí přímo jako kulka, ale může páchat škody, které jsou mnohdy rozsáhlejší než kulka. I proto Rusko v dnešní době tak intenzivně používá informační, nebo spíš dezinformační operace a kybernetické útoky, což je součást arzenálu, který se dnes pro Rusko ukazuje jako velice efektivní nástroj v soupeření se Západem. Jinými slovy, znejistí všechny jistoty, které kdy platily, znevěrohodní všechny zdroje, vnáší různé emoce a spiklenecké teorie do veřejné debaty a v rámci toho ovlivňuje část veřejného mínění ve svůj prospěch, tohle Rusko dělá ve většině západních zemí“. Slova prezidenta republiky jsou podpořena i čísly, kdy Národní úřad pro kybernetickou bezpečnost (NÚKIB) zaznamenává od začátku roku houstnoucí počet incidentů, útoků na naše veřejné instituce. Poslední vydaná zpráva úřadu shrnuje měsíc březen 2023 a jeho závěr je jednoznačný – tento měsíc se co do počtu kybernetických incidentů evidovaných NÚKIB stal rekordním měsícem. V nárůstu počtu incidentů má největší vinu ruskojazyčná hacktivistická skupina No-Name057(16), která se podepsala na více jak třetině evidovaných útoků a která se k útokům sama přihlásila s vysvětlením, že jde o odvetnou akci za české kroky podporující Ukrajinu, například za dodávky zbraní. (MF Dnes, Kyberútok na Česko jako ruská pomsta ze dne 09.05.2023). Výše uvedené vyjádření prezidenta České republiky Petra Pavla koresponduje s výzkumnou částí mé diplomové práce, kdy jsem zjistil studiem zdrojů a výpověďmi komunikačních partnerů, že Česká republika není ohrožena přímým vojenským působením Ruské federace, ale lze konstatovat, že jsme zasaženi hybridní válkou a humanitární krizí. Někteří respondenti k otázce bezpečnosti však vyjádřili své obavy plynoucí z té skutečnosti, že na území republiky přišly statisíce lidí a s tím může souviset možné ohrožení bezpečnosti, nicméně jak je zřejmé z dostupných dat, je ohrožení bezpečnosti přílivem uprchlické vlny minimální, ale je to dlouhodobá záležitost, zatím nemůžeme predikovat, kolik uprchlíků se vrátí zpět do vlasti a kolik jich u nás začne nový život. Někteří respondenti se nicméně vyjádřili k této skutečnosti tak, že mezi nově příchozími uprchlíky mohou být i osoby, kteří měli problém se zákonem. Jak v rozhovorech vypověděli respondenti z Policie České republiky o současné situaci, že nejdříve jsme si na území republiky pustili velké množství cizích osob a teprve následně jsme zjišťovali, zda mezi nimi nejsou osoby, u nichž bylo činností bezpečnostních orgánů zjištěno spáchání nějakého trestného činu v minulosti, někteří příchozí neměli doklady žádné, jiní byli registrováni v různých zemích Evropy, tato situace byla a je intenzivně řešena a může vyústit například i v neprodloužení dočasné ochrany. V krizové situaci, která nastala v únoru 2022, jinak situaci řešit nebylo možné, tam šlo o urgentní pomoc lidem v nouzi. Jak vypověděli komunikační partneři, celá současná situace

se neprojeví z hlediska bezpečnosti hned, ale je to dle jejich vyjádření „běh na dlouhou trať“. V současné době není jasné, kolik Ukrajinců zde nakonec zůstane a začlení nebo nezačlení se do společnosti a kolik se jich, po stabilizaci situace v jejich vlasti, rozhodne odejít zpět nebo do jiné evropské země. Respondenti jsou přesvědčeni i o tom, že Ukrajinci mohou naši zemi obohatit i tím, že nemají problém začlenit se do pracovního procesu, není zde nepřekonatelná jazyková bariéra a mnohdy tak vyplní volná pracovní místa, která se nedaří zaměstnavatelům dlouhodobě obsadit.

Ve druhé výzkumné otázce jsem se zabýval tou skutečností, jak současná situace ovlivňuje činnost Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje v Českých Budějovicích. Je třeba uvést, že oblast krizového řízení je především zaměřena na realizaci a požadavky ke zpracování dokumentace připravenosti na řešení krizových situací. Krizová připravenost v sobě vedle připravenosti havarijní, zahrnuje i plnění úkolů v mnoha oblastech života společnosti, kdy nedílnou součástí je plnění úkolů na úseku ochrany veřejného pořádku a bezpečnosti a eliminace negativních dopadů vzniklých rizik, v těchto oblastech se prolínají působnosti mnoha dalších resortů. Jak bych shrnul své získané teoretické znalosti, dá se tedy ve stručnosti říci, že krizové řízení je souhrn řídicích činností krizového řízení zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik a plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s přípravou na krizové situace a jejich řešením. Širokou problematiku krizového řízení upravuje rozsáhlá mezinárodní i národní legislativa. Svou odbornou praxi v rámci 1. ročníku studia na ČVUT oboru Civilní a nouzové plánování jsem absolvoval v době, kdy oddělení krizového řízení veškerou svou činnost podřídilo řešení uprchlické krize. Bylo nutné zpracovávat pouze neodkladné administrativní záležitosti a prioritou bylo především organizační zvládnutí situace, před kterou byli všichni zaměstnanci postaveni ze dne na den. V koordinaci s krizovým štábem a mnoha dalšími dotčenými subjekty bylo nutné se postarat o ukrajinské uprchlíky od vstupu do Krajského asistenčního centra pomoci Ukrajině až po jejich odvoz do ubytovacích kapacit. KACPU bylo v Jihočeském kraji zřízeno pár dní od začátku války, a to 2. března 2022 na letišti v Plané u Českých Budějovic v době nouzového stavu vyhlášeného vládou České republiky pro rychlé a efektivní zvládnutí uprchlické vlny vyvolané invazí ruských vojsk na Ukrajinu. Od zahájení provozu KACPU udělili jeho pracovníci téměř 19 000 víz strpění nebo dočasné ochrany a provedli více než 12 000 dalších úkonů, které souvisely s nutnou administrativou. Každý Ukrajinec, který chtěl přechodně či dlouhodobě zůstat v České republice se musel nejdříve nahlásit na KACPU, a to do 3 dnů od svého příjezdu do ČR. Tam vyřídil vše potřebné, od registrace cizince k pobytu,

po speciální víza, zdravotní pojištění, ubytování a pokud byla potřeba, tak mohl využít i psychologickou pomoc. Postupem času se služby centra podle aktuální potřeby měnily a rozšiřovaly také o služby bankovního sektoru, úřadu práce nebo mobilních operátorů. V červnu 2022 se začaly vyřizovat na KACPU i další vedlejší úkony jako například změny adresy ubytování, vzdání se dočasné ochrany, duplikáty víz, ověření povolení k pobytu a další související administrativní úkony. Na chodu centra se podílelo velké množství pracovníků krajského úřadu, nejen pracovníci oddělení krizového řízení, značný počet příslušníků policie, hasičského záchranného sboru, pracovníků úřadu práce, Všeobecné zdravotní pojišťovny, neziskových organizací, tlumočnicků i dobrovolníků. V počátcích krize, jak jsem zjistil při rozhovorech a ze svých přímých účastí v KACPU, zde denně pracovalo 50–60 osob nutných k zajištění chodu centra a bezproblémovému vyřizování všech potřebných formalit nutných k legalizaci pobytu Ukrajinců na našem území. Jak jsem zjistil při rozhovorech s komunikačními partnery z oddělení krizového řízení, bez této spolupráce a koordinace všech přítomných složek by nefungovalo zajištění zvládnutí migrační vlny, kdy následně jihočeské asistenční centrum bylo prezentováno i v Bruselu jako vzorový příklad centra pomoci. Z výše sdělených informací vyplynula při rozhovorech s komunikačními partnery ta skutečnost, že zaměstnancům oddělení krizového řízení se změnila běžná pracovní náplň vzhledem ke vzniklé situaci maximálně. Ze dne na den bylo nutné řešit příliv ukrajinských uprchlíků a postarat se o ně od prvotní registrace až po získání ubytování. Z hlediska logistiky bylo velmi náročné zkoordinovat vše tak, aby řetězec návazných aktivit fungoval a okamžitě se reagovalo na nové krizové situace. Bylo nezbytné zkoordinovat veškeré zúčastněné složky a potřeby kraje přenést na stát směrem k Ústřednímu krizovému štábu a Národnímu centru pomoci Ukrajinců. A též naopak by uvítali zaměstnanci krizového řízení do budoucna, kdy by stát měl svou přenesenou působnost, když předá povinnosti hejtmanům, specifikoval přesné zadání, kdo a jakým způsobem danou povinnost zabezpečí. Je třeba nastavit pravidla mezi samosprávou a státní správou v takových krizových situacích, kdy dle zákona má jiné pravomoci kraj v době nouzového stavu a jiné, kdy nouzový stav skončí, tak v této situaci, která se změní během několika dnů či týdnů je mnohdy velmi složité změnit nastavené mantinely. Jak se vyjádřili mnozí respondenti, uvítali by nastavení systému shora, aby i jednotlivé kraje řešili situaci stejným způsobem pouze s ohledem na místní podmínky, ale nikoliv zásadně jinak. Jsem přesvědčen o tom, že tím, že od 1. dubna 2023 přechází koordinace činností a provoz KACPU pod Ministerstvo vnitra ČR, tak po více než roce se budou moci zaměstnanci oddělení krizového řízení vrátit ke své standardní náplni práce a běžné agendě obohaceni o zkušenosti, které získali při řešení migrační krize. Komunikační partneři jsou přesvědčeni o tom,

že až s odstupem času dojde k vyhodnocení migrační vlny z různých hledisek, bude zcela evidentní, v jaké oblasti ještě optimalizovat organizaci takovéto krizové situace tak, aby pomoc byla maximálně efektivní a získané know-how bylo plně využito. S tímto pohledem souvisela i má další výzkumná otázka, která byla respondentům položena, a to otázka dostatečnosti či nedostatečnosti poskytnuté nutné pomoci. Zde se komunikační partneři shodli na tom, že situace se vyvíjela v čase. V začátku nejsilnější migrační vlny se nastavila pravidla, která byla adekvátní vzniklé krizové situaci a nabídnutá pomoc byla maximálně využita potřebnými. V průběhu času začalo být zřejmé, že jak u nás, tak v jiných zemích Evropy, docházelo k situacím, kdy si jedinec zažádal o pomoc v několika státech najednou. Tento způsob humanitární turistiky samozřejmě nesmí být podporován a je to opět otázka získávaných zkušeností a propojení evidenčních systémů ověřování osob s okolními evropskými registry. Respondenti též poukázali na skutečnost, že přicházeli i lidé, kteří mají bydliště kousek od slovenských hranic, kde se nebojovalo a nedá se říci, že by nutně potřebovali neodkladnou humanitární pomoc. Komunikační partneři nehovořili přímo o zneužívání pomoci, pouze o využití systému, který jim to umožnil. Nicméně se do KACPU dostávali i lidé, kteří měli maďarské pasy nebo neměli vůbec žádné doklady, mluvili pouze maďarsky a dožadovali se humanitárních dávek, přestože na ně neměli nárok. Bylo těžké vysvětlit běžencům s maďarským občanstvím, kteří měli maďarské pasy a kteří podle společných pravidel EU nemají nárok na pomoc v Česku, že by měli žádat o pomoc v Maďarsku, stejná situace se týká uprchlíků, kteří mají mimo ukrajinského ještě další pas, šlo například o uprchlíky s polským občanstvím, tito občané jiných států Evropské unie mají zde umožněn volný pohyb. Těchto osob nebyl velký počet, ale řešení jejich situace zabralo mnoho času a sil. Řešení humanitárních dávek si řešil každý evropský stát po svém a například v Polsku, Německu a Rakousku bylo opakované získávání finanční podpory podmíněno splněním různých podmínek např. do určité doby bylo povinností zapojit se do pracovního procesu či se finanční částky nedávaly uprchlíkům, ale jejich ubytovatelům a ti se o příchodí měli povinnost postarat, každý stát si stanovil svá pravidla. Dle respondentů by se měla sjednotit pravidla při poskytování pomoci, aby nedocházelo k tomu, že uprchlík vyčerpá v jedné zemi humanitární pomoc a pokračuje do země jiné. Zcela jistě by neměli příchodí získávat výhodnější podmínky při poskytování služeb než čeští občané. Jednostranně nevýhodné situace by mohly ve společnosti narušit sociální smír, pokud by toto nastávalo ve velké míře. Komunikační partneři se shodují na tom, že celá situace byla a je velmi komplikovanou záležitostí a tyto, z celkového pohledu drobné nuance, nemohou zastínit ten fakt, že se hromadná migrační vlna a problematika s ní spojená do současné doby zvládla, jak nejlépe to bylo za daných podmínek a okolností možné.

7 ZÁVĚR

Pro svou diplomovou práci jsem si zvolil téma konfliktu na Ukrajině a jeho vliv na změnu bezpečnostní situace v České republice. Jedním z cílů práce, které mi pomohli získat odpovědi na otázky týkající se vlivu konfliktu na Ukrajině na bezpečnostní situaci v České republice, bylo vyhodnocení polostrukturovaných rozhovorů se členy krizového štábu Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje v Českých Budějovicích a s příslušníky Policie ČR a Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje a následná analýza získaných dat. Zároveň jsem se zaměřil i na analýzu dopadů války na oblast vzdělání, ekonomiky a zaměstnanosti v České republice a v neposlední řadě jsem vyhotovit SWOT analýzu bezpečnostního postavení a roli České republiky v návaznosti na válku na Ukrajině. Pro získání potřebných dat od komunikačních partnerů jsem použil metodu kvalitativního výzkumu, pro který je charakteristické prvotní určení výzkumného tématu a na základě něj určení výzkumných otázek. Pro sběr informací jsem využil techniku osobního rozhovoru, při kterém jsem komunikačním partnerům pokládal cílené otázky.

Z dostupných zdrojů a analýzy získaných dat v rámci výzkumné části práce vyplynula ta skutečnost, že válka mezi NATO a Ruskou federací se nyní nedá zcela vyloučit, ale tato konfrontace sil není v zájmu ani jedné ze stran. Vzhledem k tomu, že Česká republika nesousedí přímo s Ukrajinou ani s Ruskou federací a je ze všech stran obklopena spojenci, může těžit z této výhodné geografické pozice. Česká republika je součástí NATO a využívá tak kolektivní ochranu aliance, se kterou též koordinuje své další kroky.

Česká republika je z ruské strany napadána stále častějšími kybernetickými incidenty, dle Národního úřadu pro kybernetickou bezpečnost se tyto útoky většinou obejdou bez závažnějších dopadů, nicméně nelze do budoucna tento způsob boje podceňovat a je nutné se na něj neustále připravovat stále se zlepšujícím zabezpečením bezpečnostních systémů.

Co se týká bezpečnostní situace, lze konstatovat, že se stav registrované kriminality příchodem migrantů nezhoršil. Jak vyplývá ze získaných dat, registrovaná kriminalita v roce 2022 ve srovnání s rokem 2021 sice vzrostla, ale nemá na to vliv příliv uprchlíků, a to i vzhledem k demografickému složení příchozích a té skutečnosti, že uprchlíci v prvních měsících migrační krize přicházeli v situaci, kdy jim šlo o život a bylo jejich prioritou získání azylu a zabezpečení základních životních potřeb. Celková kriminalita v měsících lednu a únoru 2022, tedy

před začátkem uprchlické krize, se nijak výrazně neliší oproti dubnu a květnu téhož roku, kdy uprchlická krize vrcholila. Dokonce v lednu roku 2022 byla registrovaná kriminalita vyšší než v nejméně exponovaných měsících uprchlické krize. Z rozhovorů s komunikačními partnery vyplynula ta skutečnost, že zhoršení kriminality vlivem přílivu statisíců osob, je otázka dlouhodobého horizontu, je to situace, která nemusí mít zásadní vliv na nárůst kriminality v krátkém období, které uplynulo od začátku uprchlické krize. V případě náhlého masového exodu, který nastal v prvních týdnech války, není možné žádosti o status dočasné ochrany posuzovat časově složitou „lustrací“ v ostatních evropských zemích nebo v zemi, odkud k nám každý jednotlivý uprchlík přišel, zda má či nemá problémovou minulost, na jejímž podkladě by mu byl dočasný pobyt odepřen, což by pro názornost mohlo být například spáchání válečného trestného činu nebo zločinu proti lidskosti. Žádné skutečnosti, ať už z rozhovorů s komunikačními partnery ze všech výzkumných souborů či z registrovaného počtu kriminality v ČR nenaznačují, že by válka na Ukrajině nějakým výrazným způsobem ovlivnila bezpečnost v České republice.

Vliv války na Ukrajině měl a má negativní vliv na českou ekonomiku. Na základě získaných dat lze konstatovat, že válka na Ukrajině představuje pro českou ekonomiku stagflační šok, tedy vyšší inflaci a nižší růst reálné ekonomiky. Primární dopady v inflační oblasti jsou přes ceny vstupních surovin a jejich horší dostupnosti. Jak můžeme zjistit v tabulkách a grafech, uvedených v praktické části diplomové práce, snížení hrubého domácího produktu České republiky a dramatický nárůst inflace v ČR přímo koresponduje se začátkem války na Ukrajině.

Vliv války na Ukrajině a s tím související uprchlická krize měl z dostupných dat minimální vliv na české školství. Všechny žáky a studenty, kteří o výukový proces projeví zájem, se podařilo umístit do stávajících školských kapacit, výjimkou byli pouze přípravné třídy, jejichž základním účelem byla výuka českého jazyka. Z dostupných dat vyplývá ta skutečnost, že počet ukrajinských žáků a studentů tvoří necelá tři procenta z jejich celkového počtu. Místně nastaly problémy pouze v přeplněnosti tříd, protože neexistuje systémové monitorování kapacit jednotlivých škol a případné přerozdělování žáků.

Příliv nových pracovních sil z řad ukrajinských uprchlíků neměl vliv na míru nezaměstnanosti v České republice, jak vyplývá z dostupných dat Úřadu práce. Ke konci ledna 2023 pracovalo v České republice bezmála 100 000 osob, kteří získali dočasnou ochranu, práci získala pouze polovina ekonomicky aktivních Ukrajinců a většina z nich se dříve profesně pohybovala ve vyšších kategoriích, bariérou v současné době může být i jazyková neznalost.

Při své odborné praxi jsem se setkal s ukrajinskými migranty v Krajském asistenčním centru pomoci Ukrajině a mohl tak propojit své teoretické znalosti získané studiem v oblasti krizového řízení s praktickými schopnostmi zainteresovaných institucí, které musely ihned reagovat na vzniklou situaci, kterou v moderní historii v naší republice nepamatujeme. Jen týden po začátku konfliktu bylo v Jihočeském kraji otevřeno krajské asistenční centrum a vážím se té zkušenosti, že jsem byl svědkem a přímým účastníkem řešení krizové situace velkého rozsahu, na kterou bylo třeba neprodleně reagovat přímou pomocí lidem, kteří utíkali ze své vlasti ve strachu o život svůj a svých blízkých. Jak vyplynulo z výzkumné části práce, z rozhovorů s vybranými respondenty, humanitární krize měla významný vliv na dosavadní náplň práce zaměstnanců všech zúčastněných složek v Jihočeském kraji. Nejvíce situace ovlivnila pracovníky Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje, kteří zajišťovali celý migrační proces v KACPU a situace měla vliv na činnost Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje. Největší počet jednotek požární ochrany byl vyčleněn na řešení pomoci uprchlické krize v březnu roku 2022, podstatnou činností, která ovlivnila jejich denní činnost byla doprava uprchlíků do KACPU a do ubytovacích kapacit. Z rozhovorů s příslušníky Policie ČR vyplynula ta skutečnost, že ze všech tří skupin respondentů (Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje, Hasičský záchranný sbor Jihočeského kraje a Policie ČR) byla jejich standardní činnost uprchlickou krizí ovlivněna méně i vzhledem k tomu, že primárně je v jejich náplni práce udržování bezpečnosti a veřejného pořádku. Jak se vyjádřili komunikační partneři z oddělení krizového řízení, jejich standardní náplně práce byla negativně ovlivněna migrační krizí. V průběhu prvních měsíců nebyl čas na přípravu různých koncepcí řízení, administraci grantových programů, aktualizaci krizových plánů, metodickou a vzdělávací činnost, veškeré síly byly namířeny na pomoc těm, kteří potřebují bezodkladnou pomoc. V současné době, kdy koordinace činností a provoz Krajských asistenčních center pomoci Ukrajině přechází pod Ministerstvo vnitra ČR, postupně tedy s předáním kompetencí, nastává návrat ke standardním činnostem a běžné agendě, která musela být řešením humanitární krize odložena.

S odstupem času je možné též odpovědět na otázku, zda byla pomoc migrantům ze strany České republiky dostatečná či nedostatečná. Z výzkumné části práce a rozhovorů s komunikačními partnery se respondenti přiklánějí k názoru, že pomoc byla spíše naddimenzovaná, i ve srovnání s okolními státy, než chybějící a vedla v jednotlivých případech i ke zneužívání. V jednotlivých případech docházelo ke zneužívání pomoci, jak ze strany uprchlíků, tak také třeba ze strany českých obyvatel na straně ubytovatelů. Nicméně mnohá tato zneužití vznikala

i z nedorozumění a nepochopení. Někdy bylo těžké též rozlišit ekonomické migranty od uprchlíků. Cizincům s dočasnou ochranou se za kalendářní měsíc, v němž mu byla udělena dočasná ochrana, vyplácela humanitární dávka ve výši 5 000 Kč, to sice neplatí, pokud bylo migrantovi s tímto typem ochrany bezplatně poskytnuto ubytování a celodenní strava, nicméně v praxi šlo jen velmi těžko zabránit ekonomické turistice a nezneužívání pomoci. Byli jsme svědky příchodů například uprchlíků s maďarskými pasy ze západní části Ukrajiny, kteří se ani netajili tím, že si jdou opakovaně pro humanitární dávky, které nezbytně nepotřebovali. Jak se vyjadřují respondenti, vždy se v takovéto situaci najdou lidé, kteří se snaží situaci využít ve svůj prospěch, ale to neznamená, že kvůli problémovým jedincům či malým skupinám, by se měla pomoc výrazně omezit, spíše jde o nastavení pevných mantinelů a koordinace této pomoci i s ostatními unijními státy. V začátcích krize nebylo možné určit, do jaké míry je finanční a materiální pomoc dostatečná, kde má svou hranici, jakou částkou podpořit uprchlíky v situaci, kdy přicházejí mnohdy bez jakýchkoliv prostředků a pokud by tito lidé neměli možnost zajistit si základní životní potřeby, pak by v této situaci mohlo docházet k porušení zákonů a tím narušení bezpečnosti České republiky.

Závěrem bych chtěl shrnout názor bez výjimky všech komunikačních partnerů a ztotožnit se s nimi, kteří se vyjádřili k současné situaci a případným vyhlídkám do budoucna tak, že vzhledem k tomu, že jsme zažili a zažíváme bezprecedentní situaci, je důležité se ze získaných poznatků poučit a mnohdy na základě přímých zkušeností je implementovat do teoretických východisek a vyhnout se tak v budoucnu chybám, které, bez zkušeností s tímto typem humanitární krize, jednoznačně nastat musely. Věří však, že válečný konflikt bude brzy ukončen a nastane obnova poničené Ukrajiny tak, aby lidé, kteří se chtějí vrátit do své vlasti, měli tu možnost. K tomu bych chtěl jen dodat, že Česká republika, která již v únoru 2023 na mezinárodní konferenci Rebuild Ukraine ve Varšavě vyjednávala o možnostech našeho zapojení do poválečné obnovy ukrajinské infrastruktury, jim pro to bude pomáhat připravovat podmínky.

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

EU – Evropská unie

ČR – Česká republika

OSN – Organizace spojených národů

NATO – Severoatlantická aliance

KÚ Jčk – Krajský úřad Jihočeského kraje

PČR – Policie České republiky

HZS JčK – Hasičský záchranný sbor Jihočeského kraje

ČNB – Česká národní banka

HDP – Hrubý domácí produkt

NACPU – Národní asistenční centrum pomoci Ukrajině

KACPU – Krajské asistenční centrum pomoci Ukrajině

SWOT analýza – metoda, s jejíž pomocí je možno identifikovat silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby organizace (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats)

tzv. – takzvaný, takzvaně

např. - například

aj. – a jiné

9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie

- [1] BOHÁČ, Vojtěch. *Všechny cesty vedou k válce: Příběh Ruska a Ukrajiny očima českého reportéra 2011-2022*. 1. Praha: Cpress, 2022. ISBN 978-80-264-4527-2.
- [2] ČERMÁK, Petr a Dana ČERMÁKOVÁ. *Volodymyr Zelenskyj: Duši i tělo za svobodu*. 1. 2022. ISBN 978-80-88471-09-7.
- [3] Dějiny Ukrajiny / Jan Rychlík, Bohdan Zilynskij, Paul Robert Magocsi. Praha: NLN, 2022 . 527 stran ilustrace, mapy, portréty, faksimile, erby; . ISBN 978-80-7422-849-0
- [4] FENWICK, Gallagher. *Volodymyr Zelenskyj: Ukrajina v krvi*. Překlad Zuzana RAKOVÁ. První vydání. Praha: Euromedia Group, 2022. 212 stran. Universum. ISBN 978-80-242-8343-2.
- [5] GAVORA, P. Úvod do pedagogického výzkumu. Brno: Paido, 2010. 2. vyd. ISBN 978–80-7315-185-0. HENDL, J. Kvalitativní.
- [6] HENDL, J. Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace. 2. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2008. 407 s. ISBN 978-80-7367-485-4.
- [7] HORKÝ, Petr. *Ukrajina: Rozhovory, Mýta a Fakta*. 1. Praha: Cpress, 2022. ISBN 978-80-264-4356-8.
- [8] KŘÍŽEK, Zdeněk. *Cesta z Ruska: Ruská agrese proti Ukrajině a její důsledky*. 1. Brno: Masarikova Univerzita, 2023.

- [9] MARPLES, David. *The War in Ukraine's Donbas: Origins, Contexts, and the Future*. Central European University Press, 2022. ISBN 978-9633864197.
- [10] Hovory o Ukrajině / Radomyr Mokryk odpovídá na otázky Jiřího Padevěta. Praha Academia, 2023. 190 stran. ISBN 978-80-200-3436-6
- [11] *Mladá fronta dnes: Kyberútok na Česko jako ruská pomsta*. Praha: MAFRA, 2023. ISSN 12101168.
- [12] MRŠTÍK, Vilém. *Cesta do Ruska: listy z Nižního Novgorodu 1896*. Praha: Arkýř, 1992. 159 s. ISBN 80-85400-01-4.
- [13] Poselství z Kyjeva o Ukrajině a Evropě/Konstantin Sigov; překlad: Lenka Karfíková, Filip Karfík. V Praze: Bourdon, 2023. 112 stran ilustrace; ISBN 978-80-7611-073-1
- [14] Poselství z Ukrajiny: proslovy z let 2019–2022 / Volodymyr Zelenskyj; přeložil Viktor Janiš. Praha: Argo, 2023. 151 stran. ISBN 978-80-257-4043-9.
- [15] REICHEL, J. Kapitoly metodologie sociálních výzkumů. 1. vyd. Praha: Grada, 2009. 167 s. ISBN 978-80-247-3006-6.
- [16] RIVER, Charles. *Modern Ukraine: The History of the Country Since the 20th Century*. 2020. ISBN 9781094279732.
- [17] WELFENS, Paul. *Russia's Invasion of Ukraine: Economic Challenges, Embargo Issues and a New Global Economic Order*. 1. Germany: Springer International Publishing, 2023. ISBN 978-3-031-19137-4.

Internetové zdroje

[18] *BBC News: Ukraine war: Five ways conflict could go in 2023* [online]. Londín: BBC, 2022 [cit. 2023-02-25]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-63987113>

[19] *Bloomberg: Economics* [online]. 2021 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://www.bloomberg.com/europe>

[20] *Britannica: Russia-Ukraine War* [online]. Londýn, 2022 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/event/2022-Russian-invasion-of-Ukraine>

[21] *Building better working world: Nová realita: dopady války na Ukrajině na českou ekonomiku a podniky* [online]. Praha: EY Česká republika, 2022 [cit. 2023-01-28]. Dostupné z: https://www.ey.com/cs_cz/strategy/dopady-valky-na-ukrajine-na-ceskou-ekonomiku-a-podniky

[22] *Česká Národní Banka: Hrubý domácí produkt ve 4. čtvrtletí 2022 mírně pod prognózou ČNB* [online]. Praha: Česká Národní Banka, 2022 [cit. 2023-02-08]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/verejnost/servis-pro-media/komentare-cnb-ke-zverejnenym-statistickym-udajum-o-inflaci-a-hdp/Hruby-domaci-produkt-ve-4.-ctvrtleti-2022-mirne-pod-prognozou-CNB/#:~:text=Za%20cel%20%BD%20rok%202022%20se,s%20progn%C3%B3zou%20%20n%C4%9Bco%20hlub%C5%A1%C3%AD>

[23] *České Budějovice: Statutární město České Budějovice* [online]. České Budějovice: Magistrát města České Budějovice, 2022 [cit. 2023-05-11]. Dostupné z: <https://www.c-budejovice.cz/>

[24] *Český statistický úřad: Statistiky* [online]. Český statistický úřad, 2023 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statistiky>

- [25] *Člověk v tísní: UKRAJINSKÁ UPRCHLICKÁ KRIZE: AKTUÁLNÍ SITUACE* [online]. Praha: Člověk v tísní, 2023 [cit. 2023-04-18]. Dostupné z: <https://www.clovekvtsni.cz/ukrajinska-krize-v-historickem-kontextu-8589gp#:~:text=Aktu%C3%A1ln%C3%AD%20po%C4%8Dty%20uprchl%C3%ADk%C5%AF%20z%20Ukrajiny&text=Na%20celkov%C3%A9m%20t%C5%99et%C3%ADm%20m%C3%ADst%C4%9B%20je,%20Slovensko%20Rumunsko%20a%20Moldavsko>
- [26] *Earthweb: RUSSIA-UKRAINE WAR STATISTICS 2023: DEATHS, ECONOMICS & CRYPTO DONATIONS* Read more at *EarthWeb: Russia-Ukraine War Statistics 2023: Deaths,*
- [27] *Economics & Crypto Donations* <https://earthweb.com/ukraine-war-statistics/> [online]. 2023 [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: <https://earthweb.com/ukraine-war-statistics/>
- [28] *Eurostat: Database* [online]. 2021 [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>
- [29] *Evropská Rada Rada Evropské Unie: Dopad invaze Ruska na Ukrajinu na trhy: reakce EU* [online]. Brusel: Evropská Rada Rada Evropské Unie, 2023 [cit. 2023-03-31]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/eu-response-ukraine-invasion/impact-of-russia-s-invasion-of-ukraine-on-the-markets-eu-response/#:~:text=osob%20a%20zbo%C5%BE%C3%AD-,Ceny%20energi%C3%AD%20a%20bezpe%C4%8Dnost%20dod%C3%A1vek,bezpe%C4%8Dnosti%20dod%C3%A1vek%20energi%C3%AD%20v%20EU>
- [30] *IDNES: Za rok války na Ukrajině přišlo do jižních Čech 22 tisíc uprchlíků* [online]. MF DNES, 2023 [cit. 2023-04-20]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ceske-budejovice/zpravy/uprchlici-ukrajina-rok-valka-kacpu-prace-skola-bydleni.A230227_102556_budejovice-zpravy_khr

[31] *Jihočeský kraj: KRIZOVÉ ŘÍZENÍ* [online]. České Budějovice: Flexi software, 2022 [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: <https://www.kraj-jihocesky.cz/cs/jihocesky-kraj/krizove-rizeni#resceu>

[32] *Jihočeská televize: Ukrajinské děti přijme všech šestnáct základních škol v krajském městě* [online]. České Budějovice: Jihočeská televize, 2022 [cit. 2023-05-11]. Dostupné z: <https://www.jihoceskatelivize.cz/zpravy/2443/>

[33] *Krizové řízení: Organizační struktura Krizového štábu JčK* [online]. 2022 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://www.kraj-jihocesky.cz/cs/jihocesky-kraj/krizove-rizeni>

[34] *Ministerstvo vnitra České republiky: Informace pro ukrajinské občany na území ČR v návaznosti na ruskou agresi na Ukrajině* [online]. Praha: MVČR, 2023 [cit. 2023-05-01]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/informace-pro-obcany-ukrajiny.aspx>

[35] *MŠMT: MŠMT vytvořilo speciální portál k Ukrajině* [online]. Praha: MŠMT, 2022 [cit. 2023-04-01]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/msmt-vytvorilo-specialni-portal-k-ukrajine>

[36] *New Indian Express: Russia taken 180,000 dead or wounded in Ukraine: Norwegian army chief* [online]. 2023 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://www.newindianexpress.com/world/2023/jan/23/russia-taken-180000-dead-or-wounded-in-ukraine-norwegian-army-chief-2540625.html>

[37] *Novinky.cz: ANALÝZA: Putinovy fantasmagorie o Ukrajině a jak to bylo doopravdy* [online]. Praha: Seznam.cz, 2023 [cit. 2023-03-03]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/valka-na-ukrajine-analyza-putinovy-fantasmagorie-o-ukrajine-a-jak-to-bylo-dopravdy-40388725>

[38] *Owlcation: The Ukraine Famine of 1932* [online]. The Arena Media, 2023 [cit. 2023-04-06]. Dostupné z: <https://owlcation.com/humanities/Holodomor-The-Ukraine-Famine-of-1932>

[39] *PPF Groupe: Ekonomické dopady ruského útoku na Ukrajinu* [online]. Praha: PPF Groupe, 2022 [cit. 2022-08-26]. Dostupné z: <https://www.ppf.eu/insights/analyticky-mesicnik/duben-2022-ekonomicke-dopady-valky/ekonomicke-dopady-ruskeho-utoku-na-ukrajinu>

[40] *Seznam Zprávy: Ukrajinské děti se daří dostávat do škol. Problémem je jazyk a přehlcení* [online]. Praha: Seznam.cz, 2023 [cit. 2023-05-11]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-ukrajinske-deti-se-dari-dostavat-do-skol-problemem-je-jazyk-a-prehlceni-223786>

[41] *Seznam Zprávy: V Česku pracuje sto tisíc běženců z Ukrajiny. Často pod hranicí chudoby* [online]. Praha: Seznam.cz, 2023 [cit. 2023-05-12]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-zivot-v-cesku-v-cesku-pracuje-sto-tisic-bezencu-z-ukrajiny-casto-pod-hranici-chudoby-225886>

[42] *Statutární město České Budějovice: Pomoc Ukrajině* [online]. České Budějovice, 2022 [cit. 2023-04-01]. Dostupné z: <https://www.c-budejovice.cz/pomoc-ukrajine>

[43] *The World Bank: UNDERSTANDING POVERTY* [online]. 2021 [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.worldbank.org/en/home>

[44] *UNHCR: The UN Refugee Agenci* [online]. UNHCR, 2023 [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.unhcr.org/>

[45] *USDA: U.S. DEPARTMENT OF AGRICULTURE* [online]. 2021 [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <https://www.usda.gov/>

10 SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ

Obr. 1 – Hladomor na Ukrajině v letech 1932-1933.....	21
Obr. 2 – Možný vývoj války na Ukrajině podle NATO s možnými hospodářskými následky..	41
Obr. 3 - Podíl největších zemí světa na světovém HDP v roce 2021.....	43
Obr. 4 - Podíl exportu Ruské federace na světové produkci vybraných komodit v roce 2021..	44
Obr. 5 - Mezinárodní trh s obilím v roce 2021.....	45
Obr. 6 - Podíl jednotlivých druhů paliv na výrobě energie v roce 2021.....	46
Obr. 7 - Dovoz zemního plynu z jednotlivých zemí v roce 2021.....	47
Obr. 8 - Závislost na dovozu energií do EU v roce 2021.....	48
Obr. 9 - Dovoz ropy do EU v roce 2021.....	49
Obr. 10 - Energetická náročnost a závislost na ruských komoditách v roce 2021.....	50
Obr. 11 – Počet ukrajinských uprchlíků na 1 000 obyvatel konec roku 2022.....	51
Obr. 12 – Pomoc Ukrajině.....	56
Obr. 13 - Vliv války na Ukrajině a s ní související uprchlické krize na bezpečnost v České republice.....	67
Obr. 14 - Vliv války na Ukrajině a s ní související uprchlické krize na pracovní náplň respondentů.....	68
Obr. 15 - Míra pomoci ukrajinským uprchlíkům.....	69
Obr. 16 - Zneužívání uprchlické krize uprchlíky.....	70

Obr. 17 - Vliv uprchlické krize na činnost Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje.....	71
Obr. 18 - Vliv uprchlické krize na činnost Policie ČR.....	72
Obr. 19 - Vliv uprchlické krize na činnost Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje..	73
Obr. 20 - Události řešené jednotkami požární ochrany související s válkou na Ukrajině za období od 1.3. do 1.4. 2022.....	74
Obr. 21 - Demografické složení ukrajinských uprchlíků přicházejících do České republiky od 7.3 do 30.4. 2022.....	75
Obr. 22 - Celkový počet osob, kterým byla udělena dočasná ochrana od 9.3. do 31.5.2022...	76
Obr. 23 - Nasazené jednotky požární ochrany (JPO) v souvislosti s přílivem uprchlíků od 26.2. do 31.5. 2022.....	77
Obr. 24 - Občané Ukrajiny cestující vlakem na či přes území ČR od 9.3. do 30.4. 2022.....	78
Obr. 25 - Celkem registrovaných osob od otevření KACPU (Krajské asistenční centrum pomoci Ukrajině) do 1.4. 2022.....	80
Obr. 26 - Celkem registrovaných osob od otevření KACPU (Krajské asistenční centrum pomoci Ukrajině) do 31.5. 2022.....	81
Obr. 27 - Počet osob, kterým byla udělena dočasná ochrana do 31.5. 2022.....	82
Obr. 28 - Porovnání registrované kriminality před a během uprchlické krize v letech 2021–2022.....	84
Obr. 29 - Porovnání registrované kriminality před a během uprchlické krize v roce 2022.....	85
Obr. 30 - Počet českých a ukrajinských žáků/studentů na českých školách vyjma vysokých škol.....	87

Obr. 31 - Porovnání vývoje HDP ČR v roce 2020, 2021 a 2022.....	89
Obr. 32 - Míra inflace vyjádřená přírůstkem průměrného ročního indexu spotřebitelských cen od konce roku 2017 až po konec roku 2022.....	90
Obr. 33 - Nezaměstnanost v ČR rok 2022.....	93

11 SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK

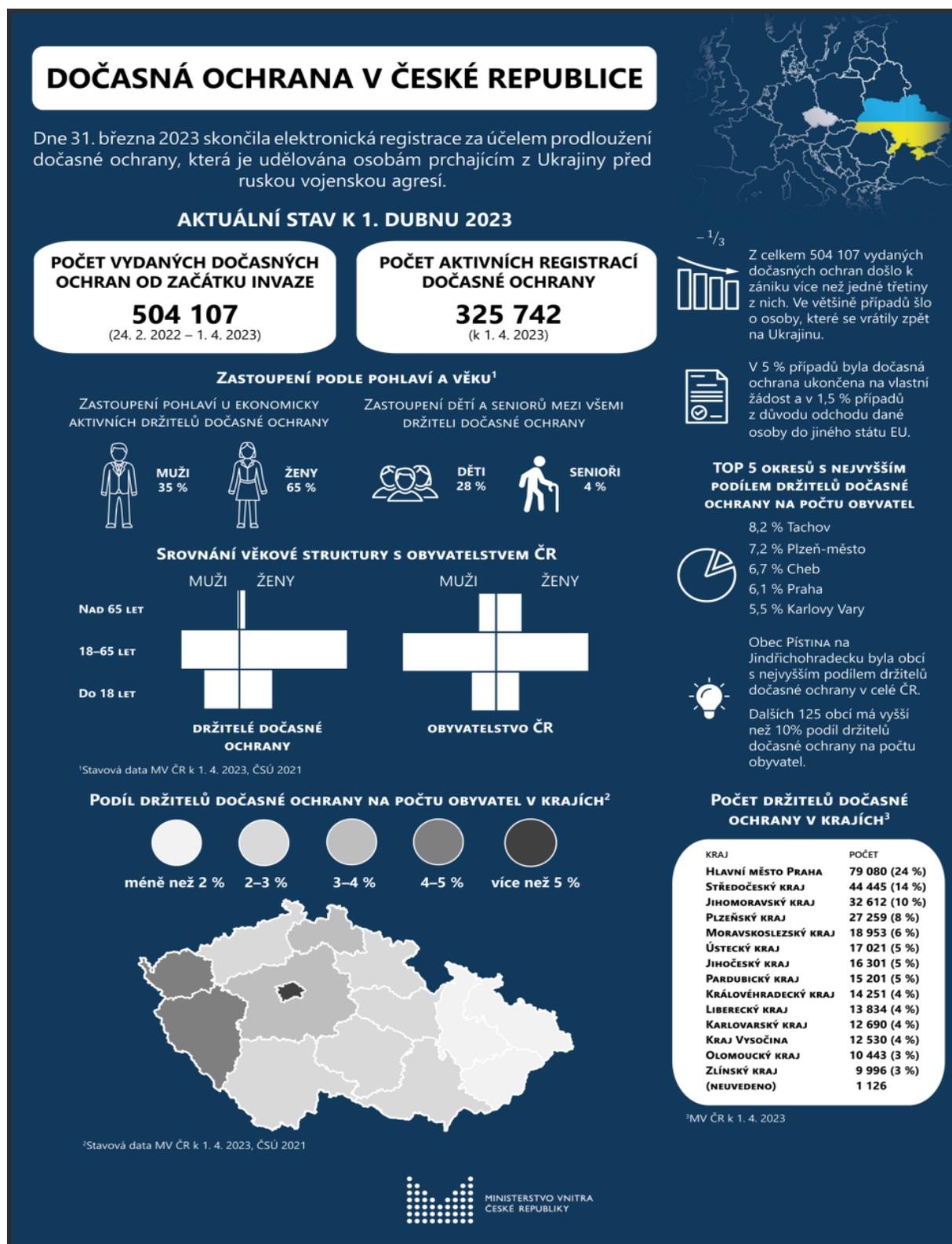
Tabulka 1: Ovlivnila válka na Ukrajině a s ní související uprchlická krize bezpečnost v České republice.....	66
Tabulka 2: Ovlivnila válka na Ukrajině a s ní související uprchlická krize Vaši pracovní náplň.....	67
Tabulka 3: Myslíte si, že je současná pomoc uprchlíkům dostatečná.....	68
Tabulka 4: Myslíte si, že je současná krize nějakým způsobem zneužívána uprchlíky.....	69
Tabulka 5: Myslíte si, že současná krize ovlivňuje negativním způsobem činnost Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje.....	71
Tabulka 6: Myslíte si, že současná krize ovlivňuje negativním způsobem činnost PČR.....	72
Tabulka 7: Myslíte si, že současná krize ovlivňuje negativním způsobem činnost HZS Jčk...	73
Tabulka 8: Porovnání registrované kriminality v roce 2022 oproti roku 2021.....	79
Tabulka 9: Registrovaná kriminalita v lednu a únoru r. 2021 a r. 2022.....	83
Tabulka 10: Registrovaná kriminalita v dubnu a květnu roku 2021 a 2022.....	84
Tabulka 11: Děti/žáci celkem a ukrajinské děti/žáci-azylanti/uprchlíci vzdělávající se v MŠ, ZŠ, SŠ a konzervatořích k 30. 9. 2022 a k 31. 3. 2023.....	86
Tabulka 12: Čeští a ukrajínští žáci/studenti na českých školách.....	87
Tabulka 13: Porovnání průměrné roční míry inflace od roku 2015-2022.....	89
Tabulka 14: Počet pracujících uprchlíků v ČR na začátku roku 2023.....	91
Tabulka 15: Počty zaměstnaných běženců a nejčastější profese podle krajů k 31. 1. 2023.....	91
Tabulka 16: SWOT analýza bezpečnostního postavení a role České republiky v návaznosti na válku na Ukrajině.....	106

12 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 – Dočasná ochrana v České republice.....	60
Příloha 2 – Organizační struktura Krizového štábu Jihočeského kraje.....	62
Příloha 3 – rescEU – Evropský mechanismus civilní ochrany.....	94
Příloha 4 – Rozhovor s komunikačním partnerem (respondentem) č. 1 – Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje v Českých Budějovicích.....	134
Příloha 5 – Rozhovor s komunikačním partnerem (respondentem) č. 2 – Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje v Českých Budějovicích.....	139
Příloha 6 – Rozhovor s komunikačním partnerem (respondentem) č. 3 – Policie ČR.....	143
Příloha 7 – Rozhovor s komunikačním partnerem (respondentem) č. 4 – Policie ČR.....	147
Příloha 8 – Rozhovor s komunikačním partnerem (respondentem) č. 5 – Hasičský záchranný sbor Jihočeského kraje.....	150
Příloha 9 – Rozhovor s komunikačním partnerem (respondentem) č. 5 – Hasičský záchranný sbor Jihočeského kraje.....	153

Přílohy

Příloha 1 – Dočasná ochrana v České republice

Zdroj: Ministerstvo vnitra ČR, 2023

CO JE DOČASNÁ OCHRANA?

Dočasná ochrana je nástroj Evropské unie a je upraven směrnici Rady o dočasné ochraně 2001/55/ES. Jedná se o krizový mechanismus EU, který se aktivuje za výjimečných okolností v případě hromadného přílivu osob s cílem poskytnout jim kolektivní ochranu a zmírnit tlak na vnitrostátní azylové systémy zemí EU. Rada EU jej aktivovala zatím pouze jednou, a to právě v důsledku ruské invaze na Ukrajinu 24. února 2022, kdy došlo k velké migrační vlně osob prchajících před válkou. Jednou z hlavních cílových destinací válečných uprchlíků se stala Česká republika.

Osoby s udělenou dočasnou ochranou v ČR mají přístup k veřejnému zdravotnímu pojištění po dobu 150 dnů, přístup ke vzdělávání, volný přístup na trh práce a nárok na další asistenci, například při ubytování.

PRODLUŽOVÁNÍ DOČASNÉ OCHRANY

Všichni držitelé dočasné ochrany, kteří měli zájem nadále pobývat v ČR, se museli do 31. března 2023 elektronicky zaregistrovat. Tato registrace garantuje prodloužení dočasné ochrany do 30. září 2023. Elektronickou registrací byl přidělen termín k osobní návštěvě pracoviště Ministerstva vnitra, při níž dojde k vylepení tzv. vízového štítku.

Pokud se uprchlíci nezaregistrovali do 31. března, dočasná ochrana jim zanikla. V takovém případě zůstává možnost se opětovně registrovat, pakliže daná osoba nadále splňuje všechny náležitosti k udělení dočasné ochrany.

ČLÁNEK 1 SMĚRNICE RADY 2001/55/ES

„Účelem této směrnice je stanovit minimální normy pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob ze třetích zemí, které se nemohou vrátit do země původu, a přispět k rovnováze mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími.“

NOUZOVÝ STAV 4. BŘEZEN 2022

Rada EU v reakci na hromadný příliv vysídlených osob z Ukrajiny aktivovala směrnici o dočasné ochraně. Vláda ČR z důvodu zvládnutí migrační vlny vyhlásila nouzový stav.

LEX UKRAJINA I 21. BŘEZEN 2022

V návaznosti na aktivaci směrnice Rady EU přijal Parlament ČR zákon č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace.

LEX UKRAJINA II 27. ČERVEN 2022

Došlo k první novelizaci, kdy vešel v platnost zákon č. 175/2022 Sb., jenž rozšířil důvody pro neprijatelnost žádostí o dočasnou ochranu.

LEX UKRAJINA III 30. ČERVEN 2022

Druhá novelizace řešila systém ubytování uprchlíků prostřednictvím krajských a státních ubytovacích kapacit. Zákon č. 198/2022 Sb. tak definitivně umožnil ukončení nouzového stavu.

LEX UKRAJINA IV 24. LEDEN 2023

Vstoupila v platnost další novelizace v podobě zákona č. 20/2023 Sb. Jejím účelem bylo řešení otázky prodloužení dočasné ochrany o rok do 31. března 2024.

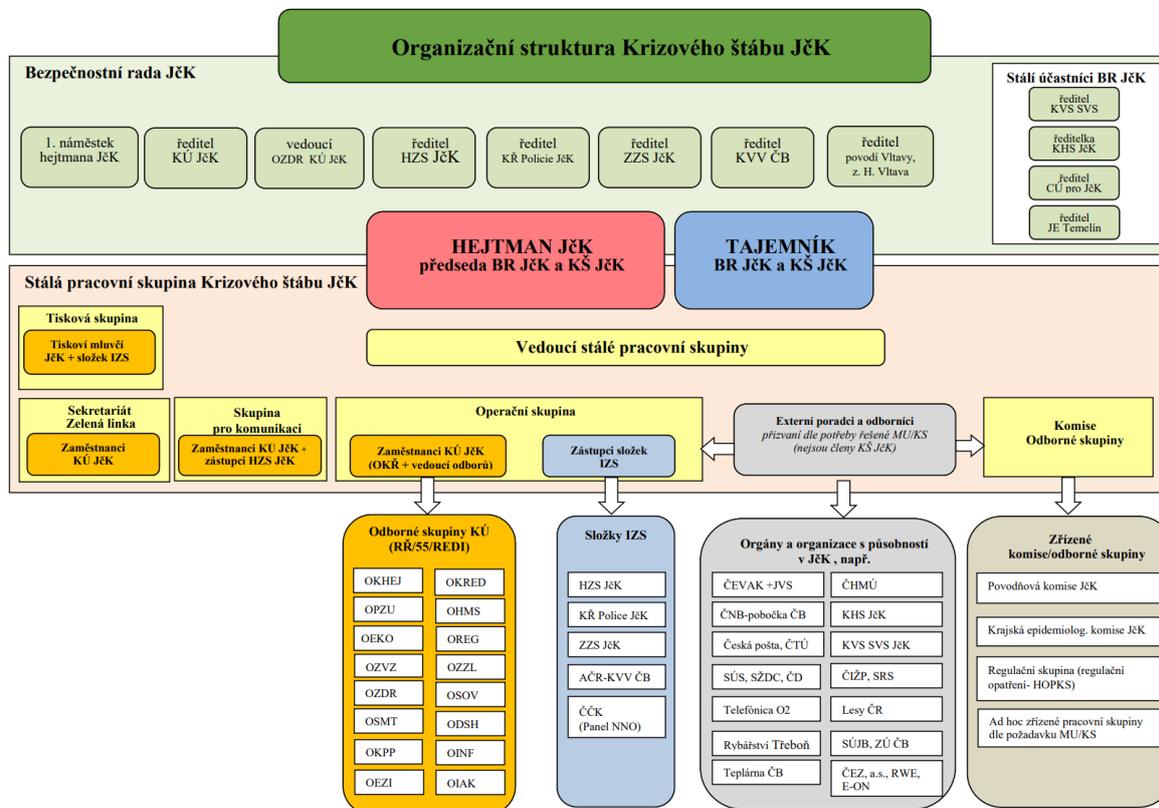
LEX UKRAJINA V 1. DUBEN 2023

Zatím poslední novelizace řeší nastavení sociálních dávek a nouzového ubytování. Dosavadní krajská asistenční střediska KACPU přechází pod správu Ministerstva vnitra. Změna v systému sociálních dávek vejde v účinnost 1. července.

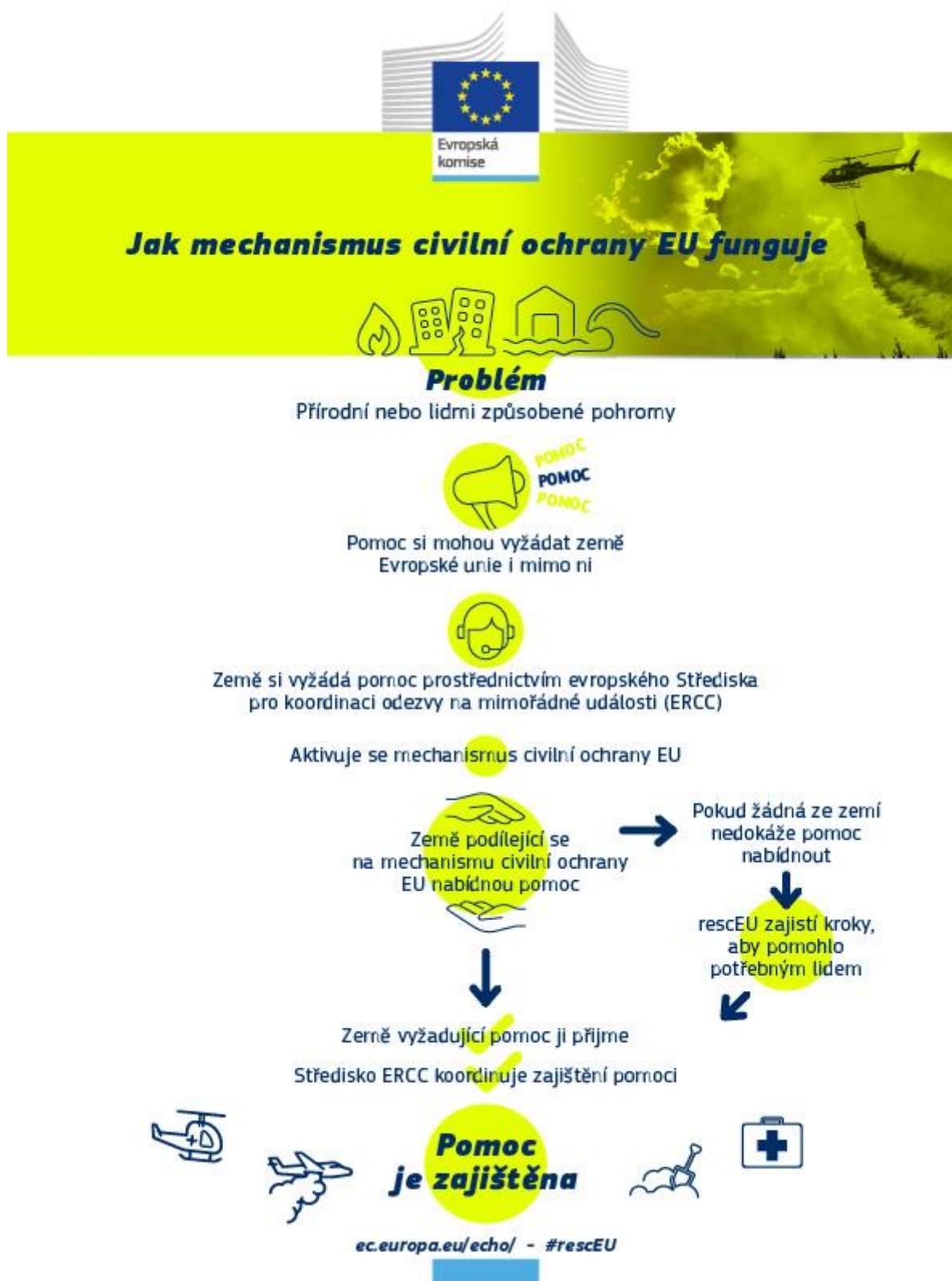

Zdroj: Ministerstvo vnitra ČR, 2023

Příloha 2 – Organizační struktura Krizového štábu Jihočeského kraje

Zdroj: Jihočeský kraj, 2023

Zdroj: Jihočeský kraj, 2022

Příloha 4

Respondent č. 1 - Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje

Tazatel: Jaké je vaše současné zařazení v rámci krajského úřadu?

Respondent: Jsem zaměstnancem oddělení krizového řízení.

Tazatel: Jaká byla Vaše pracovní náplň před nynější uprchlickou krizí?

Respondent: My jsme se v rámci oddělení věnovali hlavně koncepční práci, zajišťujeme zpracování a aktualizaci dokumentace města na přípravu a řešení vojenských a nevojenských krizových situací. Řešili jsme aktualizace krizového plánu, respektive některých jeho částí. Zajišťujeme rozpracování úkolů v oblasti krizového řízení stanovených vládou ČR, Ministerstvem vnitra a Krajským úřadem Jihočeského kraje. Zajišťujeme přípravu a zpracování dokumentace pro připravenost města na řešení mimořádných událostí, krizových situací, na provádění záchranných a likvidačních prací a ochranu obyvatelstva po stránce dokumentační. Zajišťujeme připravenost, údržbu a provoz informačních a komunikačních prostředků a dalších pomůcek potřebných k řešení mimořádných a krizových situací. Dále jsme se věnovali metodickému vedení, a to s pracovníky obcí s rozšířenou působností. Řešily se různé dotační tituly.

Tazatel: Jaká je vaše pracovní náplň nyní během uprchlické krize a ovlivnila uprchlická krize Vaši každodenní činnost a pokud ano, tak jakým způsobem?

Respondent: Dalo by se říct, že jsme v podstatě museli všechnu naši původní činnost odložit, děláme jenom to nejnnutnější, což jsou tedy v současné době zejména dotace a žádosti o ně. Administrativa kolem nich je náročná a vše musí projít schvalováním v orgánech kraje. A musí projít jako kdyby žádná krize nebyla. Za mě je celá tahle situace i enormní zátěž na naši psychiku, protože z vyšších úrovní se všechno dostává na nás, na kraje a my si s tím musíme sami za sebe nějak poradit, i když je to naprosto bezprecedentní situace, navíc musíme stále nějakým způsobem zvládat i naši pravidelnou činnost, kterou bychom dělali, kdyby nebyl žádný nouzový stav a nebyla žádná uprchlická krize, což samozřejmě není k množství práce,

kteřá nám přibyla a kterou musíme momentálně vykonávat možné na sto procent plnit, ale všichni se snažíme, abychom zvládli tento nápor práce zvládnout. Nyní řešíme úkoly spojené s uprchlickou krizí společně s pracovními skupinami krajského úřadu, ty byly ustanoveny pro různé oblasti – pro oblast technického zabezpečení chodu KACPU, pro stravování, pro oblast ubytování, zdravotní péče, pro školství, dopravu, tlumočení, pro sociální věci, školství, personální záležitosti, IT podporu, legislativní úkoly, atd. Zajišťujeme jednání krizového štábu, koordinujeme pracovní skupiny, koordinujeme spolupráci s městy a obcemi, potřeby kraje přenášíme na stát směrem k Ústřednímu krizovému štábu a Národnímu centru pomoci Ukrajíně.

Tazatel: Tato otázka je hlavně mířena pro příslušníky policie, ale za Vás, popřípadě za Vaše oddělení, jakou má podle Vás současná uprchlická krize vliv na bezpečnost v Jihočeském kraji či celkově v České republice?

Respondent: Co máme informace my na oddělení krizového řízení, co podával policejní prezident informace na ústředním krizovém štábu, tak situace nejen v Jihočeském kraji, ale i v samotné České republice se s příchodem ukrajinských uprchlíků nijak zatím výrazně nezměnila, nejsou momentálně žádné informace nebo je nemáme k dispozici, že by uprchlická krize nějak ovlivnila u nás v kraji bezpečnost, stejně tak v celé republice.

Tazatel: Myslíte si, že je současná pomoc uprchlíkům dostatečná, nedostatečná či naopak ještě rozsáhlejší, než by bylo v současné situaci nutné a jak se pomoc uprchlíkům vyvíjela v čase.

Respondent: Já si myslím, že se to mělo vyvíjet v čase, ale to se nestalo, protože samozřejmě ten první šok pro všechny, ten první náraz, kdy začala válka zapříčinil obrovskou solidaritu, která na tom začátku uprchlické krize s sebou přinesla nějaká rozhodnutí, která bylo potřeba udělat neprodleně. A ano rozhodnutí se udělala a můžu říct, že jsme opravdu byli schopní přijímat a vyřizovat pobyty uprchlíkům, a to velice rychle, je však otázka, co to znamená do budoucna pro Českou republiku. Ty víza dočasné ochrany jsou uprchlíkům přidělována na rok, tedy do 23. března 2023 a uvidíme, co bude po této době, ale myslím si, že s tím, jak se přežene ta největší uprchlická vlna, tak se mělo velice rychle začít pracovat na tom dalším postupu a vývoji a rovnat to s životem občanů České republiky, na což se zatím moc nedostalo. Chápu ale, že je nutné nejprve hasit akutní problémy a až pak se věnovat určité koncepčnosti. Nacházíme se v situaci, se kterou tady nemáme zkušenost, učíme se za pochodu.

Tazatel: Myslíte si, že je současná krize nějakým způsobem zneužívána uprchlíky či naopak českými občany, případně, jak se toto chování dle Vašich zkušeností vyvíjí v čase?

Respondent: Já nevím, jestli se může říct, že se jedná o zneužití pomoci. My sice o tom třeba takhle na oddělení mluvíme, protože jsou případy, kdy sem přijíždí lidi a od ubytovatelů se potom dozvídáme, že jim sehnali školku, školu, sehnali jim práci a Ukrajinci pracovat nechtěli, dítě do školy nedávali, nikdo nevěděl proč, a to ani na výuku českého jazyka. Na druhou stranu tady máte zase lidi, kdy naopak konzultují s vámi ubytování a proplácení příspěvku a mluví o tom, že pronajímali apartmány ukrajinským uprchlíkům a mysleli si, že v červnu s poskytnutím ubytování před letní sezónou skončí, ale protože se tam navázala nějaká určitá osobní vazba mezi nimi, tak ten apartmán, prostě budou pronajímat tak dlouho, jak bude potřeba. Je to velice individuální, ale bohužel hlasy nespokojených ubytovatelů s tím, jak se ukrajinští uprchlíci chovají nejsou úplně ojedinělé. Takže nedá se to přehlížet nebo nemělo by se to přehlížet. Mělo by se na to reagovat, na druhou stranu víc vždycky slyšíte ty, kteří křičí více, než ty, kteří se neozývají, takže nedá se to úplně říct, jestli opravdu tahle situace je hodně zneužívána, ale víme o případech, kdy ano, a to jak ze strany ukrajinských uprchlíků, tak i ze strany českých ubytovatelů. Setkali jsme se i s ekonomickou migrací, kdy sem přijížděli Maďaři, kteří tvrdili, že jsou ukrajinští uprchlíci a chtěli využít pomoc, která byla primárně určená jiným osobám. Je nutné příchozí důsledněji ověřovat, pokud je tomu jako v tomto případě, že je zjištěno a poté ověřeno, že je občanem Maďarska, tak je to člen Evropské unie, může se zde sice volně pohybovat, ale nemá nárok na výhody jako uprchlíci. Takovýto sociální turismus podporovat nelze, zvláště když třeba cíleně zničí pasy a ověření jejich identity pak dlouho trvá a my je musíme zatím nechat v KACPU.

Tazatel: A je ještě něco, co byste chtěl doplnit k této problematice? Něco, na co jsem se Vás nezeptal a co považujete za nutné zmínit?

Respondent: Já si myslím, že hlavně by stát měl, pokud se něco řeší, tak do toho řešení víc vnášet systematickosti, a to nejen při řešení těch jednotlivých opatření, která jsou přijímána. Ale hlavně s nimi i říct, kdo ta opatření bude dělat a vytvořit mu k tomu podmínky. Vidíme to nyní třeba na úřadech práce, které jsou abnormálně přetíženy žádostmi o dávky. Pak samozřejmě dochází k tomu, co se už několikrát stalo, že dávka byla vyplacena dvakrát, protože není pracovní síla či spíše síla těch lidí na úřadě, vše kontrolovat. Navíc, tam je problém

i těch jmen toho přepisu azbuky do latinky. Vidíme to tady u nás na oddělení při nouzovém ubytování, při poskytování nouzového přístřeší. Myslím, že na to je orgán, který má tuto působnost tuto kompetenci. Problém je, že odpovědnost jako taková jde za hejtmany, a tudíž ty úkoly předá stát na hejtmany. A když se zadá povinnost, když se dá úkol, tak by u toho hned mělo být, kdo ten úkol zabezpečuje, kdo to tomu hejtmanovi bude vykonávat, a to se ze strany státu neděje tak, jak bychom v této situaci potřebovali. V podstatě se dá říct, že je nám od státu uložena nějaká práce, ale už nám nikdo neřekne, kdo a jak jí má vykonat, a to vidím v současnosti jako velký problém. Na druhou stranu musím říct, že šéf hasičů, policistů nebo ministr vnitra naše připomínky slyší, reagují rychle a zapracovávají je. Prostě všichni děláme, co můžeme a jsem hrdá na to, že jsme s kolegy zvládli, jak nejlépe to bylo za daných okolností možné.

Tazatel: Takže chápu to správně, že říkáte, že stát v podstatě uložil veškerou práci krajům, ale už jim na to nedal přesný návod, jak se s tou prací vypořádat?

Respondent: Stát uloží úkol hejtmanovi, ale hejtman a zvlášť po ukončení nouzového stavu nemá oprávnění někoho úkolovat. Takže kým on si může pomoci, akorát krajským úřadem, když se třeba nyní ptáme hasičů, jak a jaké činnosti budou vykonávat, tak dnes máte 28. června a oni vám stále nejsou schopni říct, co hasičský záchranný sbor bude od 1. července, kdy skončí nouzový stav, vykonávat. To si myslím, že jsou základní věci, které měly být vyřešeny už minimálně do poloviny června. Všichni jsme věděli, že nouzový stav znovu už neprojde. To jsme všichni věděli hned potom, co se prodloužil do posledního dne v květnu, tak se na tom mělo okamžitě začít připravovat, ale nechalo se to jakoby na poslední chvíli. Déle se moc nereflektuje na ten výkon, tady na ty zkušenosti, které jsme tady získali a všechno se nastavuje zpětně, to znamená, až my nabereme nějaké zkušenosti, ty vyhodnotíme a řeší se to teprve potom někdy zpětně a občas také ne. Co velice také chybí je jakékoliv řízení koordinační role ústřední, tedy ministerstva vnitra vůči krajům. Nemůžeme brát jednání zástupce ministra nebo premiéra či ministra vnitra s hejtmany jako koordinace do krajů, to je řešené politické nebo mezi politiky. Na takových jednáních jsou řešené zásadní věci, ale je spousta věcí, které potřebujete projednat právě s tím způsobem toho provedení té realizace na tom území kraje a k tomu tedy zatím za tři měsíce nedošlo, tady v podstatě byly provedeny dvě jednání, který jsme si ale musely doslova jako kraj vydupat.

Tazatel: Děkuji Vám za váš čas a za možnost udělat s Vámi rozhovor.

Respondent: Teda ráda bych ještě dodala, že to je ten největší problém, řízení té koordinační role, nastavování těch činností systému, toho, jak se to tady bude dělat. To ale musí vyřešit někdo nahoře. Míchá se státní správa a samospráva, ale to je potřeba rozlišovat a nastavovat, ale oni to nechají na kraji, na každém kraji, jak chce a potom řeknou, že si to stejně každý kraj dělá, jak chce, tak na tu naši činnost nebudou shora nějak zasahovat, ale to je přece naprosto špatný přístup. Oni by nám měli jasně nastavit systém, jak celou tuhle situaci, která kvůli válce na Ukrajině vznikla, řešit a ano některý kraj by si z toho jejich řešení trochu v rámci možností uhnul trochu doleva či doprava, ale my se o něco potřebujeme opřít a nic takového jsme zatím nedostali. Chápu ale, že nastala bezprecedentní situace, ze které se můžeme učit, zkušenosti jsme sbírali za pochodu, není to jednoduché. Vidím jako nezbytné zcela přesně vymezit úkoly státní správy a samosprávy.

Tazatel: Takže v podstatě říkáte, pokud tomu správně rozumím, že každý kraj si momentálně, řeší současnou uprchlickou krizi po svém a v podstatě tápe, protože mu nikdo neřekl, jakým způsobem situaci řešit.

Respondent: Ano, každý kraj momentálně řeší uprchlickou krizi tak trochu po svém, jak to za chodu pochyťá, jsou tam tedy jednání NACPU a KACPU, ale to je jednání mezi kraji navzájem a my spolupracujeme aktivně s jinými kraji, ale už ne s ministerstvem či kýmkoliv nahoře, musíme vlastně za provozu přicházet, mnohdy trůfám si říct až metodou pokus omyl, jak současnou uprchlickou krizi zvládnout. Vláda sice něco schválí jako například zákon lex Ukrajina, teď momentálně je nejnovější trojka, ale to nám v naší činnosti v praxi zase až tolik nepomáhá.

Příloha 5

Respondent č. 2 - Oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jihočeského kraje

Tazatel: Jaké je Vaše současné zaměstnání a jaká byla Vaše náplň práce před nynější uprchlickou krizí?

Respondent: Pracuji na krajském úřadu Jihočeského kraje, oddělení krizového řízení. Moje pracovní činnost za normálních okolností je hlavně administrativa a administrativa obranného plánování vnějšího havarijního plánu jaderné elektrárny Temelín.

Tazatel: Mohl byste Vaši denní činnost blíže specifikovat?

Respondent: Takže hlavně to byla problematika obrany a obranného plánování, to znamená realizaci zákonů, týkajících se spolupráce s armádou a s ozbrojenými složkami ve své podstatě realizace zákonu 222, 585 a zákonu 219 o ozbrojených silách. Samozřejmě v současné době jsme velmi intenzivně spolupracovali s hasičským záchranným sborem v souvislosti s vnějším havarijním plánem a na zajištění jódové profylaxe v zóně havarijního plánování. Ta už je naštěstí hotová a povedla se i v této nelehké době dokončit.

Tazatel: Ovlivnila uprchlická krize Vaši pracovní náplň, pokud ano jak a jaká je hlavní činnost vašeho oddělení ve spojení s nynější uprchlickou krizí?

Respondent: Jednoznačně to ovlivnilo jak moji pracovní činnost, tak i činnost celého oddělení. Z významných věcí to bylo například to, že jsem měl absolvovat kontrolu výkonu přenesené působnosti na oblast obrany a obranného plánování. Ta musela být po dohodě s generálním štábem armády České republiky přehodnocena a odložená, zatím tedy jenom odložena. Ostatní věci kolem mojí standardní činnosti, to co vykonávám za normálních okolností, musely být prostě odsunuty do pozadí, do popředí vystoupila především problematika krizového plánu a všech oblastí, které souvisí s ochranou obyvatelstva a s realizací krizových opatření vyhlášených v rámci nouzového stavu, které vláda vyhlásila v souvislosti s nynější uprchlickou krizí. Celé je to o tom, že v podstatě všechno se dělá, všechna naše standardní činnost se dělá, ale pouze v mezerách mezi plněním úkolů, které jsou spojené s touto krizí a které jsou pro nás

momentálně důležitější a nemůžeme je odložit. Jednak na stále pracovní skupině krizového štábu, ale především u nás, protože s kolegy se střídáme na krajském asistenčním centru pomoci Ukrajině, takže de facto většinu času trávím v současné době na letišti v Plané v krajském asistenčním centru a zde na krajském úřadě prakticky již několik měsíců od začátku krize nejsem.

Tazatel: Myslíte si, že současná uprchlická krize negativně ovlivňuje Vaši každodenní činnost?

Respondent: To je velmi choulostivé, zdali nás to negativně ovlivnilo, v tomhle případě si myslím, že nás to v něčem ovlivnilo negativně a v něčem i pozitivně, protože na jednu stranu negativní je celá tato situace v tom, že se nemůžu věnovat tomu, co je náplní mojí standardní pracovní činnosti. Na druhou stranu pozitivum vidím v tom, že je to zase něco nového a je to jisté rozšíření a prověření našich schopností a dovedností. Ale celá tahle situace je pro nás spíš něčím nečekaným a z toho vychází spousta problémů, protože tohle, co se momentálně děje jsou věci, které jsme nepředpokládali, na migraci krizové plány samozřejmě existují, na to se zpracovaná dokumentace, ale skutečnost je vždy trochu jiná, přišlo to ze dne na den a v masivním měřítku. Navíc většinu otázek a problémů musíme momentálně realizovat v podstatě za pochodu, takže na jednu stranu ano, negativum je, že nemůžu důsledně řešit to, za co jsem v uvozovkách placený, ale na druhou stranu je to opravdu zase rozšíření těch především praktických, ale i teoretických zkušeností. Nehledě na to, že realizuji plnění těch úkolů, které momentálně máme na tom krajském asistenčním centru se složkami integrovaného záchranného systému a ostatními subjekty, které jsou do toho zapojeny a které bychom při řešení jiných situací anebo v té takzvané normální době vlastně ani nepoznali.

Tazatel: Jakou má podle Vašeho názoru současná uprchlická krize vliv na bezpečnost v Jihočeském kraji či celkově v České republice?

Respondent: Já myslím, že určitě má, možná, že v současné době není ten vliv na bezpečnost nějak patrný, ale tohle je běh na dlouhou trať, není jasné kolik Ukrajinců zde nakonec zůstane a kolik se rozhodne odejít zpátky či do nějaké jiné země, asi hodně záleží na tom, jak se bude u nich doma situace vyvíjet. S tím, že máme na našem území statisíce nově příchozích, s tím se naše společnost bude muset nějak vyrovnat a tato situace může mít v delším časovém horizontu vliv na bezpečnost a její vnímání obyvatelstvem. Ale zas na druhou stranu nás mohou tito běženci obohatit, celou naši společnost, asi záleží na tom, jak se nám je podaří začlenit

do naší společnosti a pracovního procesu. Věřím, že vše se časem poddá a Ti, kteří zde zůstanou, do společnosti dobře zapadnou zvláště, když časem porozumí více češtině.

Tazatel: Myslíte si, že je současná pomoc uprchlíkům z Vašeho pohledu dostatečná, nedostatečná, či naopak, větší, rozsáhlejší, než by bylo nezbytně nutné?

Respondent: Tuhle otázku bych rád rozčlenil do časové osy, první fáze tedy březen a duben možná by se ještě dalo říct začátek května tak to, jak byla pomoc uprchlíkům nastavená, to bylo úplně adekvátní. Vždycky, když se mě na to někdo ptá, novináři například, kteří byli na krajském asistenčním centru, tak vždycky říkám jednu věc. Pokud to prospěje deseti uprchlíkům, kteří to potřebují, tak je to perfektní a má to smysl. Na druhou stranu, je pravdou, že v současné době se významně mění klientela. Tím myslím, jací lidé k nám sem z Ukrajiny začali chodit, začali jsme si dělat s kolegou takovou statistiku, do které nám dává podklady cizinecká policie a opravdu je tam zcela evidentní, že v současné době už zásadním způsobem převyšují lidé ze západní části Ukrajiny, kde válka není. Je vidět, že ti lidé nebo alespoň většina z nich, která se nám na krajské asistenční centrum dostává, reagují na naše dotazy, proč sem vlastně přišli až nyní, tak říkají, že už to není o tom, že utíkají před přímým nebezpečím, ale že vidí určité výhody, které se jim zde nabízejí. Ne neříkám, že pomoc zneužívají, ale pouze využívají ty možnosti, které nabízíme. Mají informace od svých krajanů. Podle znalostí, které máme ze sousedních zemí, protože samozřejmě i cizinecká policie spolupracuje s kolegy z Maďarska, z Polska, ze Slovenska, z Rakouska a tak dále, můžu říct, že v současné době to máme my v Česku nastavené nadstandardně a mám pocit, že zbytečně až moc nadstandardně. A když jsme se bavili předtím s tou otázkou bezpečnosti, tak mám velké obavy, aby tento nadstandard, který tady máme pro uprchlíky nastavený, se právě nepromítl do určitého zkreslující pohledu pro některou část naší veřejnosti na celou tuhle problematiku. Určitě si tenhle problém uvědomuje i vláda, protože novelou zákona lex Ukrajina, začíná nastavovat trošku jinak některé ekonomické otázky tohoto zákona, takže ten zákon už víc odpovídá na tu realitu současného života. Řeknu jeden příklad. Zatímco opravdu v březnu a v dubnu se ve velké míře člověk potkával se skupinami vyděšených lidí, nebo jednotlivců, kteří plakali, a to i dospělí muži nejenom ženy a děti, tak dnes můžeme vidět i jiné osoby. Přicházejí sem lidé, o kterých jsme poté zjistili, že jsou registrováni v několika evropských zemích, kde využívají nabízenou pomoc, v tomto případě se dá tedy i říci, že i pomoc zneužívají, to samé se týká občanů některé země EU, kteří nejsou státními příslušníky Ukrajiny. Netvrdím, že to je velký počet, ale není to zase až tak málo osob, aby si toho člověk nevšiml. Je to hodně citlivá

záležitost, otázkou je, jak se bude situace vyvíjet dál, to ale není na nás ale na vládě, aby pomoci dala pevné hranice. Jde i o koordinaci států, aby se těmto případům zamezilo a pomoc se dostala těm, kteří jí akutně potřebují a jsou za ni vděční. Na začátku válečného konfliktu na Ukrajině KACPU vyhledávalo i 700 lidí denně, kterým se udělovala dočasná ochrana. V současné době přicházejí mimo jiné i kvůli jejímu prodlužování. V drtivé většině už se ale nejedná o uprchlíky, kteří by neměli kam jít a s sebou měli jen pár osobních věcí. Pokud se někdo takový najde, jsme schopni se o ně kompletně postarat.

Tazatel: Takže by se dalo říci, že je pomoc uprchlíkům některými jedinci zneužívána, tedy jak jste řekl ne zneužívána, ale využívána tím, že jim to náš nedostatečný kontrolní mechanismus umožňuje.

Respondent: No oni ve své podstatě nic nezneužívají, ale pouze využívají to, jak to máme nastavené, podle platné legislativy a jak to mají ostatní státy, ve srovnání s nimi to máme nastavené benevolentně, to není něco za co mohou oni, ale je to ve své podstatě náš problém. A oni pouze využívají, co my jim dovolíme, nedělají nic nezákonného. Něco jiného jsou určité specifické skupiny, které k nám přicházejí z Ukrajiny například Romové s jiným občanstvím než ukrajinským, to je zase trochu jiná skupina, a i vláda se k nim jinak postavila. Je potřeba tyhle věci zásadním způsobem rozlišovat a nepodporovat humanitární turistiku.

Tazatel: Jaký je Váš osobní názor na současnou uprchlickou krizi, je ještě cokoliv k danému tématu, k čemu byste se chtěl vyjádřit, či něco dodat k dané problematice?

Respondent: Řekl bych, že celá tahle záležitost je emočně racionální problém každého, kdo je do toho vtažen, musí to člověk vidět, opravdu to musí vidět na vlastní oči. To, co jsem viděl v březnu a v dubnu, dejme tomu ještě do té půlky května mě hodně pracovně i osobně ovlivnilo. V současné době ale opravdu začínám nějakým způsobem vnitřně přehodnocovat, zvláště některé věci, ne ty během března a dubna, ale ty, které se dějí nyní, jestli opravdu nejsme až příliš štedří a jestli opravdu sami nevytváříme podmínky k tomu, aby se ta situace zneužívala. Chápu samozřejmě, že v začátcích byla situace jiná, tam šlo doslova o život, bylo nutné pomoci všemi dostupnými prostředky. Nyní ale nastal čas poučit se z chyb a pracovat na systém dlouhodobě udržitelný.

Tazatel: Děkuji, že jste mi věnoval v této hektické době svůj čas a odpovídal na mé otázky.

Příloha 6

Respondent č. 3 - Policie ČR

Tazatel: Jaké je vaše současné zaměstnání?

Respondent: Pracuji u Policie České republiky, konkrétně na Krajském ředitelství policie Jihočeského kraje.

Tazatel: Jaké je vaše pracovní činnost nyní a byla Vaše pracovní náplň nějak ovlivněna současnou uprchlickou krizí?

Respondent: Pro mě osobně se situace, tady moje práce neřekl bych úplně nezměnila, ale spíš rozšířila, protože zůstávám stále vedoucím operačního odboru. Ale zároveň od vypuknutí incidentu na Ukrajině jsem členem stálé pracovní skupiny hejtmana Jihočeského kraje. Tudíž jsem kromě mojí současné práce navíc naskočil na pozici, kterou momentálně navíc mám jako zástupce policie tady na hejtmanství.

Tazatel: Jaká je Vaše hlavní činnost a činnost Policie České republiky ve spojení s nynější uprchlickou krizí?

Respondent: Hlavně je to zajištění veřejného pořádku a evidence uprchlíků, kteří sem přicházejí. Bylo nutné vnést do situace řád, abychom měli přesné informace, kdo k nám přichází.

Tazatel: A myslíte si, že současná uprchlická krize nějak negativně ovlivnila činnost policie, že třeba na něco nemůže vyčlenit tolik sil a prostředků jako před krizí, protože jsou ti daní lidé vázáni někde jinde?

Respondent: Současná krize se dotkla policie zejména v otázce nasazení sil a prostředků, v rámci zajištění registrace osob na asistenčních centrech, stejně tak jako v celé republice. Ale samozřejmě policie má zatím dostatek sil a prostředků na to, aby zvládla, jak současnou uprchlickou krizi, tak i zajištění všech povinností, které jsou jí dány zákony.

Tazatel: Takže se dá konstatovat, že současná uprchlická krize nějakým zásadním způsobem práci policie neovlivnila.

Respondent: Nějakým významným způsobem nás to neovlivnilo, jsme na vyhocené situace připravováni.

Tazatel: Jakou má podle Vás současná uprchlická krize vliv na bezpečnost v Jihočeském kraji?

Respondent: Já bych řekl, že se uprchlická krize na bezpečnosti nijak zásadně neprojevila, je otázka, jak nás to bude ovlivňovat dál do budoucna, ale co se týče třeba zajištěných osob, tak tam žádný nárůst zatím nenastal. Samozřejmě dochází k nárůstu kriminality, ale to dochází celkově v rámci celé České republiky. Ale to je obecné hledisko, ale že by specificky s uprchlickou krizí narůstala kriminalita, tak to si nemyslím a z dosavadních čísel nic takového nevyplývá. Samozřejmě v té trestné činnosti se ocitnou i občané Ukrajiny, ale to není něco, co by bylo nijak významné.

Tazatel: A myslíte si z Vašeho pohledu, popřípadě z pohledu policie, že je pomoc uprchlíkům dostatečná, nedostatečná či naopak větší, než by byla nutná ve srovnání s okolními státy?

Respondent: To je velmi komplikovaná otázka. Uděláme-li si rozdělení uprchlíků, z jakých oblastí k nám vlastně přicházejí, kdy z větší části je to v současné době už oblast, kde se již neválčí a je tam relativně bezpečno, ale těžko soudit každý jednotlivý případ z jakých pohnutek sem lidé přichází. Pohledy mé i mých kolegů jsou různé. Někdo říká že je pomoc mnohdy naddimenzovaná, protože tím ochuzujeme sami sebe, za druhé ale přichozí osoby potřebují pomoc a zaslouží si ji, ale samozřejmě vidíme, že jsou tam i osoby, které participují na tom sociálním systému a nějakým způsobem ho zneužívají. V kontextu s okolními zeměmi si myslím, že Česká republika k tomu přistoupila velmi, ale velmi štědře a řekl bych, že rozdělujeme nebo dáváme je lepší slovo, dáváme víc, než si můžeme dovolit vzhledem i k tomu, jak válka ovlivnila celkovou krizi. Pokud se podíváme na sousední země tak můžeme vidět, že země, které jsou na tom ekonomicky lépe než Česká republika, dávají menší pomoc uprchlíkům než my. Například v kontextu tady té otázky vezměte si například Německo, Rakousko či Polsko, jaké oni poskytují sociální dávky a celkově umožňují vstup do jejich sociálního systému. Zavedly tam pravidlo, že pokud si uprchlíci nenajdou práci do určitého

času, tuším, že je to momentálně v Polsku tři měsíce v Německu a Rakousku je to podobné, tak nebudou dostávat žádnou pomoc. Takže tam spíš podporují vlastní občany, zatímco u nás je pomoc velmi štědrá, ale přijde mi, že až příliš i v kontextu té skutečnosti, z jakých oblastí a kdo k nám z Ukrajiny již momentálně přichází. Vrátím se ještě k Polsku, Polsko dává finanční částky ubytovateli a ten ubytovatel je povinen se o člověka na kterého dostává onu finanční pomoc postarat. Pokud mám informaci, tak ten uprchlík dostane pouze nějakých 200 zlotých a zbytek se dává místnímu obyvatelstvu, aby se o něj postaralo. To mi přijde jako dobré řešení, to, jak jsme to nastavili u nás v České republice, že každý uprchlík dostává relativně vysokou částku bez jakýchkoliv podmínek, není dle mého úplně správné řešení. A myslím si, že spousta problémů mezi lidmi vyvolalo hlavně to, že některé banky a finanční instituce nabízely za založení účtu finanční prostředky vyčleněné skupině obyvatel, tím tedy myslím za sebe, že zde docházelo a dochází ze strany některých bank k poskytování jistých nadstandardních služeb uprchlíkům a na ty samé služby český občan nedosáhne, a to podle mě není tak úplně správné.

Tazatel: My už jsme tady na tu otázku částečně narazili, ale myslíte si, že současná krize je nějakým způsobem zneužívána uprchlíky či naopak českými občany z Vašeho pohledu či například z pohledu Policie České republiky?

Respondent: Tak samozřejmě jakákoli krize přináší příležitost a příležitost dělá zloděje. A vy se v současné době pohybujete na krajském úřadu v rámci praxí na stálé pracovní skupině, takže vidíte, že se dělají smlouvy pro ubytovatele, aby i na základě těchto smluv bylo co nejméně příležitostí zneužít pomoc státu. Oficiálně už bylo i z nejvyšších míst vlády České republiky sděleno, že někteří občané nejen Ukrajiny se snaží participovat na těch sociálních dávkách a získat z nich maximum. Myslím si, že jiná odpověď asi není. Jakýkoliv systém, který nastavíte a nenastavíte ho umožňuje ho nějakým způsobem obejít. A to je jeden z problémů toho systému tak, jak ho máme v České republice momentálně nastavený.

Tazatel: Jaký je Váš osobní názor na současnou uprchlickou krizi, je ještě cokoliv k danému tématu, k čemu byste se chtěl vyjádřit, či něco dodat.

Respondent: Takhle co se týče celé téhle krize tak největší problém je asi to, kdo k nám vlastně momentálně už přichází a že pouze menšina těch uprchlíků, jsou vlastně lidé, kteří potřebují pomoc, určité množství je ale těch, kteří sem jenom přijíždí, zneužít tu současnou situaci.

Kolegové z krizového oddělení si na KACPU dělali za poslední tuším dva týdny statistiku, kdo a z jakých částí Ukrajiny jsem vlastně přichází a vyšlo jim, že 80 % je ze Lvova a okolí prostě západní Ukrajina, 8 % je z Kyjeva a jeho okolí a pouze 12 % těch kteří k nám přišli do Jižních Čech na KACPU jsou lidé z oblastí, kde se momentálně bojuje. Takže momentálně 9 z 10 uprchlíků, kteří k nám do Čech přijedou jsou v podstatě lidé, kteří to nepotřebují a jenom přijeli využít té situace, která tady momentálně nastala.

Tazatel: Děkuji za Váš čas a odpovědi.

Příloha 7

Respondent č. 4 - Policie ČR

Tazatel: Jaké je Vaše současné zaměstnání a jaká byla náplň Vaší práce před nynější uprchlickou krizí?

Respondent: Pracuju u Policie České republiky na krizovém řízení v Budějovicích. A před tím, než začala tahle uprchlickou krize, tak to jsem řešil hlavně Covid nebo moje pracovní náplň kromě jiného byl hlavně Covid a věci s ním spojené. Nyní tu máme jinou krizovou situaci.

Tazatel: A jaká je to Vaše pracovní náplň během současné humanitární krize a je Vaše práce v současné době nějak ovlivněna uprchlickou krizí?

Respondent: Tak nezbyvá moc času na ty povinnosti, které spadají do mé standardní pracovní náplně, protože za prvé chodíme tady na štáby a jednání stále pracovní skupiny. Za druhé řešíme hlavně ověřování cizinců přes cizineckou policii. Řešíme třeba posílení hlídek a s tím spojenou problematiku. Jak se mění počty příchozích lidí, musíme na to reagovat, protože ta bezpečnost, když je někde hodně lidí pohromadě, tak může docházet za prvý z jejich strany k nějakému ohrožení okolí, kam se přistěhují, protože samozřejmě některý jsou méně přizpůsobiví a prožívají krizové období, je to náročné na jejich psychiku, a to ovlivňuje i jejich jednání. Musíme být připraveni i na určitou nevráživost českých občanů k migrantům, lidé jsou zvyklí na své jistoty, a to se teď mění, přichází lidé, kteří mají jiné zvyklosti a musí se zorientovat v cizí zemi. Takže se víceméně organizuje posílení hlídek, převozy a celkové zajištění bezpečnosti.

Tazatel: Vy už jste mi na tuhle otázku částečně odpověděl, ale myslíte si, že současná uprchlická krize negativně ovlivňuje činnost Policie České republiky, že musíte věnovat čas či například lidské zdroje k něčemu, co by se za normálních okolností nemuselo provádět?

Respondent: Takhle naše práce musí být zachovaná tak, jak je nebo respektive byla, nemůžeme nic zanedbávat, ale akorát je na to prostě méně času. Kolikrát se třeba ty věci, které tak nehoří, odkládají na druhou kolej, nebo se prostě tlačí před sebou, ale určitě to neovlivní činnost policie,

protože policie si musí zachovat svoji činnost tak jak je. Takže tohle je víceméně, když to řeknu práce navíc, ale i cenná zkušenost. Naše současná práce je reakcí na situaci, která tady nastala. Takže samozřejmě nikdo těm Ukrajincům, co tady opravdu fungují a potřebují tu naši pomoc, tak jim to nikdo nevyčítá, ale nejhorší je na tom, že minimálně půlka z těch, který k nám přicházejí to mají jako turistiku a tu naši pomoc nepotřebují, jenom se sem přišli se na ní obohatit, ale to je můj soukromý názor, který rozhodně neovlivňuje moji profesionalitu.

Tazatel: Jakou má podle Vás současná uprchlická krize vliv na bezpečnost v Jihočeském kraji?

Respondent: Jde o to, že se nakumulovalo hodně lidí na jednom místě, kdy mnozí mají jiné návyky, co si budeme povídat, někdo je to trochu problematické. Někteří jsou zvyklí ve větší míře používat alkohol, který následně ovlivňuje jejich jednání a schopnosti. A ani jim pak moc nevadí, když sednou za volant, buď kolikrát ani neví, že to nesmí, nebo jim je to i jedno. U nich je alkohol tolerován v daleko větší míře, než je tomu u nás. A my musíme skoro ob den řešit nějakou dopravní nehodu Ukrajince, který bývá z pravidla pod vlivem alkoholu. Z mojí zkušenosti a ze zkušenosti i kolegů, když už něco spáchají, tak většinou je to pod vlivem alkoholu. Ale s tím nechci křivdit těm lidem, co tu pomoc opravdu potřebují. Třeba matky s dětma, staří a nemocní lidé a podobně. Plán byl takový, že se sem k nám dostanou jenom matky s dětma a pak se sem dostanou jejich rodiče, staří a nemocní, u kterých se dalo předpokládat, že žádné problémy, kdy by porušovali zákony, nebudou. Ale realita je jiná, chodí sem do Česka mladí lidé kolem dvaceti až třiceti let tam někdy problémy nastávají. Oni některé záležitosti neřeší jako například, že po desáté hodině je třeba dodržovat noční klid a tak dále. Někteří to snad berou jako výlet za hranice s výhodami, ale to jsou jedinci, které je třeba usměrnit a kteří měli problémy i doma.

Tazatel: Myslíte si, že současná pomoc uprchlíkům je dostatečná, nedostatečná, či naopak větší, než by musela nezbytně být?

Respondent: Přímou pomoc uprchlíkům policie víceméně přímo neposkytuje. Tím se spíš zaobírá cizinecká policie, která provádí jejich lustraci, vydává víza dočasné ochrany víceméně legalizuje ten jejich pobyt tady. Víc se o ně policie nestará, akorát dohlíží na veřejným pořádkem a když by jim bylo nějakým způsobem ubližováno, tak tak samozřejmě policie zakročí, ale to už je v rámci běžného výkonu služby.

Tazatel: Jaký je Váš osobní názor na současnou uprchlickou krizi, je ještě cokoliv k čemu byste se chtěl vyjádřit či dodat?

Respondent: Můj osobní názor je takový, že tenhle nekontrolovaný příliv uprchlíků, který se dostane rovnou do vnitrozemí, není ideální. Měly se udělat na hranicích nějaké stanové tábory, kam se měli v začátcích uprchlíci umisťovat, než se vyřídí nutná administrativa. Měla tam být i nějaká karanténa kvůli nemocem, které můžou mít, mluví se o tuberkulóze, takže nějaké základní lékařské vyšetření, jejich ztotožnění a tak dále. Měly tam být vyřízené doklady a do vnitrozemí je měli vozit ne občané a různé neziskovky sami za sebe, ale měly to být státní složky, hasiči nebo armáda, prostě kdokoliv, kdo by to měl pod kontrolou, ale už měli konkrétně vědět, co to je za lidi, jejich přesné počty a měli je převést už na místo, kde budou ubytováni. To ubytování už mělo být předem sehnané, předem připravené, ale rozumím tomu, že v začátcích nebyly zkušenosti, muselo se jednat velmi rychle a nemohly se na hranicích hromadit desetitisíce lidí.

Tazatel: Děkuji za Váš čas a odpovědi na mé otázky.

Příloha 8

Respondent č. 7 - Hasičský záchranný sbor Jihočeského kraje

Tazatel: Jaké je Vaše současné zaměstnání?

Respondent: Pracuji u hasičského záchranného sboru na krizovém řízení.

Tazatel: Jaká byla Vaše pracovní činnosti před současnou uprchlickou krizí?

Respondent: Pracoval jsem na havarijním plánování, to znamená tvorbě havarijního plánu Jihočeského kraje, případně ještě na vnějších havarijních plánech, co týče zákona o prevenci závažných havárií. Dále jsem se podílel na kontrole obcí s rozšířenou působností a kontrole územních odborů v rámci hasičského záchranného sboru.

Tazatel: Jaká je Vaše pracovní náplň nyní během uprchlické krize a byla Vaše pracovní činnost ovlivněna současnou uprchlickou krizí a pokud ano, tak jakým způsobem?

Respondent: Úloha hasičů je v současné situaci řídicí a pak také výkonná. Hasiči mají zkušenosti s koordinací mimořádných událostí velkého rozsahu, zároveň mají kapacity, ať už materiální nebo personální pro téměř jakékoliv činnosti v souvislosti s různými krizemi. Spolupracujeme úzce s pracovníky kraje, kteří se plně zapojují do řízení humanitárních prací. Kraj také zajišťuje finanční krytí většiny nákladů. Moje každodenní činnost byla touto situací velmi ovlivněna, absolutně jsem musel svou práci vynechat nebo ji spíše odložit. Dělán jen základní a nutné záležitosti, které nesnesou odklad, to znamená jen kontroly v rámci prevence závažných havárií a nutnou korespondenci. Jinak nemám absolutně žádný čas na svou vlastní koncepční práci.

Tazatel: Jaká je hlavní činnost Hasičského záchranného sboru Jihočeského záchranného sboru ve spojení s nynější uprchlickou krizí?

Respondent: Tak je to hlavně činnost v rámci stálé pracovní skupiny. To znamená tady podpora krajského úřadu, respektive lidí, co tady pracují. Další část naší činnosti se odehrává

v krajském asistenčním centru, tam se jedná o nouzové ubytování, jak o dočasné, tak i tedy pomoc s hledáním ubytování pro cizince u poskytovatelů ubytování, to se s kolegy střídáme tady na krajském úřadě, kde se evidují formuláře a nabídky lidí, kteří nabízejí soukromé ubytovací prostory, takže evidence těchto věcí, plus teď pomáháme krajskému úřadu se smlouvami, které byly uzavřeny s ubytovateli, pro fakturaci a zjišťování lidí, kde bydleli a bydlí, ověřování přes cizineckou policii a podobně. V neposlední řadě máme na starosti dopravu uprchlíků z centra, do centra, do místa ubytování a další nutné organizační záležitosti.

Tazatel: Ovlivnila nějakým způsobem současná uprchlická krize činnost Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje?

Respondent: Nejvíce ovlivnila hlavně časově, hodně nás to časově vysiluje. Co pozoruji, tak já i kolegové jsme už poměrně hodně unavení, ale myslím si, že zase v rámci vlastně určitého PR hasičů a si myslím, že je to dobře, co momentálně děláme, že jsme pro lidi a mezi lidmi víc vidět. Ta naše práce je momentálně oceňovaná ze všech stran, to znamená jak od politiků, tak vlastně i od samosprávy či obyčejných lidí. Ale ta únava je tam už hodně cítit, a to ze všech stran, prostě už to trvá dlouhou a je toho hodně. Například i neziskové organizace byly na začátku více aktivní, teď už nám moc nepomáhají, dochází jim síly, dobrovolníci, a i prostředky a ta jejich pomoc není už tak znát jako na začátku, což je celkem pochopitelné. Takže teď už je to vlastně všechno upnuté v podstatě jen na záchranné sbory.

Tazatel: Tato otázka je hlavně postavena pro policii, ale jaký je Váš názor na uprchlickou krizi a její vliv na bezpečnost v Jihočeském kraji či v České republice?

Respondent: Já osobně nepocítuji nebo nevím o tom, že by byl nějaký problém, že by se zhoršila bezpečnost. Akorát přišly sem s normálními uprchlíky i nějací, jak bych to řekl, nepřizpůsobivých a problém je, že se neustále vrací, vrací se nám do centra pomoci, chtějí jídlo, chtějí tam přespat a tak dále. Ale to je prostě jenom určitá skupina, malá část uprchlíků, kteří celkovou situaci neovlivní.

Tazatel: Myslíte si, že současná pomoc uprchlíkům z Vašeho pohledu a z pohledu hasičského záchranného sboru je dostatečná, nedostatečná či naopak větší, než by mohla být například v porovnání s okolními zeměmi, pokud máte nějaké srovnání?

Respondent: Já si myslím, že pomoc je adekvátní situaci, to znamená, ti lidé utíkají před válkou. To znamená že je nezbytně nutné se o ně postarat, teď je otázka, jak dlouho to bude vše pokračovat nebo na jak dlouho máme zdroje jim pomáhat, aby to nějak výrazně nezatížilo vlastně náš systém. Ale myslím si, že pomoc je adekvátní vzhledem k situaci, co se na Ukrajině děje.

Tazatel: Myslíte si, že současná situace je nějakým způsobem zneužívána uprchlíky či naopak českými občany?

Respondent: Tak jsou tam náznaky nějakého zneužívání, z obou stran, ale jsou to spíše jedinci, z určité části i třeba nějaká neznalost. To je ten problém, spíše neznalost těch lidí, jak z pohledu uprchlíků, tak i ubytovatelů, jelikož my momentálně stěhujeme značné množství běženců a ta opomenutí jsou z obou stran a není jich úplně málo a je to potom časově náročné vše řešit. Takže za mě spíš dochází k časté neznalosti, popřípadě opomenutím než nějakému úmyslnému zneužívání a obohacování na té situaci.

Tazatel: Jaký je Váš osobní názor na současnou uprchlickou krizi, je ještě cokoliv k danému tématu, k čemu byste se chtěl vyjádřit, či něco dodat?

Respondent: Tak tam je otázka, jak to bude do budoucna, protože tady je momentálně značná nerovnost, uprchlíci momentálně dostávají v podstatě od nás peníze a čerpají další služby. Musí se naučit postarat sami o sebe, musí spadnout do klasického sociálního systému, nemůžeme je se o ně starat napořád. To znamená, že ukrajinští uprchlíci musí být postaveni na úroveň našich občanů. To bych řekl že je momentálně něco, co by nás mělo trápit, čím bychom se měli zabývat, tahle sociální nerovnost není dobrá pro nikoho a je to jenom dočasné řešení, které už i tak trvá příliš dlouho a je otázka do jaké míry si to můžeme dovolit a zdali už to nejde na úkor našich vlastních občanů.

Tazatel: Děkuji za Váš čas a odpovědi na mé otázky.

Příloha 9

Respondent č. 8 - Hasičský záchranný sbor Jihočeského kraje

Tazatel: Jaké je Vaše současné zaměstnání?

Respondent: Pracuji u hasičského záchranného sboru v oddělení krizového řízení.

Tazatel: A jaká byla Vaše pracovní náplň před současnou uprchlickou krizí?

Respondent: Před krizí jsem pracoval na územním odboru Jindřichův Hradec, kde jsem se zabýval ochranou obyvatel a krizovým řízením a teď v listopadu jsem přešel do Českých Budějovic, ale stále pracuji ve stejném oboru, na stejné problematice.

Tazatel: Ovlivnila nějakým způsobem současná uprchlická krize Vaši pracovní náplň?

Respondent: Ano, ovlivnila, moje práce se hodně změnila. A to především hlavně tím, že docházím několikrát týdně, někdy vlastně i každý den, sem na krajský úřad, kde jsem členem stále pracovní skupiny, kdy v rámci krizového štábu konkrétně řeším problematiku ubytování pro ukrajinské uprchlíky, což je momentálně moje hlavní pracovní náplň.

Tazatel: Myslíte si, že současná uprchlická krize ovlivnila bezpečnost v České republice nebo bezpečnostní situaci v Jihočeském kraji?

Respondent: Já osobně nepocítuji nějaké zhoršení bezpečnosti. Občas slýchávám tady na oddělení od kolegů od policie, že museli řešit nějakou událost, kde figuroval občan z Ukrajiny, ale to jsou spíš takové jednotlivosti, takže za mě se nic nezměnilo a přesná čísla budeme mít k dispozici později, nyní řešíme akutní krizi.

Tazatel: Myslíte si, že současná uprchlická krize ovlivnila nějak činnost Hasičského záchranného sboru, pokud ano, tak jakým způsobem?

Respondent: Když vezmu konkrétně teda v té mojí oblasti tedy v ochraně obyvatelstva a krizovém řízení, tak tam samozřejmě to má nějaký vliv, protože podstatná část našeho týmu, vlastně dochází sem. Buď teda na stálou pracovní skupinu anebo na KACPU, kde se věnuje intenzivně problematice uprchlíků, a především teda problematice jejich ubytování a dopravě. Ubytování pro uprchlíky řeší kompletně v podstatě hasičský záchranný sbor, a tudíž nám potom nezbývá čas na takovou tu každodenní práci, kterou jsme předtím dělali. Tu potom musíme nějakým způsobem odložit nebo se řeší jenom ty nejvíce akutní potřeby a neřešíme věci tak dopodrobna a v takové míře, jak bychom potřebovali. Co se týká plánování, havarijní plány, krizové plány, ale třeba i co se týká ochrany obyvatelstva, tak místo toho, abychom dělali to, tak trávíme čas tady a řešíme nouzové ubytování, ale je to samozřejmě nyní prioritou. Takže nám v podstatě nezbývá moc času na naši standardní práci. Mimo samotné nouzové ubytování řešíme i například jejich dopravu do místa ubytování a všechny související problémy.

Tazatel: Myslíte si, že současná pomoc uprchlíkům je dostatečná, nedostatečná či naopak větší, než by se musela dělat, například z pohledu okolních států?

Respondent: Tam je důležitý vývoj v čase, protože ze začátku to bylo takové spontánní a nevěděli jsme, jak dlouho bude příchod uprchlíků trvat a kolik jich k nám nakonec přijde. Takže v začátku šlo primárně o to jim akutně pomoci. A teprve potom se to začalo nějak systematictěji vyvíjet. Ta pomoc je momentálně určitě velice významná a možná bych řekl významnější, než by momentálně musela být a bohužel se navíc občas setkáme i s nějakým zneužíváním, ale to není naštěstí tolik rozšířené, jedná se o jednotky případů.

Tazatel: Vy jste teď narazil na moji další otázku, takže myslíte, že je v současné situaci humanitární pomoc nějak zneužívána, ať už ze strany uprchlíků či například ze strany poskytovatelů ubytování?

Respondent: To zneužívání se děje z obou stran, ale je to určitě menšinová záležitost. To zneužívání je přítomno, asi jako v každé krizi, ale není to nějaký citelný problém. Ale pokud bychom se měli bavit, kdo toho spíše zneužívá, tak to jsou rozhodně někteří uprchlíci, ze stran ubytovatelů, je nějaké zneužívání současné situace nebo pokus o to, něco, co jsme sice zaznamenali, ale opravdu velice, je to spíše opomenutí, zatímco u uprchlíků je to častější jev, je otázka, jestli to kolikrát není způsobeno spíše nezalostí než úmyslem, ale to zneužívání nebo pokusy o něj ze strany běženců, je významnější.

Tazatel: Jaký je Váš osobní názor na současnou uprchlickou krizi, je ještě cokoliv k danému tématu, k čemu byste se chtěl vyjádřit, či něco dodat.

Respondent: To, co bych chtěl zmínit a co je v současné době asi největší problém, je to odkud k nám ti uprchlíci přichází a že už to v současné době ani už není tolik z oblastí, kde se bojuje. Vím, že kolegové si tady dělali statistiku, odkud k nám za posledních několik týdnů vlastně uprchlíci přišli a nějak 80 % byla Zakarpatská oblast a Lvovská oblast, takže vlastně západní Ukrajina, kde se nebojuje, takže tohle je v současné době asi největší problém, že sem přicházejí lidé, kteří vlastně tu pomoc akutně nepotřebují. Ukrajina je obrovská země a je otázka do jaké míry bychom měli rozlišovat, z jaké oblasti jsem ty lidé přicházejí, ale podle mě to hraje významnou roli a je vidět, že už se sem asi dostávají ve většině lidé, kteří už tu pomoc vlastně nepotřebují a jenom sem přišli, na základě informací od svých krajanů nějakým způsobem se na celé téhle krizi obohatit, a to mi nepřipadá správné, nicméně je třeba si uvědomit vše v kontextu, co se děje v jejich zemi, v jejich městě nebo rodině. Nechci nikoho osobně soudit, jsem tu od toho, abych pomáhal.

Tazatel: Děkuji za Váš čas, názory a odpovědi na mé otázky.